The Latvian Newspaper for Canada and U.S.A.
Published Twice Weekly
by the DAUGAVAS VANAGS
EDITOR IN CHIEF: INGRIDA VIKSNA
Editorial and Business Offices:
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada
Telephone — EM 8-0792
Cable Address: LATAMERIKA
Editor in U.S.A. — A. ZVĒRIŅŠ
102—15 85 Drive, Richmond Hill 18, N.Y., U.S.A.
Tel.: Virgina 9-7778
AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL
POST OFFICE DEPARTAMENT, OTTAWA

LATVIJA
AMERIKĀ

76./304. n-rs. SESTDIEN, 1954. G. 25. SEPTEMBRĪ 4. GADS.

Latviešu laikraksts Amerikā
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās
Izdevējs — Apgāds DAUGAVAS VANAGS
Galvenais redaktors — INGRIDA VIKSNA
Redakcija un kantoris:
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada
Telefons — EM 8-0792
Telegrammu adrese: LATAMERIKA
ASV redakcija — A. ZVĒRIŅŠ,
102—15 85 Drive, Richmond Hill 18, N.Y., U.S.A.
Tel.: Virgina 9-7778
Abonēšanas maksa ASV un Kanadā:
par 1 mēn. $150; par 3 mēn. $4.50;
par 6 mēn. $8.50; par 1 gadu $16.00
SLUDINĀJUMU MAKSA:
slud. daļā $1.40; tekstā $2.80 par 1 collas 2elpu 1 reizē

APSPIESTĀS NĀCIJAS PACEĻ SAVU BALSI

EIROPAS APSPIESTO NĀCIJU ASAMBLEJU ATKLĀJ LATVIJAS PARSTĀVIS Dr. V. MĀSĒNS

Apvienoto Nāciju pilnsapulces sanākšanas priekšvakarā 20. septembrī, iepretim AN debesskrāpim, ielas otrā pusē Carnegie Endowment International Center telpās sanāca kopā 9 apspiesto tautu: Albānijas, Bulgārijas, Čechoslovakijas, Igaunijas, Ungārijas, Latvijas, Lietuvas, Polijas un Rumānijas pārstāvji, lai paceltu savu balsi protestam pret komūnistu varmācībām. Katra nācija bija pārstāvēta ar 16 delegātiem. Bez Latvijas delegātiem, kuŗu vārdi minēti pag. LA numurā, vēl kā goda viesi piedalījās Ņujorkas latviešu organizāciju padomes priekšsēdis V. Ignāts, prof. P. Starcs un Ērika Švūkste.

Asambleju atklāja koordinātoru komitejas priekšsēdis Dr. V. Māsēns. Viņš aizrādīja, ka šeit sapulcējušeis delegāti pārstāv vairāk par 100 milj. cilvēku, kuŗus tur verdzībā viens AN loceklis — Padomju Savienība. Šie pārstāvji tic runas un pārliecības brīvībai. Šī sapulce nav komūnistu iecelto tā sauc. „tautas pārstāvju" sanāksme, kas saņem rīkojumus no saviem komūnistu kungiem.

Latvijas, Igaunijas un Lietuvas delegācija iesniedza asamblejai kopēju protestu pret šo valstu okupāciju no Padomju Savienības, deklarējot, ka Latvijas, Igaunijas un Lietuvas vārdā var runāt vien ji ti.. .. .. nīgie diplomātiskie pārstāvji. Protesta rezolūciju iesniedza arī Polijas un Čechoslovakijas delegācijas, aizrādot, ka komūnistu ieceltie delegāti AN nav tiesīgi runāt šo tautu vārdā.

Tālāk asambleja nolēma nosūtīt AN rakstu, kuŗā norādīts, ka Apspiesto nāciju asambleja atbalsta AN chartas principus un pateicās par līdz šim veikto šo principu iedzīvināšanu, kā Korejas aizstāvēšana, pieņemot genosida konvenciju, izmeklējot vergu darbu. Vidus un Austrumeiropā raditais stāvoklis ir AN chartas principu rupjš pārkāpums un miera apdraudējums. — Eiropas padomei Strasburgā nosūtīja telegrammu, kuŗā teikts, ka Eiropas labklājība iespējama tikai apvienojot visu Eiropu.

Asamblejā ievēlēja 6 komitejas, kuŗās kā Latvijas pārstāvji ieiet: ģenerālkomitejā — par priekšsēdi ievēlēts **Dr. V. Māsēns,** politiskā — **A. Klīve,** sociālā — **A. Blodnieks,** informācijas — **A. Bērziņš,** saimniecības — kā lietpratējs **Dr. J. Volmārs** un juridiskā — kā lietpratējs **P. Ramans.**

Pēcpusdienas sēdē runāja delegāciju vadītāji. Latvijas delegācijas vadītājs Dr. Māsēns savā runā iepazīstināja sapulci ar komūnistu rīcību Latvijā. **Šogad padomju valdība pasākusi jaunu deportācijas veidu — nosūtot latviešu jaunekļus aiz Urāliem lauksaimniecības paplašināšanai, kas saskan ar padomju agresijas plāniem Tālajos Austrumos. Pēc krievu pašu datiem, komūnistu partijas biedru Latvijā ir tikai 2 proc. no iedzīvotājiem. Padomju Latviju ekspluatē kā Maskavas koloniju. Latvijas rūpniecības un lauksaimniecības ražojumi nenonāk Latvijas iedzīvotāju rokās, tos sūta uz Krieviju. Latviešu tauta smagi izjūt rusifikācijas spiedienu. Latvieši komūnistu verdzībā un latvieši trimdā prasa brīvības un neatkarības atjaunošanu Latvijā.**

Asamblejas turpinājums 21. septembrī.

TRIESTAS DISPUTS TUVOJAS NOSLĒGUMAM

Londonā. — Itālija un Dienvidslavija beidzot ir atradušas par iespējamu vienoties strīdīgajā Triestas jautājumā, kas vēl pagājušā gadā abas valstis gandrīz vai noveda pie atklāta konflikta.

Rietumu diplomāti ir pārliecināti, ka tad, ja neradīsies jauni sarežģījumi, Triestas līgumu varētu parakstīt jau nākošo 2 nedēļu laikā Londonā. Cik zināms, tad līgumu apstiprināt uzņemušās Sav. Valstis. Anglija un Francija.

Sav. Valstu diplomātiskās aprindas Triestas panākumu pieraksta ārlietu ministra vietnieka palīgam Murfijam, kas pēc sarunām Belgradē un Romā tagad ieradies Parīzē, bet nedēļas nogalē dosies uz Londonu, lai sastaptos ar ārlietu ministru Dallesu. Murfijs Belgradē it kā esot panācis līdz šim ietiepīgā maršala Tito nostājas maiņu, līdz ar to atbrīvojot ceļu galīgas vienošanās panākšanai. Domājams, ka Triestas līgumu parakstot Dienvidslavija saņems B joslu — to pašu ko tā jau pārvalda pašreiz, kamēr A joslu, kas vēl joprojām atrodas angļu un amerikāņu pārvaldīšanā, saņems Itālija.

PĒC 15 G. LATVIEŠU DIEVKALPOJUMS

5. septembrī Kanadā, Bird Riveras anglikāņu kapellā māc. F. H. Ruperts iesvētīja veco latviešu iecelotāju Dāfinas kopas jauniešus. Šajā dievkalpojumu kopā iesvētīšanas nebija notikušas 15 g. No kr.: Māris Deičs, Alfreds Teriņš, māc. F. H. Ruperts, Roberta Teriņa, Ojārs Deičs.

KERSTENS PIE EIZENHAUERA

Komūnistu agresijas izmeklēšanas komitejas priekšsēdis Č. Kerstens nesen apmeklēja prezidentu Eizenhaueru un sniedza viņam ziņojumu par komitejas darbību. Kerstens paskaidroja, ka pēc viņa pārliecības mieriga koeksistence ar komūnistu pārvaldītām valstīm nav iespējama. Saruna ar prezidentu ilga pusstundu.

MONTEZI SKANDĀLS ITALIJĀ

ŠELBAS VALDĪBA GRĪĻOJAS

Roma. — Montezi nāve un komūnistu partijas neatlaidība var būt par iemeslu ministru prezidenta Šelbas aiziešanai. Itālijas ārlietu ministrs atkāpies no amata „lai aizstāvētu savu apcietināto dēlu un savas ģimenes godu."

Romā. — 1953. gada aprīlī Ostias plūdmalē italiešu policija atrada krastmalā izskalotu līķi, ko vēlāk identificēja par Vilmu Montezi, 21 gadu vecu, sabiedrībā labi pazīstamu jaunavu. Kā tagad pēc ilgas izmeklēšanas noskaidrojies, Montezi nāve nav vienkāršs nelaimes gadījums, bet gan kādas bagātas dzīrotāju un narkotisko vielu lietotāju grupas noziegumu rezultāts. Kā galvenos vainīgos min Itālijas ārlietu ministra Pikoni dēlu Pjēro un kādu „markīzu" Ugo Montanu. Abi apvainotie jau atrodas apcietinājumā.

Pagājušo otrdien Itālijas komūnistu partija, lielākā komūnistu partija šaipus dzelzs priekškara, oficiāli apvainoja ministru prezidentu Mario Šelbu, kā personu atbildīgu par Montezi skandālu, tai pašā laikā pieprasīdami viņa atkāpšanos no ministru prezidenta amata. Paredzot visjaunāko visu lielāko Itālijas pilsētu policijas vadītāji tika steigā izsaukti uz Romu, lai iepazītos ar lietas apstākļiem un saņemtu rīkojumus, ko darīt iespējamu komūnistu nemieru gadījumā.

Itālijas senātā komūnistu senātors Umberto Terračini sacīja, ka „ministru prezidents ir atbildīgs par visu Montezi afēru, mēs nevaram pieļaut, ka par mums valda kāda aizdomās turēta persona." Terračini uzsvēra: „ja Pikoni par aizdomām, kas tiek vērstas pret viņa dēlu, samaksāja ar atkāpšanos no amata, jums (Šelbam) vajadzētu darīt to pašu." Kamēr kristīgie demokrati mēģināja komūnistus apklusināt, pats Šelba uztraukumā kožļāja nagus un steigā pierakstīja visu ko Terračini sacīja. Pēdējā priekšlikumu, pieprasot Šelbas atkāpšanos, atbalstīja arī sociālisti, pieprasot nekavējošu uzticamības nobalsošanu. Pašreizējās Itālijas valdības likteņa izšķiršanu var sagaidīt tuvāko dienu laikā.

Jaukā vasara pagājusi. Nu mazie draugi pēdējā rudens saulītē nogaršo pirmos saldos ābolus.

Ar cerībām nedrīkst pārsteigties

Londonā. — Nākošā nedēļā sāksies ilgi daudzinātā 9 nāciju konference, lai pārrunātu Rietumvācijas apbruņošanas un neatkarības atjaunošanas jautājumus.

Pirms konferences sākuma Anglija jau ir paspējusi brīdināt pārējās valstis, ka nedrīkst pārsteigties ar cerībām par konferences iznākumu. Bez tam deviņu nāciju konference nebūs tā, kas teiks galā vārdu Rietumvācijas uzņemšanai Eiropas brīvo valstu saimē. Vācijas problēmas galīgais atrisinājums tiks atstāts Ziemeļatlantijas organizācijas pilnsapulces izšķiršanai, kad tā sanāks šī gada oktobrī. Vienīgais, ko Londonas konference varētu dot, ir Rietumvācijas neatkarības atjaunošana.

Martins aizstāv Apvienotās Nācijas

Uzrunādams Amerikas Tēzaudstrādnieku apvienību Atlantijas pilsētā, Kanadas Apvienoto Nāciju delegācijas pārstāvis, veselības ministrs Martins sacīja, ka nākotnē mūsu likteņi būs atkarīgi no Apvienoto Nāciju panākumiem.

APVIENOTĀM NĀCIJĀM NĀKAS DZIRDĒT SMAGUS APVAINOJUMUS

Kanadas veselības ministrs uzsvēra, ka pašreizējā, savstarpēji atkarīgā un nepārtraukti sarūkošā pasaulē neviena valsts nevar pastāvēt pati uz savu roku. „Par spīti daudzajiem vispār atzītiem Apvienoto Nāciju panākumiem, jo sevišķi nākot vēlkā atpalikušām valstīm, Apvienotām Nācijām ir nācies dzirdēt smagus pārmetumus kā Sav. Valstīs, tā arī citur." „Man gribētos aizrādīt," turpināja Martins, „ka daudzi no šiem pārmetumiem ir pilnīgi nepamatoti." Savā runā Martins apskatīja trīs galvenos uzbrukumus, kas regulāri tiek vērsti pret Apvienotām Nācijām: „Skaļākais no tiem, ka komūnistu valstu piedalīšanās Apvienotās Nācijās kaut kādā veidā apdraudot Sav. Valstu drošību un neatkarību. Patiesībā tas ir gluži otrādi, jo atklātās Apvienoto Nāciju sēdes cilvēkiem dod vislabāko iespēju pašiem pārliecināties par komūnistu politiku un propagandu."

Nākošais punkts apvainojumu sarakstā, pēc Martina domām, ir maldīgā uztvere it kā Apvienotās Nācijas gribētu izveidoties par pasaules virsvaldību. Tas nav praktiski iespējams jau vienkārši tādēļ, ka tas runā pretī Apvienoto Nāciju chartai: „Apvienotās Nācijas necenšas pēc pasaules virsvadības, bet gan izpauž kollektīvas pasaules domas un uzskatus."

Treškārt, Martins mēģināja pierādīt, ka nebūtu patiesi apgalvot, ka Apvienotām Nācijām nav izdevies garantēt „mieru virs zemes" un radīt militāru drošības sajūtu. „Tā nav Apvienoto Nāciju vaina," sacīja Martins, „jo Apvienotās Nācijas var darīt tikai to, ko tās pārstāvji nolemj darīt..."

KĪNAS JAUTĀJUMS ATLIKTS

AR 43 PRET 11 BALSĪM APV. NĀCIJU PILNSAPULCE ŅUJORKĀ PIEŅEM ASV PRIEKŠLIKUMU ATLIKT DEBATES PAR KOMŪNISTU ĶĪNAS UZŅEMŠANU APVIENOTĀS NĀCIJĀS

Apvienoto Nāciju kopsapulces 1954. gada sesija sākās ar nepatīkamu triecienu komūnistiem, jo balsošanā nolēma līdz nākošajam gadam atlikt debates par jautājumu, kuŗai no abām Ķīnas valdībām būtu tiesības pārstāvēt Ķīnu Apvienotās Nācijās. Tā kā Apvienoto Nāciju pilnsapulce savu sesiju parasti beidz decembrī, tad, ja vien neviek sasaukta kāda ārkārtēja sēde, Ķīnas reprezentācijas jautājums netiks pārrunāts līdz nākošai sesijai, kas sanāks 1955. gada septembrī.

Komūnistiem ar nepatīkamo triecienu bija jāsamierinās jau sēdes pašā sākumā, kad Padomju Savienība nāca ar priekšlikumu izslēgt nacionālistu Ķīnu no Apvienotām Nācijām un tās vietā iesēdināt komūnistus. Sav. Valstu pastāvīgais pārstāvis pie Apvienotām Nācijām Henrijs Kabots Lodžs padomju priekšlikumam atbildēja ar aicinājumu pārējām valstīm nepārsteigties ar nacionālistu izslēgšanu un komūnistu uzņemšanu. Sekojošā balsošanā Sav. Valstis salasīja 43, kamēr komūnisti tikai 11 balsis.

Padomju Savienības vārdā komūnistu Ķīnas uzņemšanu Apvienotās Nācijās proponēja Andrejs Višinskis, sacīdams, ka tagad ir pienācis pēdējais laiks, lai komūnistu Ķīna ieņemtu savu tiesīgo vietu dažādajās Apvienoto Nāciju nozarēs. Vienpadsmit valstis bija domās ka Apvienotām Nācijām nekavējoties jāizšķiras, kuŗa no Ķīnas valdībām būtu tiesīga pārstāvēt Ķīnu, to starpā piecas komūnistu bloka valstis, Burma, Dānija, Indija, Norvēģija, Zviedrija un Dienvidslavija, kamēr Afganistāna, Indonēzija, Ēģipte, Saudi Arabija un Sīrija no balsošanas atturējās.

IZRAUDZĪTS DZIESMU SVĒTKU KOMITEJAS PREZIDIJS

Pēc vairākām apspriedēm Ņujorkas organizāciju pārstāvji beidzot izraudzīja rīcības organu nākošajiem latviešu dziesmu svētkiem 1956. g. Ņujorkā. 17. septembrī Baltijas brīvības namā pēc Ņujorkas latviešu organizāciju padomes aicinājuma sanāca organizāciju pārstāvji. arī tādu organizāciju, kas neietelp padomē. Sapulces vadībā ievēlēja Dr. J. Volmaru, R. Turku un V. Tumanovski.

Par dziesmu svētku komitejas priekšsēdi vienbalsīgi ievēlēja „Laika" izdevēju Helmaru Rudzīti. Dziesmu svētku organizēšanas darbu veiks priekšsēdis kopā ar prezidiju, ko ievēlēja sekojošā sastāvā: vicepriekšsēži — prāv. J. Kullītis, Bruno Skulte un Arturs Lācis, sekretāri — Jordisa Dukāte un Arnolds Bērziņš, tehniskajā daļā — L. Rudzītis un R. Egle, saimnieciskajā daļā — J. Zalcmanis un A. Krēsliņš, sarīkojumu daļa H. Bagātais, ārējo sakaru daļā — Dr. V. Māsēns un K. Stankēvičs. Dziesmu svētku komiteja sastāv no atsevišķo organizāciju pārstāvjiem. Ņujorkā ir ap 40 latviešu organizāciju, no kuŗām visas vēl nav nozīmējušas savus pārstāvjus komitejā.

Vai atombumbas piesātinājušas atmosfairu ar radioaktīviem putekļiem?

Kā nule apstiprinājis Grīnvičas meteoroloģiskā institūta birojs — amerikāņu atombumbās (krievu nē?) piesātinājušas atmosfairu ar radioaktīviem putekļiem. Agrākos laikos, piem., 1883. g. pēc Indijas okeana salas Krakatao vulkāniskās eksplozijas, kad stratosfairā uzmesti 18 kbk. klp. putekļu, dažus gadus visā pasaulē bijusi zemāka temperātūra un vairāk lietus. Tas pats noticis arī pēc 1912. g. 8. jūnija, sākot larboties Katmai vulkānam Alaskā. Vulkāniskos eksplozijų putekļi visumā bijuši nevainīgi, jo tiem trūkusi radioaktivitāte. Toreiz pasaulē pāris gadus saulei uzlēcot un rietot novērotie putekļi pamazām nosēdušies un laiks uzlabojies, bet kā uzvedišoties tagadējā atmosfairiskā radioaktivitāte, to vis nevarot zināt. Ja ar atombumbām izplatījumā iesmidzināto putekļu radioaktivitāti drīzumā nespēšot kontrolēt, tod nākotnē vispār nevarēšot noteikt gaidāmo laiku kaut cik garākam periodam. Tādēļ vien, ka Grīnvičas institūts atrodas tuvu nulles meridiānam, šīs ziņas nonicināt nevar, jo tūrienes metrologi atsaucās uz 112 metereoloģisko staciju novērojumiem visā pasaulē, kuŗas apstiprina, kapēdējā laikā nokrišņu daudzums, salīdzinot ar caurmēru, dubultojies un ievērojami samazinājušās saulainās dienas. Kas par brīnumu, ka šovasar gandrīz pēc angļu parauga arī pēdējo eiropiešu sarunu temati bieži vijās ap laika apstākļiem un Vāczemē arī ap lidojošajiem šķīvīšiem, kuŗi pēdējā laikā iemīļējuši lidināties Švarcvaldes kalnu apvidos gandrīz vai invāziju formācijās...

Karastāvoklis Čilē

Buenosairesā. — 20. septembrī Čilē izsludināts kara stāvoklis. Prezidents Ibanjes paskaidro, ka tas bijis nepieciešams, lai likvidētu amerikāņu vara raktuvju 5.000 strādnieku streiku. Prezidents nav saņēmis parlamenta atļauju un tāpēc bijis spiests izsludināt kara stāvokli.

Atsauc trešo diviziju

Vašingtonā. — Autoritātīvi avoti ziņo, ka oktobrī no Dienvidkorejas atsauks 3. amerikāņu diviziju, kas izcēlās ar savu varonību Seulas aizstāvēšanā 1951. gadā. Šī būs 5. amerikāņu divizija, ko šinī gadā atsauc no Dienvidkorejas.

Atjauno apšaudi

Taipejā. — Nacionālistu aviācija atjaunojusi Amojas salas masveida bumbošanu.

Apšaudē piedalījās arī nacionālistu kara kuģi.

NO PASAULES GALVASPILSĒTĀM

LONDONĀ

Anglijas ārlietu ministrs Īdens domā, ka viņš ir atradis formulu, ar kuŗas palīdzību izdosies apbruņot Rietumvāciju un to ieskaitīt Eiropas aizsardzības sistēmā. Tā iemesla dēļ Īdens steigā apbraukāja Rietumeiropas galvaspilsētas. Tā paša iemesla dēļ, kā no Manilas konferences galda cēlies, Sav. Valstu ārlietu ministrs Dalless devās uz Bonnu un Londonu.

Patiesībā gan Īdens nav izdarījis neko daudz vairāk, kā vienīgi noslaucījis putekļus kādam vecam un jau gandrīz aizmirstam līgumam, proti, Briseles aliansei. Pēc Īlena domām Briseles pakts ir vienīgā iespēja vienlaicīgi apbruņot Rietumvāciju un apklusināt Francijas protestus. Briseles aliansi, ko var uzskatīt par gadu vēlāk nodibinātās 14 nāciju Ziemeļatlantijas organizācijas priekšteci, 1948. gadā parakstīja piecas valstis: Anglija, Francija, Beļģija, Holande un Luksemburga. Īdens filozofē, ka noraidot Rietumvācijas uzņemšanu Ziemeļatlantijas organizācijā ar Eiropas armijas līgumu, varbūt, ka to izdodas minētā organizācijā ievest pa kādām sāndurvīm, šai gadījumā ar Briseles līgumu. Citiem vārdiem, Briseles līgums ir Īdena ātrā palīdzība Eiropas armijas aizstāšanai, tai pašai armijai, ko franči proponēja 1950. gadā, bet 1954. gadā paši atkal iznīcināja.

Izmantojot Briseles līgumu Rietumvācijas apbruņošanai, Īdena domu gājiens ir apmēram šāds: Briseles līgumā Anglijai un Francijai ir vienādas tiesības. Tas jau pats par sevi ir fakts, kam vajadzētu apklusināt līdzšinējo franču neapmierinātību, ka Anglija izvairās no līdzdalības Eiropas armijā. Īdena pārstrādātais Briseles līgums paredz garantēt Francijai Anglijas Itālijas un Beneluksa valstu palīdzību event. Vācijas uzbrukuma gadījumā. Tas ir jauns pierādījums, ka Francija netiks atstāta viena, lai cīnītos ar spēcīgu Vāciju. Francijas veto tiesības Briseles paktā ir tādas pašas, kādas paredzēja piešķirt Vācijai. Bet Francijai bez tam vēl pieder veto tiesības Ziemeļatlantijas organizācijā. Anglijas ārlietu ministrs cer, ka Francijas bailes beigu beigās tomēr izdosies likvidēt un ka Rietumvācija tiks apbruņota un iesaistīta Eiropas aizsardzības sistēmā.

Bet Briseles paktam ir arī vēl otra puse. Vispirms jau līguma parakstīšanas laikā 1948. gadā tas bija domāts aizsardzībai pret Vācijas agresiju. Tagad tas pats līgums būs jāpārstrādā tā, lai tas stāvētu sardzē pret Padomju Savienību. Otrkārt, Briseles paktam nav savas aizsardzības mašinērijas. Tā izjuka jau tad, kad Ziemeļatlantijas organizācija pārņēma Eiropas aizsardzības funkcijas. Briseles līguma valstīm uzbrukuma gadījumā ir jāpalaujas uz Ziemeļatlantijas organizāciju.

PARĪZĒ

Sagatavot Īdena plānu Francijas akceptēšanai nebūt nebūs tik vienkārša lieta. Politiskie lietpratēji sagaida, ka Francija pastāvēs uz dažādu drošības vārstuļu ierīkošanu jaunā līguma sistēmā, kamēr Rietumvācija tam pretosies. Tā, piemēram, Francija prasīs, lai Sav. Valstis un Anglija garantē, ka viņu karaspēks paliks Eiropā, cik vien tas ilgi liksies nepieciešams. Rietumvācijai nebūs atļauts ražot strūklli dmašīnas un atomieročus. Rietumvācijas armijas lielums būs ierobežots. Tiks dibināta kontrolkomisija, kas Ziemeļatlantijas organizācijas vārdā raudzīsies, lai Vācija nepārsniedz savas atļautās bruņošanās robežas. Diplomātiskie lietpratēji sagaida, ka tieši šie jautājumi būs tie, kas dominēs devīņu valstu konferenci Londonā, kur bez piecām Briseles līguma valstīm vēl ir aicinātas Sav. Valstis, Kanada, Itālija un Rietumvācija.

Īdena straujais brauciens pa Rietumeiropas galvaspilsētām franču ir padarījis ļoti greizsirdīgus. Pirmkārt, tagad Īdens un nevis Mendess - Frānss spēlē pirmo vijoli Eiropas politikā. Otrkārt, Anglija un nevis Francija ir kļuvusi populāra pārējo Eiropas valstu saimē. Francūziem sāp arī tas, ka angļi sava ārlietu ministra izdomu izmantot Briseles līgumu Rietumvācijas apbruņošanai uzskata par vienu no šī gadsimta lielākiem politiskiem vilcieniem, Briseles līgums Angliju un Franciju nostāda pilnīgā divjūga lomā un franciem pašreiz nav nekāda loģiska iemesla atteikties no piedalīšanās šajā jaunajā Eiropas aizsardzības izveidošanas pasākumā.

Ar Briseles līgumu, neko daudz neriskēdami, angļi patiesi ir panākuši ļoti daudz — t. i. pārējo valstu acīs. Praktiski tas dos tikai tikdaudz, ka politiski pašreizējā situācijā angļu sala tiks piesaistīta tuvāk Eiropas kontinentam, kamēr militāri Anglija, tāpat kā līdz šim, varēs izmantot elastīgo Ziemeļatlantijas organizācijas mašinēriju, kas viņiem atļauj lielu brīvību sava karaspēka un ieroču izvietošanā

Īdena plāns paredz Rietumvācijai vienādas tiesības ar pārējām valstīm, bet gan tikai Briseles līguma apmēros. Ziemeļatlantijas organizācija tai pašā laikā raudzīsies, lai Vācijas vienlīdzība nepārvērstos pārākumā. Tas ir viens izdevīgs veids ielāpa uzlikšanai irstošās Eiropas aizsardzības caurumiem. Teorētiski Anglija piedāvā Eiropai savu palīdzību, kamēr praktiski nekas daudz nebūs mainījies. Praktiski tas nav nekas vairāk, kā vienīgi lieliski taisīts politisks žests. Protams: ir atkal pavisam cits jautājums, vai tas dos gaidītos rezultātus.

Eiropā pēdējo nedēļu notikumi tiek vēroti ar vislielāko interesi. Gluži dabiski, ka, notikušo vērojot, rodas jautājums, vai sabiedroto savstarpējās attieksmes vēl joprojām ir tādas, kādas tās bija pēc Otrā pasaules kara beigām? Līdz šim, kādai problēmai paceļoties, sabiedroto diplomāti sanāca kopā un klusībā vienojās kā rīkoties tālāk. Tagad, turpretim, no vienotas grupas diplomātijas Rietumu ārpolitika ir pārvērtusies solo braucienos: Īdens uz Briseli, Romu, Bonnu un Parīzi un Dalless uz Bonnu un Londonu.

Francijā nepatīkamu satraukumu radīja Dallesa brauciens uz Bonnu un Londonu, jo sevišķi tāpēc, ka Sav. Valstu ārlietu ministrs neturēja par vajadzīgu ierasties Parīzē. Komūnistu laikraksti šo Dallesa izturēšanos komentē kā Sav. Valstu mēģinājumu iebaidīt Franciju, lai tā bez ierunām piekāptos Rietumvācijas prasību priekšā. Neitrālie franču laikraksti apgalvo, ka Dalless mēģina izjaukt Īdena plānu, kamēr Sav. Valstīm labvēlīgā prese noskumusi paziņo, ka Dallesa izturēšanās gan esot nožēlojama, bet ne pārsteidzoša, jo galu galā Francija taču ir tā, kas radīja pašreizējo krizi Eiropā. Kāds cits laikraksts Dallesa Parīzes boikotēšanu uzskata par „tiešu plauku sejā", kamēr vēl kāds cits žēlojas, ka amerikāņu politikai neesot ne mazākās kripatiņas psiholoģijas. Dallesa izturēšanos kritizē arī Londonas prese, baidīdamās, ka Parīzes boikotēšana varētu nepatīkami ietekmēt franču reakciju pret Īdena plānu.

LATVIJA

Ienaidnieki grib mūs iznīcināt,
Draugi grib mūs asimilēt,
Bet mēs gribam palikt latvieši.

Archibīskaps T. GRĪNBERGS

LATVIJAS UNIVERSITĀTES DIBINĀŠANAS 35 GADU ATCEREI

PROF. DR. E. LEIMANIS

Latvijas universitātes ideju, tāpat kā Latvijas valsts ideju, vispirms atrodam izpaužamies tautas fantazijā un dzejnieku vīzijās. Atis Kronvalds jau 1872. g. sarakstīja savu ievērojamo darbu Nationale Bestrebungen, latviešu tautisko centienu deklarāciju un apoloģiju. Tanī viņš aizrāda, ka tauta, kas zaudējusi savu valodu, ir garīgi jau tikpat kā mirusi. Tādēļ latviešiem pirmām kārtām jācenšas pēc nacionālām skolām. Šo mērķi praktiski megināja iedzīvināt Rīgas latviešu biedrība un tās Zinību komiteja, Latviešu izglītības biedrība un citas organizācijas, sarīkojot vasaras sanāksmes, kursus un lekcijas. Beidzot, kad Latvijas valsts ideja bija jau pavisam tuvu savai reālizācijai, latviešu izglītības darbinieku konference, kas notika 1917. g. Tērbatā, atklāti prasīja latviešu augstskolas dibināšanu, izvēlot Latvijas augstskolas organizācijas komiteju.

Tā jaunā Latvijas valsts, kas dzima 1918. g. 18. novembrī, kaut vēl starptautiski neatzīta un saimnieciski nestipra, par vienu no saviem pirmajiem uzdevumiem uzskatīja Latvijas augstskolas dibināšanu, un 1919. g. augustā pagaidu valdība apstiprināja Latvijas augstskolas organizācijas komiteju. Priekšdarbi veicās ātri, un 1919. g. 28. septembrī notika svinīgs Latvijas augstskolas atklāšanas akts. Izglītības ministrs Dr. Kārlis Kasparsons teica atklāšanas runu, mācības spēki deva svinīgo solījumu, vadīt jauno augstskolu zinātniskā garā, veicināt latviešu kultūras uzplaukšanu un valsts labklājību. Prof. Dr. Kārlis Balodis, kas bija ieradies no Berlīnes universitātes, teica akadēmisko runu par mūžīgo mieru.

Nākošajā dienā, 29. septembrī, 9 fakultātes ar 110 mācības spēkiem un apm. 1000 studentiem iesāka darbu. Aicinājumam atgriezties dzimtenē un strādāt jaunajā augstskolā sekoja daudz pa Krieviju un Vāciju izkaisītie latviešu zinātnieki. Lielas grūtības bija ar mācību līdzekļiem, bet sajūsma kā mācības spēkos tā studentos bija liela. Tā sākās drudžains darbs, ko īslaicīgi pārtrauca Bermonta-Avalova karaspēka tuvošanās Rīgai, kad daļa mācības spēku stājās valdības rīcībā un studenti karavīru rindās, lai sargātu jauno valsti un augstskolu.

1920. g. sāka darboties teoloģijas fakultāte, kuŗai vēlāk pievienoja pareizticīgo teoloģijas nodaļu, un veterinārmedicīnas fakultāte. Latvijas augstskolu 1922. g. pārdevēja par Latvijas universitāti un 1923. g. Saeimas pilnsapulce apstiprināja tās satversmi. Saskaņā ar pēdējo, Latvijas universitāte ir autonoma augstākā zinātnes un izglītības iestāde valstī. 1938. g. Latvijas universitātei pievienoja 12. fakultāti — Romas katoļu teoloģijas fakultāti. 1939. g. lauksaimniecības fakultāti ar mežkopības nodaļu atdalīja no Latvijas universitātes un nodibināja Jelgavā Lauksaimniecības akadēmiju ar divi fakultātēm: lauksaimniecības un mežkopības.

Augstskolas atklāšanas aktā valdības doto solījumu, ka tā centīsies visiem spēkiem gādāt par nepieciešamiem līdzekļiem, tā arī pildīja. Valsts piemaksāja universitātei ik gadus apm. 1.750.000 latu. Studiju sekmīgai veikšanai studenti saņēma stipendijas no Kultūras fonda, Tautas labklājības ministrijas un citiem līdzekļiem. 1939. g. nodibināja fondu normālas studiju gaitas nodrošināšanai, kas pārņēma visus studiju fondus savā rīcībā. 1939. g. pavasara semestrī no šī fonda palīdzību saņēma apm. 2500 studentu, t. i. apm. viena trešā daļa tā gada studentu skaita.

Latvijas universitātes pastāvēšanas gados, t. i. līdz 1940. gadam, tās durvis virinājuši pāri par 20 tūkst. studentu. Krietna daļa studentu studijas bija beigusi un aizgājusi dzīvē ceļt Latvijas kultūrālo un saimniecisko līmeni.

Brīvi un netraucēti Latvijas universitāte varēja strādāt tikai 20 gadus, kas ir ļoti īss laika sprīdis, salīdzinot ar daudz citu zemju universitāšu mūžu. Bet arī šai īsajā laikā bija sasniegts daudz.

Latvijas universitāte bija pilnā plaukumā, kad 1940. g. sveša ieburcējs saģrāva mūsu valsti un līdz ar to arī tās universitāti. Latvijas universitātes vietā stājās LPSR valsts universitāte, ko okupācijas varām mainoties, pēc gada aizstāja Universitaet in Riga. Beidzot, kad 1944. g. rudenī austrumu iebrucējs pa otrai reizei okupēja Latvijas lielāko daļu, līdz ar daļu tās iedzīvotāju Latviju atstāja arī daļa Latvijas universitātes mācības spēku un studentu. Ja 1944. māc. gadā Latvijas universitātē bija 554 mācības spēki, tad apm. 60 proc. no tiem devās trimdā.

Latvijas universitātes gara, uzdevumu un tradiciju cienīga turpinātāja bija Baltijas universitāte, kas komplektējās no triju Baltijas valšķu universitāšu mācības spēkiem un studentiem un kas pastāvēja no 1946.—1949. gadam Hamburgā, vēlāk Pinebergā, Vācijā. Šai universitātē bija kā latviešu mācības spēku tā studentu vairākums.

Latvijas universitāte, tāpat kā mūsu valsts, savās konkrētās realizācijās ir beigušas eksistēt, un tāpat kā agrāk tās varam tvert vienīgi gara acīm. Un kamēr latvju tautā un tās akadēmiskā saimē tās eksistēs kā idejas, tās nav mirušas ne viena ne otra, bet tās turpina dzīvot latviu dvēselēs. Mēs visi ceram un ticam, ka, līdzīgi Gaismas pilij, Latvijas valsts un tās universitāte atkal reiz celsies augšā vēl cēlākas un pilnīgākas.

ČETRDESMITDEVIŅI KANDIDĀTI

LNAK padomes locekļu vēlēšanām iesniegti 6 kandidātu saraksti ar 49 kandidātiem. — Pietrūkst telpas titulu ierakstiem

LNAK padomes vēlēšanu komisijas sēde pirmdienas vakarā Sv. Andreja baznīcā ieilga līdz pusnaktij. Tā bija viena no intensīvākām darba sēdēm, jo bija jāpārbauda un jāapstiprina iesniegtie kandidātu saraksti. To iesniegšanas termiņš izbeidzās 17. septembrī. Sarakstus iesniegušas gan Kanadā esošās latviešu organizācijas, gan atsevišķas tautiešu grupas. Pavisam vēlēšanu komisija saņēmusi 6 kandidātu sarakstus, kuŗos LNAK padomes vēlēšanām kandidē pavisam 49 personas.

No tiem, laikā no 30. oktobŗa līdz 8. novembrim, padomē būs ievēlami 30 locekļi uz turpmākiem divi gadiem. Nevēlamos kandidātus vēlētājiem tiesības no saraksta svītrot, atstājot augstākais 30 kandidātu vārdus. Padomē ieies kandidāti ar augstāko balsu skaitu. Vēlēšanu komisija visus kandidātu sarakstus apstiprināja, tāpat kandidātus, kas atbilda vēlēšanu instrukcijas noteikumiem. Vēl nebija saņemts rakstveida apstiprinājums no inž. Nik. Zoldnera Montreālā. Līdz tāda saņemšanai vēlēšanu komisija viņa kandidātūru atstāja neapstiprinātu.

Vēlēšanās ar saviem sarakstiem piedalās šādas latviešu organizācijas un grupas: Hamiltonas latviešu biedrība, Londonas latvieši, Niagāras pussalas apgabala latvieši, Vinipegas latvieši, Otavas latviešu sabiedriskie darbinieki, LNAK dalībnieku grupa. No visiem iesniegtiem un apstiprinātiem kandidātu sarakstiem vēlēšanu komisija sastādīs vienu kopēju sarakstu alfabētiskā kārtībā un līdz ar pārējiem vēlēšanu materiāliem līdz 29. oktobrim pa pastu piesūtīs visiem vēlētājiem. Kopējā sarakstā būs uzrādīts, kāda organizācija vai grupa kandidātu uzstādījusi, kā arī īsas ziņas, kādas par sevi uzdevis katrs kandidāts.

No Hamiltonas latviešu biedrības kandidē **Ilmārs Andrejsons** un **Hermans Vilks**; no Londonas latviešu grupas: **Voldemārs Caune, Al. Dreimanis, Roberts Epneris, Henrijs Rapa** un **Pēteris Vasariņš**; no „Niagāras pussalas" — **Pauls Treijers** un **Aleksandrs Sprūdžs**; no Vinipegas latviešiem — **Fricis Ruperts**, bet no Otavas — **Arturs Freibergs, Ernests Grīntāls, Arturs Kivītis** un **Verners Osītis.** Vislielākais ir LNAK dalībnieku grupas kandidātu saraksts, kuŗā pavisam ir 35 kandidātu vārdi. Ar šo sarakstu vēlēšanās kandidē: **Jānis Švanks, Adolfs Svenne, Viktors Upeslācis, Jānis Kalns, Jānis Lejiņš, Rudolfs Roze, Žanis Bukovskis, Kārlis Tannis, Jānis Mežaks, Angelika Gailīte, Haralds Ozols, Kārlis Priedītis, Vilis Uiska, Roberts Plūme, Pēteris Dreimanis, Nikolajs Pētersons, Biruta Senkēviča-Ziemane, Jānis Niedra, Kornēlijs Avotiņš, Jānis Dālders, Arturs Silgailis, Imants Žīgurs, Heronims Tichovskis, Jānis Grīslis, Aleksandrs Spūrmanis, Visvaldis Slaņķis, Andrejs Šteinbachs, Eduards Dzenis, Ingrida Vīksna-Fogele, Eduards Grosbergs, Tālivaldis Kronbergs, Milda Matisa, Nikolajs Zoldners, Krišjānis Ozoliņš** un **Adolfs Čops.**

Daudz pūļu un ilgas pārrunas vēlēšanu komisijai prasīja mēģinājumi ietilpināt kopējā kandidātu sarakstā kandidātu uzdotās ziņas par savu agrāko un tagadējo darbību, amatus un titulus. Bija izteikta vēlēšanās, lai šīs ziņas par katru kandidātu būtu izsacītas ne vairāk kā piecos vārdos, kas raksturotu kandidāta izglītību, profesiju un sabiedrisko darbību. Par dažiem kandidātiem bija ienākuši gari biografiski „apcerējumi," ēākot pat ar 1928. gadu.

Tā kā balsošana galvenokārt notiks pa pastu, vēlēšanu komisijai liela galvas lauzīšana bija par to, kā saņemt kanadiešu pastnieku pienestās vēlētāju vēstules visā vēlēšanu laikā, kas ilgs turpat divas nedēļas, jo komisijas locekļi, kad pastnieks dienā pienes pastu, gandrīz visi bez izņēmuma strādā savu maizes darbu. Lai izvairītos no nedibinātiem pārmetumiem, kādi bijuši pagājušās LNAK vēlēšanās, vēlēšanu komisija šī jautājuma nokārtošanai pieies ar sevišķi lielu rūpību, par ko jo neatlaidīgi iestājās komisijas locekļis V. Slaņķis. Tam pievienojās arī visi pārējie vēlēšanu komisijas locekļi. Ar vieglprātīgām un nedibinātām valodām par vēlēšanās it kā pieļautām nepareizībām vai paviršībām, vēlētājos var radīt aplamus un greizus ieskatus par vēlēšanu un vispār latviešu organizāciju nopietnību.

Iesūtītās vēstules pieņems vismaz divi vēlēšanu komisijas locekļi, kas ik reizes ierakstīs protokolā saņemto vēstuļu skaitu, katrai aploksnei uzspiežot arī dienas datumu, kad tā saņemta. Saņemtās vēstules uzglabās ieslēgtas ar dubultslēdzenēm, kas glabāsies pie atsevišķiem vēlēšanu komisijas locekļiem. Komisijas locekļiem atsājot telpu, vēstuļu kasti vēl aizzīmogos ar diviem dažādu organizāciju zīmogiem un dežūrējošo vēlēšanu komisijas locekļu parakstiem. Komisija šīm vajadzībām lūdza atļaut lietot arī Katoļu kultūras centra zīmogu, bet šī centra pārstāvis Jāzeps Grodnis paskaidroja, ka tas nebūšot iespējams, jo viņu, kā šī centra pārstāvi, varot arī atsaukt no vēlēšanu komisijas locekļa pienākumiem.

Vēlēšanu komisija vēl turpinās apstrādāt vēlētāju sarakstus, pēc kuŗiem vēlētājiem nosūtīs vēlēšanu materiālus. Tie katram pilntiesīgam vēlētājam saņemami līdz 29. oktobrim, bet vajadzības gadījumā tos varēs piesūtīt arī pēc šī termiņa, ja kāda vēlētāja adrese līdz tam laikam vēl nebūtu zināma. Sarakstu sastādīšanai vēlēšanu komisija salīdzina iesūtītos vēlētāju vārdus un adreses ar LNAK kartotēku, izdarot tanī nepieciešamus ziņu izlabojumus, piem., adresu maiņu pēc sarakstiem, kas ienāk no vietām. Dažiem tautiešiem, kuŗu kartītes LNAK kartotēkā vēl nav, izraksta jaunas.

Vēlēt var ikviens Kanadā dzīvojošais latvietis, kas pēdējā vēlēšanu dienā sasniedzis 18 g. vecumu un līdz balsošanas dienai nokārtojis vismaz pusi LNAK gada dalības maksas, t.i. 1 dolaru, ko var iesūtīt arī reizē ar savu balsi, ieliekot naudu balss nosūtīšanas aploksnē. (ne balsošanas aploksnē!).

Balsu skaitīšanu izdarīs 14. novembrī, kad kļūs zināmi arī vēlēšanu rezultāti. Tos publicēs vietējā latviešu laikrakstā, bet apstiprinās jaunā padome.

Elizabeti Ģēriņu un Tadeušu Pulsānu 18. septembrī salaulāja prāv. Dr. B. Kokins sv. Miķeļa katedrālē Toronto. Foto A. Jānītis

LNAK VĒLĒŠANU KOMISIJAS PAZIŅOJUMS

LNAK Vēlēšanu komisija lūdz visus tos tautiešus, kas domātu, ka viņi kādu apstākļu dēļ kā balsotāji nebūtu ievesti kādas organizācijas vai draudzes iesniegtā vēlētāju sarakstā, paziņot savus vārdus, adreses un dzimšanas datus, lai tā varētu piesūtīt attiecīgos balsošanas materiālus.

LNAK Vēlēšanu komisija.

TORONTO GAIDU UN SKAUTU LOTERIJAS VAKARS

Sestdien, 25. sept., plkst. 6 vakarā sv. Andreja baznīcas telpās gaidu un skautu vecāku padome rīko loterijas vakaru ar tautiskām dejām un rotaļām un gaidu un skautu priekšnesumiem. Katra trešā lot. biļete laimē. Rīkotāji domājuši arī par atspirdzinājumiem. Ieeja brīva.

Vecāku padome lūdz tautiešus šo vakaru apmeklēt jo kupli, tā pierādot arī darbos interesi par mūsu jaunatni.

PIEMINEKLIS LATVIJAS SARKANĀ KRUSTA DARBĪBAI

Latvijas Sarkanā krusta darbība 1945. g. Libekā bija rosīga, varētu teikt, ārkārtīga toreizējos apstākļos, ka nebūtu labi, ja šis latviešu saskanīgās un panākumiem bagātās sadarbības laika sprīdis izzustu aizmirstībā. Tāpēc tā laika LSK pārvaldes priekšnieks profesors Dr. N. Vētra [illegible] saukties visus tuvākos un tālākos biedrus, lai kur tie arī tagad būtu un kādu pienākumu tie Libekā arī būtu veikuši. Valdes locekļi, biroja darbinieki, ārsti, tāpat šoferi un citi darbinieki varētu pastāstīt daudz svarīga un vispārībai interesanta, nemaz nerunājot par palīdzību karavīriem un to atbrīvošanu, par ko vēlāk nopelnīs sev pierakstīja daudzi citi. Pat sīki notikumi var būt raksturīgi, illustrātīvi un vērtīgi. Pat personas, kas toreiz tieši nedarbojās LSK., bet uzturējās Libekā vai citur angļu joslā, arī karavīri, kam LSK toreiz spēja palīdzēt, varētu sniegt vērtīgas atmiņas. Minētās personas lūdz atsaukties rakstot: N. Vētra, M.D., 2144 W. Concord Place Chicago 47, Illinois, USA.

GAUTINGAS SANATORIJAS JAUNĀ VALDE

Jaunievēlētā Gautingas sanatorijas latviešu komiteja, pēc 1. septembŗa vēlēšanām konstruējusies šādā sastāvā:

Komitejas priekšsēde un kultūras lietu kārtotāja Mirdza Nārruna, komitejas pr-ža vietnieks Jānis Eks, sekretārs Arturs Korns, kasieris Pēteris Rozītis, aprūpes lietu kārtotāja Anna Burtniece. Revīzijas komisijas priekšsēdis Vladimirs Petrovs, sekretāre Biruta Tauriņa, loceklis Arvīds Ragis.

SARĪKOJUMU KALENDĀRS TORONTO

25. sept. Skautu un gaidu sarīkojums.
1. oktobrī, sv. Andreja baznīcas zālē Ksenijas Brantes koncerts.
2. un 3. oktobrī Lāpas gada svētki.
3. oktobrī LU gada dienas atceres svinības.
9. oktobrī, sv. Andreja baznīcas zālē Mākslas un daiļamatnieku izstādes atklāšana.
16. oktobrī sv. Andreja baznīcas zālē TLNT izrādē R. Blaumaņa Pēc pirmā mītiņa un I. Vīksnas Brāļa atgriešanās.
17. oktobrī sv. Andreja baznīcas zālē koncerts.

ĢENERĀLKONSULS
Mr. R. N. BRYSON
Toronto, tel. GE 2707
114 DANFORTH AVE

KONSULS
VILIS TOMSONS
5210 VICTORIA AVE, APT. 10
Tel. AT 7798
MONTREĀLĀ, P. Q.

LĀPAS GADA SVĒTKI

2. oktobrī TL jaunatnes pulciņš „Lāpa" atzīmēs savu gada pastāvēšanu. Plkst. 2,00 DV telpās, 123 Huron St. notiks akts, ko atklās valdes loceklis V. Bebris. Sekos pulciņa priekšsēža T. Kronberga gada pārskats, pēc tam V. Mileiko ziņojums par dzejoļu sacensību un labāko dzejoļu godalgošanu. Pulciņš lūgs LNAK valdes priekšsēdi A. Svenni atklāt darba skati, kas būs atvērta līdz plkst. 8,00 vakarā. Skatē piedalās mākslas, fotografu un rokdarbu puduri. Tautieši laipni lūgti apmeklēt šo jaunatnes darba skati.

Plkst. 6 vakarā TLB telpās, 198 Osler ielā. notiks Jaunatnes deju vakars ar deju demonstrējumiem, moderno deju puduŗa deju skol. N. Švanebacha vadībā.

Satiksimies Lāpas gada svētkos!

LASĪTĀJU VĒSTULES

MĀJIENS GARĪGAJIEM DEZERTIERIEM

Dienas nāk un aiziet, un vārds „bija," trimdinieku sarunās ir visbiežāk lietotais. Atceroties bijušo, seko skaistas runas un raksti, kā jau tas parasti mēdz būt, runājot par nelaikiem. Aizgājušos cilvēkus neatgriezīsim, bet kā ir ar aizgājušām dienām? Viena no šīm dienām būtu — Latvijas universitātes gada diena. Tādēļ mirkli apstāsimies un pieminēsim arcienu šo aizgājēju. Dižs iestādījums. Īsajā pastāvēšanas laikā, ieskaitot mācības spēkus, beigušos un studentus, tur bija ap 30.000 dalībnieku, kas visi svinīgi solījās kalpot zinātnei un tēvijai. Mēs bijām lepni uz savu universitāti un [illegible] vēl tagad tādi. Bet kāds gan ir šīm lepnumam pamatojums? Bieži tas ir tikai dezertiera lepnums. Latvijas vairs nav. Universitātes vairs nav, bet solījums kalpot Zinātnei un tēvijai paliek. Tas ir dots brīvprātīgi. Latvijai universitāte maksāja dārgu naudu, un mēs gaidījām, ka no tās mums nāks dīži ļeli un meitas. Bet cik ir to, kas ar godīgu sirdi var teikt, es kalpoju zinātnei un tēvijai? Saujiņa. Mums nav valsts, nav universitātes, bet iespēja kalpot paliek. Daži gan strādā savā arodā, citi mazliet papūlas Latvijas vārda labad, bet cik gan ir īstu cīnītāju? Parastā izruna skan — svešumā nav iespēju. Paņemsim spoguli un nokaunēsimies, redzot savu gļēvo seju. Kas gan mums vēl liek saukties par latviešiem? Ja kāds ir dzimis Ķīnā, tas vien viņu nepadara par ķīnieti. Ne glāzītes pacelšana 18. novembrī, nedz arī Latvijas universitātes vai citu dažu sniegumu pieminēšana nedod mums tiesību saukties par latviešiem. Mēs esam dezertieri. Cits zobgalīgi saka „Agrāk zinātnieks un pētnieks, tagad trako māju sētnieks!" Vai tam tā vajadzētu būt? Mēs esam aizmirsuši cīnīties un gaidām visu uz paplātes padotu. Latviešu cīņas spars un neatlaidība pa lielākai daļai ir skaista, bet tukša fraze. Tas ir kauns un negods, ja latviešu agronomam ir jādzen kerra un latviešu tiesnesim ir jāpulē galdi. Te ir tikai divas iespējas: vai nu Latvijas universitāte nekur nederēja, vai arī mīnētie kungi dzimtenē studēdami pulēja ar sēdvietām solus, nevis galvu. Mēs taču ticējām, ka mūsu universitāte dos īstus vīrus — garīgi sagatavotus, lai uzņemtos atbildību, nevis tikai pusintelligentu augstāko ierēdņu šķiru. Ja mēs esam tie dižvīri, kas domājamies esam, kas gan mums liedz pārskoloties? Ar pūlēm un pacietību un mazliet naudas akadēmiski izglītotie kungi un dāmas varēs atgūt savu vai līdzīgu aroduun daudz labāk kalpot kā zinātnei un tēvijai, tā arī savam naudas makam. To pašu var teikt arī par bijušiem studentiem. Kanadā ir iespējams iekrāt naudu un pabeigt izglītību vēl vieglāk nekā dzimtenē. Arī tad, ja starplaikā gadījies apprecēties. Pamodīsimies no saldā miega un nesapnosim cik diži mēs bijām. Labāk celsimies un pierādīsim, cik diži mēs varam būt!

Kārlis Pakavs, Ont.

Redakcija patur tiesības iesūtītos manuskriptus saīsināt.

Neizlietotos manuskriptus neuzglabās, bet uz vēlēšanos sūtīs atpakaļ, ja būs pievienota pasīmarka.

Ar autora vārdu vai iniciāliem parakstītajos rakstos izteiktās domas var arī neatbilst redakcijas viedoklim.

KANADĀ

TORONTO

Toronto latviešu baptistu draudzes mācītājs R. Ekšteins nupat atgriezies no Sav. Valstīm, kur kopā ar jaunatnes pulcina vadītāju J. Arāju piedalījās kopējā Kanadas un ASV latviešu baptistu draudžu konfrencē. Konference notiks Buskauntijā. Toronto latviešu baptistu draudzes dievkalpojumā, svētdien, 26. septembrī, pl. 4,30 p. p., mācītājs J. Lamberts stāstīs par savu darbu ASV.

LNAK Kultūras un izglītības nozares sēdē, 17. septembrī, ziņojumā par Neklātienes skolu, ko vadīja Ž. Bukovskis, bet darba pārslogojuma dēļ no šī pienākuma atlūdzies, J. Mežaks informēja, ka vēl vajadzīgi skolotāji, jo pašreizējais skolotāju skaits ir par mazu. Ž. Bukovskis paliks amatā, līdz Skolu daļa atradīs jaunu skolas vadītāju.

Sv. Andreja draudzes koris, ko voda komp. T. Kenips, savu 3. sezonu sācis ar 40 dziedātājiem, kerdamies pie jaunas programmas iestudēšanas, kuŗā ietilps arī J. Norvila jaunās kantātes „Latviešu dziesma" pirmatskaņojums. Koŗa mēģinājumi notiks tikai svētdienās — 1. un 3. svētdienā, plkst. 2, bet 3. un 4. — plkst. 12,30 sv. Andreja baznīcas telpās. Dziedātāji var vēl pieteikties visās balsīs, jo mēģinājumi tikko sākušies. Tuvākā uzstāšanās korim paredzēta Pļaujas un Reformācijas svētkos, bet 14. novembrī latviešu baptistu draudzes gada svētkos Walmer Rd. baznīcā.

Sv. Jāņa draudzes padome tās priekšsēža vadībā pēdējā sēdē iepazinās ar draudzes augusta mēneša darbību. A. Vanags savā ziņojumā sniedza arī informāciju par pārrunām, kuŗas notikušas organizāciju vadītāju sanāksmē, un par pēdējo paplašināto LNAK valdes sēdi, kur apspriests LNAK padomes vēlēšanu jautājums un event. statūtu grozījumi. Pieskaroties Saulaines pārvaldes darbam, A. Vanags to illustrēja arī ar skaitļiem, kas rāda, ka šīs pārvaldes darbs ir bijis ļoti sekmīgs, un draudzes lauku īpašums ir spējīgs pats sevi uzturēt. Sākot ar 1. janvāri Saulaine ieņēmusi — 13.487.31 dolaru, par telpu īri — 2.291,26 dol., no sarīkojumiem — 2.400 dol. Ļoti labi saimniekojusi kopagalda vadība, stipri palīdzot nostabilizēt bērnu vasaras nometnes budžetu. Kopgalda apgrozījums ir $6.000.85. Izdevumu kopsumma pagaidām ir 9.688.51 dol., no kuŗiem 2.134 dol. izdoti remontiem. Tā kā šis gads vēl nav noslēdzies, pilnīgs Saulaines darbības pārskats būs redzams vēlāk, bet katrā ziņā atlikumā būs pietiekami daudz līdzekļu saimniecības uzturēšanai, ieskaitot tālākos remontus. Arī sīks pārskats par bērnu vasaras nometnes darbību tiks sniegts vēlāk, konstatējot, ka tā darbojusies priekšzīmīgi, izpelnoties vecāku un kanadiešu iestāžu atzinību.

Apspriežot sv. Andreja draudzes padomes ierosinājumu par kopējas latviešu kapsētas ierīkošanu padome, atrada ierosinājumu par ļoti apsveicamu un nolēma kopēji ar sv. Andreja draudzi ķerties pie tā iedzīvināšanas.

Sv. Jāņa draudzes padomes pr-dis agronoms A. Vanags pārcēlies uz dzīvi Gvelfā, lai turienes universitātē studētu veterinārmedicīnu. Padomes priekšsēža amatā A. Vanags paliks, iebraucot uz sēdēm Toronto.

Misūri sinodes Ontario apgabala finanču departaments, kuŗā kā loceklis ir arī sv. Jāņa draudzes mācītājs A. Lūsis, nesen sanāca uz kārtējo darba sēdi, apspriežot nākoša gada budžeta jautājumus. Mācītājs A. Lūsis pārējos sēdes dalībniekus iepazīstināja ar jaunkanadiešu veco jaužu poblēmu, aizrādot, ka ļoti drīz draudzēm būs jākārto šis jautājums un jāprot atrast līdzekļi veco jaužu aprūpei. Šis jautājums modināja visos nopietnu interesi, un sēdes dalībnieki pieņēma A. Lūša ierosinājumu, līdzekļus rezervēt veco jaužu mītņu ierīkošanai. Priekšlikumu virzīs tālākai apspriešanai.

ST. KATARINES, ONT.

2. oktobrī, plkst. 10 no rīta Niagāras ielā 148, mācības gadu atsāks Latviešu sestdienas skola. Jaunus skolēnus iespēja pieteikt minētā dienā un vietā. Jāvēlas, lai vecāki neaizliegtu saviem bērniem to, ko dzimtenē turējām lielu un svētu — latviešu skolu.

2. oktobrī Latviešu Dāmu kl. sarīko pie labas mūzikas, atspirdzinājumiem un pārsteigumiem deju vakaru. Sarīkojums notiek 177 Niagāras ielā, Ukraiņu b-bas telpās. Sākums plkst. 7.30 vakarā.

Sniegdams palīdzīgu roku kara invalidam A. Teichmanim, kuŗš neredzīgs mīt vēl Vācijā, — mūsu tautietis R. Zālamans iecerējis sagaidīt tautiešu atsaucību, pārdodot neredzīgā tautiskos audumus, dīvānu spilvenus, galdautus, tautas tērpus, jostas, prievītes utt. Jācer, ka tautiešī saprātīs un novērtēs šo palīdzības darbu. Paraugi apskatāmi 87 Maple St. St. Catharines, tel. MU 2-9681.

DV KV DARBA SĒDE

Pagājušā svētdienā DV Kanadas valde bija pulcējusies kārtējā darba sēdē, lai apspriestu laikraksta Latvijas Amerikā otrā pusgada saimniecisko stāvokli, caurskatītu ienākušos rakstus un izkārtotu tekošus darbības jautājumus. Sēdē piedalījās arī provincē dzīvojošie valdes locekļi — A. Sprūdžs un L. Līdums no St. Katarīnas, P. Vasariņš no Londonas.

Aprūpes daļas vadītājs V. Mukts savā ziņojumā paskaidroja, ka invalidiem protežu lietā Kanadā jāgriežas tieši pie vācu konsula,

Sēdes noslēgumā bija ieradies arī plānotās DV Jauntoronto nod. organizētājs I. Bātraks, kas sniedza savu paskaidrojumus un ieskatus par sadarbību ar DV Toronto nodaļu.

DAUGAVAS VANAGI

INVALIDU IEVĒRĪBAI

DV Aprūpes daļas vadītājs Kanadā paziņo, ka bijušiem kara invalidiem, kuŗi dzīvojot Kanadā savā laikā no Rietumvācijas valdības saņēmuši pabalstus (rentes), tagad ir iespēja saņemt atvieglinājumus ārstēšanai.

Vācijas konsulāts paskaidro, ka bij. kara invalīdi, kam kara laikā bojātā veselība prasa ārstēšanu, daļa ārstēšanās izdevumu tiks atmaksāta pēc iesniegtiem rēķiniem. Tāpat tiks atmaksāti ceļa izdevumi par braucieniem pie kontrolārstiem. Protēzes, kam tādas ir vajadzīgas, tiks piesūtītas no Vācijas; tās atbrīvotas no muitas nodevām. Tāpat tiks atmaksāti protēžu labošanas izdevumi.

Tuvākā laikā ir solīts piesūtīt sīkāku informāciju, kas nekavējoties pēc tās saņemšanas tiks publicēta laikrakstā. Neatkarīgi no tā, visi ieinteresētie lūgti nekavējoties iesniegt lūgumus tieši Vācijos konsulātam, kur arī katrs personīgi var saņemt sīkāku informāciju.

Vācijas konsulāta adrese Toronto:

Konsulat der Bundesrepublic Deutchland, 77 York Street, Room 604, Toronto, Ont. Tel.: EM 6-5471.

Darba laiks darbdienās no pl. 9—12; sestdienās slēgts.

Bez tam invalidiem. Vācijas pavalstniekiem ir iespēja pieprasīt regulārus pabalstus. Baltiešu kara invalidiem, pēc konsula paskaidrojuma, regulāri pabalsti netiekot maksāti.

Ziedosim stundas algu trūkumcietējiem

Ziedojumi iemaksājami DV Kanadas vaļdes kasierim Mr. A. Putniņam 280 Wrigth Ave. Toronto, Ont., vai vietējās Daugavas Vanagu nodaļās
Ziedojumi atbrīvoti no ienākuma nodokļa

BALTIJAS VALSTU NĀKOTNES DROŠĪBA

ATOMU LAIKMETS LIEK APVIENOTIES BRĪVAJĀM TAUTĀM

12. SEPTEMBRĪ BEZ DZĪĻĀKAS ATBALSS TAUTĀ PAGĀJA 20 GADI, KOPŠ BALTIJAS VALSTU SADARBĪBAS LĪGUMA PARAKSTĪŠANAS ŽENĒVĀ.

Tautu Savienībā korroborētais un starptautiski apzinīgi novērtētais līgums, pret kuru līdz likteņgājām 1940. g. jūnija dienām arī Padomju Savienībai nebija nekādu iebildumu, paredzēja tikai Igaunijas, Latvijas un Lietuvas ārpolitikas saskaņošanu un savstarpēju atbalstu diplomātijā. Tas nebija ne federācijas, nedz trīsvalstu savienības (ūnijas) līgums, ko varēja zīlēt pēc draudzīgajām zīmēm pasaules vēsturē, kad Hitlers bija nācis pie diktātora varas Vācijā. No Zigfrīda Meierovica spožā un tālredzīgā mēģinājuma Bulduru konferencē radīt Baltijas valstu savienību plašākā vai šaurākā valstu apjomā kā aizsarga valni pret Padomju Savienības agresiju nākotnē, igauņu, latviešu un lietuvju nācijas pēc 16 brīvības gadiem nu bija varējušas nonākt tikai pie visminimālākās vienības formulas — sadarbības un saskaņošanās pakta.

Kad nākamgad 22. augustā atzīmēsim Zigfrīda Meierovica 30. nāves dienu, tad skumji traģiskā jūtonā sapratīsim, ka Zigfrīda Meierovica traģiskā nāve Jelgavas - Tukuma lielceļa malā ir bijis arī likteņa brīdinājums par 17. jūnija dienas atnākšanu 15 gadus vēlāk. Baltijas valstu vienības ideja pēc Zigfrīda Meierovica bojā ejas ir bālējusi un izplēnējusi. Bet atcerēsimies arī, ka baltiešu tautas arī 12. septembra sadarbības līgumu apsveica kā savu valdību labās gribas apliecinājumu, no kā nākotnē varēja izaugt patiesa Baltijas valstu savienība.

Otrā pasaules kara notikumi pierādīja, ka ģeopolītiski robežojoties starp divi ekspansīvām un agresīvām lielvalstīm — Padomju Savienību un Vāciju — **Baltijas valstis, noraidot Zigfrīda Meierovica ideju par Baltijas valstu savienību, bija nostājušās pašas pret sevi — absolūtai nacionālai suverēnitātei bija upurēta Igaunijas, Latvijas un Lietuvas nākotnes drošība.** Padomju Savienības ultimāta draudu priekšā, bez kara baltiešu nācijas zaudēja ne tikai nacionālo suverēnitāti, bet arī visas pilsoniskās brīvības, kļūstot par komūnisma vergiem un brīvu cilvēku masu slepkavības upuriem.

Baltijas valstīm bojā ejot, rūgti izjutām likteņīgo kļūdu, ļaujoties īsajos brīvības gados absolūtās nacionālās suverēnitātes romantismam, kas asinsbrāļiem lietuvjiem un latvjiem liedza apvienoties ar likteņbrāļiem igauņiem. Toreiz mēs domājām, ka pēc Baltijas valstu atbrīvošanas no komūnisma jūga šo valstu Otrās republikas apvienosies vienā valstī, atzīstot, ka augstāk par nacionālo suverēnitāti ir liekamas katra igauņa, latvieša un lietuvja pilsoniskās brīvības, ko nespēja nosargāt katra Baltijas valsts suverēnitāte atsevišķi. **Nacionālās autoritātes mums brīvībā un trimdā vienmēr ir mācījušas, ka vienībā ir spēks, bet tanī pašā laikā ir palicis neievērots, ka spēks ir visnoteicošākais faktors starptautiskā politikā, kas lemj par karu vai mieru, nojauc vai uzceļ valstu robežas un režīmus. Mazo tautu spēks ir tikai šo tautu vienībā.**

Un tomēr arī tagad, kad zaudēta valsts un brīvība, kad mūsu tautas padotas plānveidīgam genocīdam, kad mūsu nacionālās kultūras apspiestas un izsmietas, kad igauņu, latviešu un lietuvju nācijas atrodas ceļā uz vēstures kapsētu, — apmēram 300.000 igauņu, latviešu un lietuvju brīvajā pasaulē nav vēl spējuši apvienoties par vienu dzīvu politisku organismu, kas ar maksimāli lielāko spēku cīnītos par brīvību un suverēnitāti.

Praktiski Baltijas valstu vienības ideja stāv vientuļa, atšķirta no pašām tautām un noslēpta augstā stikla kalnā, no kurienes tikai jubileju vai konferenču dienās tautas dzird vēstījumus par savu nākotni kādā nojaužamā brīvības rītā. Dziļāki ieskatoties, ir jāatzīst, ka arī šajā bīstamajā naktī, nespējot apvienoties par vienu spēku un vienu gribu, igauņu, latviešu un lietuvju trimdinieki ir nostājušies paši pret savu nākotni. Arī trimdā baltiešu attieksmes neiet tālāk par — sadarbību un koordināciju. Mēs šodien esam turpat, kur bijām 12. septembrī 1934. gadā. **Stāvokvoklis ir pat ļaunāks — igauņiem ir 2 valdības, lietuvjiem 2 diplomātiskie pārstāvji Bonnā, latviešiem ir Valsts prezidenta vietas izpildītājs, kuŗa pilnvaras neatzīst pat paši latvieši u. t. t. Bet mums draudzīgās Rietumu valstis vēlas ar mums runāt kā ar vienu politisku vienību — baltiešiem.**

Tas, kas kavēja Baltijas valstīm apvienoties brīvības laikmetā un kavē mūs apvienoties arī trimdā, nav specifisks igauņu, latviešu un lietuvju tautām, bet visai Eiropai un rietumu civilizācijai, pie kuŗas mēs cieši piederam. Tā ir pati b r ī v ī b a s i d e j a, kas vieno un dala. Brīvība ir augstāka par mīlestību; bez brīvības nav iedomājama ne Eiropa, nedz eiropietis; bez brīvības nav arī iedomājama dzīve un laime Baltijas valstīs. Brīvība ir ļāvusi ziedēt zinātnēm un mākslām; brīvība ir ļāvusi attīstīties rietumu civilizācijai līdz pat Atomu laikmetam. Brīvība ir likusi apvienoties cilvēkiem, ciltīm, tautām, jo brīvība nozīme neatkarību. Tāpat kā katrs cilvēks, katra ģimene, sabiedrība, arī katra tauta un valsts grib būt neatkarīga.

Bet brīvība neatkarības vārdā, vēstures norisē ir saskaldījusi Kristus reliģiju daudzās ticības, tautas — politiskās partijās un grupās, imperijas atsevišķās valstīs, valstis sīkākās valstīs. Visa brīvības vēsture, ar retiem izņēmumiem, ir bijusi nepārtraukta sadalīšanās. Tagadējā politiskajā literātūrā ir pazīstami jēdzieni — balkanizētā Rietumu pasaule, balkanizētā Austrumeiropa, arī balkanizētās Baltijas valstis (piem., Klerenss Streits). **Un tā, Atomu laikmetā, rietumos no Padomju Savienības, rietumu civilizācijas ienaidnieces — dzīvo 800 miljonu brīvu cilvēku 57 nacionālās valstīs, kamēr austrumos no rietumu valstīm dzīvo pusotra miljarda cilvēku tikai 15 valstīs.**

Kaut gan Padomju Savienība komūnisma vārdā ir jau tālu pusceļā uz visas brīvās pasaules iekaŗošanu un pakļaušanu materiālistiskajam pasaules uzskatam, brīvība neatkarības vārdā liedz brīvajām valstīm upurēt savu nacionālo suverēnitāti un apvienoties zem vienas valdības ar vienu armiju, vienu saimniecisko sistēmu, ārpolītiku u. t. t. Vēsturē ir tikai reti gadījumi, kad valstis apvienojas brīvprātīgi. To parasti izdara diktātori ar varu. **Nacionālā suverēnitāte ir smags šķēršlis ceļā uz Eiropas savienotajām valstīm. Nacionālā suverēnitāte ir liegusi apvienoties arī Baltijas valstīm.**

Bet pašreiz pasaules vēsturē ir iesācies Atomu laikmets, kas lauž jaunu ceļu ne tikai technikā, bet diktēs savas normas arī starptautiskā politikā. Šī jaunā laikmeta vissvarīgākā politiskā atziņa ir — neviena valsts vairs nevar patstāvīgi nodrošināt savai tautai drošību, **tādēļ gudrākie un tālredzīgākie domātāji prasa ne tikai Eiropas savienotās valstis, bet visu brīvo rietumu valstu apvienošanos — Atlantijas valstu savienībā.**

Kā mūsu brīvības cīņa par Baltijas valstu atbrīvošanu, tā arī mūsu nākotnes nodrošināšana pēc atbrīvošanas kategoriski prasa — Baltijas valstu savienību.

Voldemārs Lambergs.

TRIMDAS

SAULAINAS UN ĒNAS PUSES

VECI SĪMBOLI UN JAUNAS CERĪBAS SABRŪK...

Otrā pasaules kara beigu simbols bija drupas, drupas... Drupās bija tautas, valstis, zeme, brīvība, taisnība, miljoniem dzīves, līgumi un citas vērtības. Šo drupu vidū esam arī mēs, bēgļi un izdzīvotie.

Daudzas materiālo vērtību drupas ir novāktas un izlīdzinātas ar jaunām celtnēm. Visas pārējās drupas palikušas. Tās biedina cilvēci, un tādēļ pasaulē nav īstas laimes un labklājības arī brīvajām tautām.

Amerikāņu illustrētā žurnāla Life 13. septembra num. ievadrakstā ir pieminēti divi simboliski notikumi: „Nākamajā dienā pēc Eiropas armijas līguma sabrukuma Francijas parlamentā, orkānā nogāzās vēsturiskās Vecās ziemeļu baznīcas Bostonā tornis, no kuŗa kādreiz doti signāli par ienaidnieka tuvošanos pilsētai. Eiropas armijas līgumam vajadzēja sargāt brīvo Eiropu no komūnisma iebrukuma.

Pār vecajām Otrā pasaules kara drupām nogāžas vecu brīvības simbolu un jaunu cerību drupas." Life redaktori norāda, ka ceļš uz pasaules miera izeju ir kristīgo lūgšanas, un ka tikai kristīanisms ir vienīgais spēks, kas var apturēt komūnismu. To pašu apliecina arī šī jaika ievērojamākais vēstures filozofs Arnolds Toinbijs. Baznīcu kongress Evanstonā tad arī esot apņēmies 1et pasaulē un mācīt visām tautām „brālības patiesību", lai pasauli izglābtu no bojā ejas komūnismā, atomu ugunīs, nabadzībā un badā. Evanstonas baznīcu kongresa locekļi esot — kristīgie karavīri par brīvību un mieru...

Pēc Evanstonas kongresa latviešu laikraksta Laiks ievadrakstā Bankrots bija komentēts Evanstonas kongresa lēmums par — miermīlīgās kopdzīves meklēšanu ar komūnismu. Latviešu laikraksts šo baznīcu vadītāju lēmumu nosauc par — bankrotu...

Tās ir jaunas drupas. Un tomēr — no drupām celsies atkal arī Latvija.

Saturns.

Daugavas Vanagu mērķi un trimdas sabiedrība

Dr. J. Zariņa pārdomas par trimdas jautājumiem.

TRIMDINIEKU SAVSTARPĒJAIS INSTITŪTS

Vārds „trimda", izcelsmes ziņā ir ar nenoskaidrotu vecumu. Pirmoreiz tas it kā lietots pēc jūdu tautas izsūtīšanas trimdā. Vēsture mūs māca, ka trimdā izsūtītas daudzas personas. Tas notiecis garīgo un laicīgo režīmu maiņās, vai arī vienkārši izvairoties no atbildības. Trimdā parasti ir noteikti likumi, kas trimdiniekam jāievēro. Kustības un darbības brīvība parasti ir ierobežota. Mēs, latvieši, pēc manas pārliecības, konkrēti šajā vēsturiskajā trimdas saimē neiederamies. Visus latviešu trimdiniekus es iedalu divās daļās: 1) uz Padomiju aizvestos un 2) uz Rietumiem izceļojušos. Neviens no šiem diviem tomēr neatbilst vēsturiskajam trimdiniekam jēdzienam. Uz Padomiju aizvestie ir radījuši pilnīgi jaunu jēdzienu vēsturiskās sociloģijas pētīšanas institūtā.

Tāpat uz Rietumiem izceļojušie rada jaunu sociloģisku jēdzienu, jo ar pirmo kara izbeigšanās dienu, jau ar pirmo izceļotāju uz dažādām brīvām zemēm, tiem pavērās brīva personiskā dzīve.

Uz brīvās, demokratijas principiem dibinātas latviešu tautas izjūtas pamata, mēs esam dibinājuši savu latviešu izceļotāju sabiedrību.

Šī plašā sabiedrība nav nekāds lokāls organizātorisks iestādījums, bet gan vesels starptautisks institūts. Starptautiskus nevirzienus nenosaka cilvēku masu daudzums, bet gan vienotas idejas nesēji, kas šo ideju uztur spirgtu un īstenībai atbilstošu starptautiskā forumā.

Šī latviešu starptautiskā institūta balstītājas ir latviešu trimdas organizācijas (izņēmums var būt mūsu sociāldemokrati un dažas veclatviešu komūnistiskās organizācijas, kuŗas strādā pretējā virzienā). Pārējām mūsu trimdas organizācijām, kādas tās arī būtu (techniskas, arodnieciskas, zinātniskas, palīdzības vai idejiskā rakstura), visām ir viens vienīgs uzdevums — stiprināt latviešu tautas starptautisko institūtu. Tas uzliek organizācijām lokāla un vispārēja rakstura pienākumus. Sākumā visu organizāciju galvenais uzdevums izpaudās latviskā gara uzturēšanā, jo Vācijas nometnēs tās bija vienīgās, kas varēja aizstāt pēkšņi iestājušos tukšumu. Sākoties izceļošanai uz citām zemēm, radās vajadzība palīdzēt un veicināt šo akciju, gan ar materiālu, gan morālisku atbalstu. Un šodien, pēc sešiem un septiņiem gadiem, latviešu starptautiskais institūts pats par sevi nav samazinājies. Mainījies ir gan katra tautieša individuālais stāvoklis. Materiālais, ievērojami uzlabojies, vienā tautas daļā pat nostabilizējies. Līdz ar materiālo rūpju izbeigšanos, uzlabojusies arī garīgā stāja.

Līdz ar galvenās emigrācijas akcijas izbeigšanos, darbs izsaukšanas un novietošanas palīdzībā ir beidzies. Kultūrālie mērķi tiek veicināti tālāk. Bet mēs zinām, ka: organizācija, kuŗa nespēj nekā jauna radīt, bet tikai pēc burta izpildīt dibināšanas dienā pieņemtos statūtus, zaudē savu dzīvīgumu. Mūsu tautas sabiedriskais institūts prasa no organizācijām, lai tās pārveidojas.

Diemžēl nav šodien organizācijas trimdā, kas spētu rādīt īstu virzienu tautietim materiālā vai politiskā plāksnē, ja viņš pēc tāda jautātu. Tā mūsu tautietis ar grūti iekrāto naudu nonāk vietējo veikalnieku rokās. Svarīgākais punkts tomēr ir politiskais novirziens. Līdz ar pavalstniecības iegūšanu daudzi no mums būs vairāk vai mazāk padoti politisko vēju pūtieniem. Jau nākošās vēlēšanās daudzi no mums stāsies vēlētāju urnu priekšā, un daudzi būs padoti vienīgi darba biedru vai vietējo laikrakstu vai plakātu skaļajiem propagandas izsaucieniem.

Nākošajā rakstā —DAUGAVAS VANAGU MĒRĶI

SAVIENOTĀS VALSTĪS

NJUJORKĀ

Nujorkas ev. - lut. draudzes sapulce notika 19. septembrī Betliemes baznīcas telpās. Māc. R. Zariņš savā ziņojumā paskaidroja, ka latviešu dievkalpojumi Džameikā tagad notiek jaunās telpās — Mūsu Pestītāja baznīcā, 90-04 175 St. Turpat darbojas arī svētdienas skola, kas līdz šim mitinājās kāda tautieša privātā mājā. Port - Vašingtonā dievkalpojumi notiks divas reizes mēnesī (līdz šim bija vienreiz). Dievkalpojumus tur noturēs prof. F. Treus, kas vienu gadu bija saistījies par mācības spēku kādā kollēdžā ārpus Nujorkas. Hempstedā, L. I., māc. D. Grauds noturēs dievkalpojumus reizi mēnesī, katrā ceturtajā svētdienā. Bruklinā svētdienas skolēnu skaits pieaudzis, kādēļ telpas palikušas par šaurām. Sakarā ar to nolemts divas vecākās klases pārcelt uz sestdienu.

Archibīskapa vietnieks prāv. J. Kullītis ziņoja, ka viņš griezies ar sūtņa K. Zariņa starpniecību pie Britu bībeles biedrības ar lūgumu, lai tā financē Vecās derības jauno tulkojumu. Tulkošanas darbu no oriģināla uzņemtos prof. F. Treus, kas ir speciālists senebreju un grieķu valodās. Jaunās derības tulkojums izdarīts jau Latvijas neatkarības laikā un nesen trimdā tas parādījās jaunā izdevumā.

Draudzes dāmu komiteja, tāpat kā iepriekšējos gados, iekārtos Latvijas stendu Starptautiskajā sieviešu izstādē novembrī.

VAŠINGTONA (D. C.)

Vašingtonas latviešu ev. - lut. draudzes padome vienā no savām pēdējām sēdēm izlēma, ka lietderīgāk īpašuma jeb nama komiteju neapvienot ar financu lietām un tādēļ izraudzīja nama komiteju, kuŗā darbosies A. Baltiņš, L. Kalniņa, I. Putniņa un kasieris K. Berts. Komitejai tiesības kooptēt vēl cituš locekļus, ja tādi būtu nepieciešami. Par jaunatnes pulciņa vadītāju apstiprināja L. Spožo, kas jau līdz šim jaunatnes pulcinā aktīvi darbojies un to atbalstījis. Draudzes bazāru otlika uz pirmo februāŗa svētdienu nāk. gadā. Tam savus rokdarbus apsolījušas gatavot arī Dīpholcas nometnes sievietes Vācijā, jo šo nometni draudze atbalsta ar ziedojumiem naudā un drēbju sūtījumiem. Plaujas svētku svētvakara dievkalpojumu noturēs 9. oktobrī, plkst. 7 vakarā, kad Augustanas baznīcas apakšējās telpās būs rīkots groziņu azaids, ko organizē dāmu komiteja. Paredzams, ka piedalīsies arī Latvijas sūtnis Vašingtonā prof. Dr. A. Spekke, sniedzot savu referātu. **Darbību atsākusi draudzes svētdienas skola.** Kāŗa dienesta gaitas ASV bruņotajos spēkos šinīs dienās uzsāk Gunārs Pinnis. **V. Z.**

LEIKVJŪ (MICH.)

Šīs pilsētiņas latviešu saimē nav liela un tās centrā ir Dr. D. Biskapa un Dr. N. Kažmera ģimenes. Pilsētas tuvākā vai tālākā apkārtnē ar saviem piederīgiem vēl dzīvo daži latvieši, kas iepirkuši farmas, bet strādā fabrikās. Pulcēšanās parasti iznāk šo ārstu ģimenēs, kad notiek kāda sanāksme vai dievkalpojums, jo Grand Rapidu un apkārtnes draudzes kopu vada nenogurstošais Dr. D. Biskaps. Atsevišķi latvieši gan sastāv latviešu draudzēs Kalamazū, bet ja dievkalpojumus vadīt atbrauc prāvests J. Ozols no Grand Rapidiem, tad ierodas visi. Pirms kāda laika šīs draudzes kopa atskatījās uz 4 gadu pastāvēšanu un šinī sakarā notika dievkalpojums un groziņu azaids. Sprediķi teica prāvests J. Ozols, bet kopēja sadraudzības sanāksmē pie azaida galda runāja Dr. D. Biskaps, pasvītrojot reliģijas nozīmi trimdā un sabiedriski kultūrālos centienus, kam izšķirēja nozīme svešniecības gaitās. Atzīmējams, ka ar lielu dedzību no šīs nelielās tautiešu grupas atbalstīti dažādi ALA's pasākumi, tāpat ziedoti līdzekļi aprūpei un citām vajadzībām.

V. Z.

GRAND RAPIDI (MICH.)

Grand Rapidos darbu sākušas arī abas latviešu skolas: Latviešu skola un Vienības draudzes svētdienas skola. Pirmā darbosies sestdienās East Junior College telpās (Ransom un Lyon ielas stūrī), kas būs plašākas un ērtākas. Skolas vajadzībām iegādātas arī klavieres un dažādi mācības līdzekļi, kas darbu stipri atvieglinās. Tāpat kā iepriekšējā gadā pārziņa pienākumi uzticēti V. Lībantam. Vienības draudzes svētdienas skolu vadīs Arv. Lapsiņš. Iespējams, ka skolas darbā piedalīsies arī no Ziemeļdakotas atbraukušais latviešu skolu darbinieks Mārtiņš Gaide. Skola darbosies šīs baznīcas apakšējās telpās.

Bijušais Cēcu apr. Vaives pagasta darbvedis Eduards Sliede izbeidzis darbu fabrikā un izkārtojis sev vecuma pabalstu. Viņa dēls Juris šinī gadā sāk mācības vietējā Junior kollēdžā.

ASV bruņotajos spēkos iestājies Austris Krūmiņš.

Vienības draudzes bazārs un Plaujas svētku dievkalpojums notiks 3. oktobrī. Bazāra ievadījums jau 2. oktobrī un tas turpināsies arī svētdienā.

Grand Rapidu latviešu katoļu draudze nav liela — kopā ar bērniem ap 150. Tomēr draudzes dzīve pagājušos gados nostiprinājusies: pieaudzis draudzes locekļu skaits un darbība izvērsta arī uz ārieni kultūrālā un aprūpes plāksnē. Jau četrus gadus draudzi aprūpē prāvests St. Matīss. Doma par savu dievnama iegādi radās pirms divi gadiem, kad tika radīts fonds no draudzes locekļu labprātīgajiem ziedojumiem. Ļoti palīdzīgs latviešu katoļu vajadzībām bija arī mirušais Grand Rapidu katoļu bīskaps Haas. Tāpat tagadējā bīskapa rūpes šinī virzienā nav apsīkušas, kādēļ galvenokārt šī doma varējusi realizēties. Neatsverama bijusi bīskapa J. Rancāna gādība; viņa morālisko atbalstu draudze baudījusi visu šo laiku. Jaunieģūtais dievnams līdz ar mācītāja māju ir mūra celtne, kuŗa līdz šim piederēja kongregācijas baznīcai un atrodas tā saucamā „Pārdaugavā" (352 Mount Vernon Ave, N. W.), gandrīz blakus Latviešu biedrības namam. Baznīca un mācītāja māja gan celta pirms apm. 75 gadiem, bet pietiekami labā stāvoklī, lai vēl ilgāku laiku kalpotu bez sevišķiem remontiem. Pavisam tajā ap 400 sēdvietu, kā arī dažādas blakus telpas sanāksmēm un citām vajadzībām. Materiālu atbalstu dievnama pirkšanai sniegusi šejienes katoļu bīskapija. Turpmākos maksājumus kārtos ar draudzes locekļu labprātīgām nodevām. Šis liekas būs pirmais pašu dievnams Savienotajās Valstīs un Amerikas kontinentā vispār, ko ieguvuši latviešu katoļticīgie. Pirmais dievkalpojums šinī baznīcā notika 19. septembrī, piedaloties bīskapam J. Rancanam un prāvestam St. Matīsam. Turpmākie dievkalpojumi paredzēti katru svētdienu pl. 8 no rīta.

Grand Rapidu sabiedrisko īpašumu skaits tagad pieaudzis līdz trīs, pie kam divi atrodas draudžu, bet viens latviešu biedrības rīcībā.

V. Z.

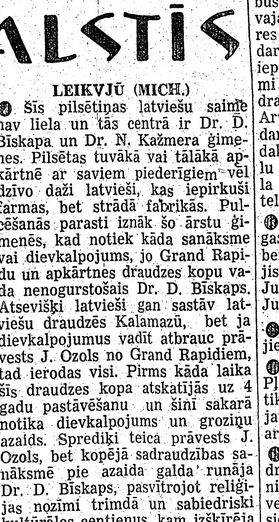

— Vai tu domā, ka ir pareizi, atļaut šim jaunajam cilvēkam izdot visu savu naudu tevis dēļ?

— Kādēļ gan nē? Es taču nodomāju viņu mīlēt!

Prof. Dr. N. Vētra.

LATVIEŠU ĀRSTI SAV. VALSTĪS

Daudzi strādā garīgi slimo iestādēs

Pašlaik tā gadījies, ka daudzi ārsti latvieši, kas nokļuvuši Sav. Valstīs, strādā kā ārsti garīgi slimo iestādēs. Daži tur pelna savu iztiku, strādādami ārsta darbu līdz tam laikam, kamēr paveic pārbaudījumus, lai iegūtu patstāvīga ārsta tiesības, citi izšķirušies palikt par šīs ārsta darba nozares speciālistiem. Varētu atzīmēt vairāku Rīgas izcilu ārstu vārdus, kas Rīgā strādāja pilnīgi citās speciālitātēs un kas ASV kļuvuši psīchiatri — gara slimību ārsti. Tomēr arī vairāki jaunākie ārsti, pat tādi, kas Vācijā trimdas laikā beiguši studijas, ASV strādā kā psīchiatri. Savādi tas izklausās un liekas, ka pēc Latvijas atbrīvošanas būs liela ārstu konkurence. Daudzi gribēs strādāt Sarkankalna, Aleksandra Augstumu, Strenču un citās gara slimību slimnīcās. Kāpēc tā? Dažreiz dzird domas, ka ASV vairāk garīgi slimo nekā Eiropā. Patiesībā attiecīgās iestādēs patiesi ievieto ievērojami vairāk cilvēku nekā tas notiek Eiropā. Šo rindu rakstītājs nevar spriest, vai patiesi ASV tautu sajaukums, straujais dzīves temps, neapmierinošā jaunatnes audzināšana arī nesekmē gara slimības. Tomēr jāsaka, ka liela tiesa šo iestāžu iemītnieku ir veci ļaudis, kas vecuma dēļ uzrāda garīgus traucējumus, kādi Latvijā palika savā ģimenē, bet še piederīgo ērtības un arī pašu vecīšu labākas apkopšanas dēļ ievietoti tā sauktajās valsts slimnīcās (State Hospital). Šo vecīšu garīgai un miesīgai aprūpei un diezgan daudzo citādi garīgi slimo (starp citiem daudzo no alkohola pārmērīgas lietošanas saslimušo vīriešu un arī diezgan daudzo sieviešu) ārstēšanai ir vajadzīgi ārsti. Veselīgie un gados jaunākie ārsti amerikāņi šinīs iestādēs ilgāku laiku labprāt nestrādā, jo jāiztiek tikai no algas, kas salīdzinājumā ar brīvpraktizējošu ārstu ienākumiem nav liela. Tāpēc tur bieži brīvas vietas, kuŗas vairākās pavalstīs neliedz arī ārstiem iecelotājiem, ja arī tiem nav licences. Tā arī izskaidrojams, kāpēc tik daudzi latviešu ārsti kļuvuši psīchiatri.

Rodas jautājums, vai šī parādība ir lietderīga no mūsu nacionālā viedokļa? Saprotams, ir labi, ja mūsu ārsti nopelna savu dienišķo maizi strādādami kā ārsti. Bet ja mēs ticam Latvijas atbrīvošanai un tam, ka mūsu izglītotie tautieši atgriezīsies Latvijā, tad var rasties bažas. Nav šaubu, ka Hitlera izkauto gara slimnieku vietā radīsies ļaudz citu, gan no dzimtenē palikušo, gan no atgriezušos vidus. Tomēr visiem gara ārstiem tur nebūs darba un lielai mūsu jaunradīto „psichiātru" daļai būs jāpārskolojas citā medicinas nozarē. Tāpēc būtu jāpriecājas, ja tie mūsu ārsti, kas vēl to spēj, laikus atgrieztos savā agrākajā speciālitātē, atsvaidzinot savas zināšanas un prasmi, kā arī papildināties tanīs. ASV ārsti var ne tikai mācīties, kā ar smaidu uz lūpām iegūt vairāk naudas, bet te var arī daudz mācīties, kā labāk palīdzēt sirgstošajiem. Nupat kāds čikāgas latviešu ārsts intervijā pārdroši apgalvo, ka amerikāņu ārsti peļņas nolūkā izdarot nevajadzīgas operācijas. Var jau būt, ka tādas lietas arī notikušas, bet tāds apgalvojums rada iespaidu, ka amerikāņu ārstiem nevar uzticēties. Savā laikā arī Latvijā tenkoja, ka dažu mazpilsētu apkārtnē, kur praktizēja kāds jauns chirurgs, nevienam vairs neesot aklās zarnas, kas vajadzīgos un nevajadzīgos gadījumos kritušas par upuri grieztkāram ārstam. Var jau būt, ka arī starp amerikāņu ārstiem pagadas tādi. kam būtu kāre griezt. bet medicīna šeit ir uz augstas pakāpes un latviešu ārstam te daudz ko mācīties.

Tie ārsti, kas strādā gara slimo iestādēs, gan arī var turpināt strādāt savā nozarē, tomēr visai šauros apjomos. Arī garīgi slimo miesīgās kaites tiek meklētas un atrastās slimības ārstētas.

Nākoša rakstā: Pieredze psichiatriskās slimnīcās.

REFORMAS KATOĻU BAZNĪCĀ

Katoļu baznīcai daudzkārt pārmests, ka tā ir pārāk konservātīva un neseko dzīves pārmaiņām. Par šīm problēmām nesen rakstījis lietuviešu laikraksts Dirva, atzīstot, ka tā gluži nav, un katoļu baznīca, gan nepieskaŗoties ticības dogmām, tomēr pamazām pārveido savu dievkalpojumu formu. Drīzumā sagaidāmas ļoti tālejošās reformas. Pēdējos gados pāvesta izraudzītā teologu komisija ir pētījusi event. reformu vajadzību un veidu, un laba tiesa šo pētījumu rezultāti jau publicēti. Daļa reformu skaŗ tikai sīkumus, kā lūgšanu apmainīšanu, saīsināšanu utt., bet radikālākā pārmaiņa būs tā, ka, izņemot galveno dievkalpojuma daļu, visas pārējās lūgšanas un lekcijas būs dievlūdzēju mātes valodā.

Miris Igaunijas prezidenta vietnieks

Igaunijas prezidenta vietnieks Alfreds Maurers miris 19. septembrī Stokholmā. Pēdējā amatā A. Maureru ievēlēja pagājušā gadā trimdā esošās Igaunijas valsts amatpersonas, kuŗām pēc satversmes bija tiesības izraudzīt palsts galvu ārkārtējos gadījumos. Pēc ievēlēšanas amatā Maurers sastādīja Igaunijas valdību trimdā, kuŗas ministru prezidents ir J. Holbergs Toronto. Maurera valdību atzina lielais vairums igauņu trimdā. Sociāldemokrata Rejam, kas arī nodibināja savu trimdas valdību, nav atbalsta igauņos. Maurers Igaunijā bija parlamenta loceklis, pēc izglītības jurists.

DAŽAS DIENAS LATVISKĀ VIDĒ

Apvienotās Vašingtonas valsts Sietlas, Takomas un Longvjū latviešu organizācijas bija radījušas iespēju latviešu bērniem pavadīt saulē un svaigā gaisā, ezeru krastos, latviskā vidē 6 dienas amerikāņu luterāņu apvienoto baznīcu bērnu vasaras nometnē Luterlandē. Dauzdiem bērniem nometnes takas jau bija pazīstamas no pagājušā gada. Šogad latviešu bērnu pulciņš bija pieaudzis uz 53 dalībniekiem: no Sietlas 25, no Takomas 22, no Longvjū 6. Bērni atrodas krietnu, piedzīvojušu audzinātāju uzraudzībā: no Sietlas bija H. Mindenbergs, L. Raistere, A. Grīnberga, no Takomas — A. Celms un A. Valdnieks.

Nometnes gaitas sākās ar dievkalpojumu jaukajā nometnes baznīcā, ko vadīja mācītāji prof. K. Kundziņš un E. Macs.

Pēcpusdienā bērnu vecākus bija pulcinājuši skautu un gaidu vadītāji, lai pārrunātu skautu un gaidu organizāciju dibināšanas jautājumu.

Pirmās dienas gaitas bērni nobeidza pie ugunskura. Ugunskura priekšnesumus vadīja skautu vad. I. Beleičiks.

Bērni nometnes laikā bija sadalīti grupās pēc vecuma, to nodarbības noritēja noteiktos laikos un kārtībā. Iznēmums bija atļauts tikai mazākajai nometnes dalībniecei, nepilni 2 gadi vecajai Silvijai Raisterai, kas varēja laiku izmantot pēc saviem ieskatiem... Viņu arī neviens neuzraudzīja, lai viņa nerunātu svešā mēlē....

Nedaudzās dienas ātri aizteceja raitās nodarbībās latviskā apkārtnē.

Ceturtdienas vakarā nometne uzņēma viesus, kuŗus apsveica nometnes vadītāji. Skatītāji ar apbrīnu un prieku vēroja īsā laikā iemācītos priekšnesumus, un brīnums — vēl neseno trokšņainais bērnu pūlis bija pārvērties par disciplinētu bērnu vienību. Priekšzīmīgi noritēja priekšnesumi — tautas dziesmas ar tēlojumiem, dejas, deklamācijas, spēcīgi un saskaņoti „rakešu šāvieni" nobeilza vai ikvienu labi izdevušos uzvedumu. Jauko vakara stundu noslēdza vecāku padomes pr-ža P. Sīmaņa izteikta pateicība nometnes vadītājiem un māc. E. Mača noslēguma vārdi, līdz ugunskurs lēni izgaiļēja klusā ezera krastos „Saulīt' vēlu vakarā" skaņās.

No nometnes šķiroties, nometnes vadītāji izsniedza godalgas — latviešu grāmatas un saldumus centīgākajiem nometnes dalībniekiem par paklausību, kārtību, uzņēmību, izpalīdzību un latviskās apziņas uzturēšanu.

Lai paldies organizācijām un ziedotājiem, kas nometni materiāli atbalstīja, tāpat paldies visiem palīgiem, bet īpaši L. Raisterei un H. Mindenbergam, kas visu savu laiku bija ziedojuši nometnei.

Nometnes dalībnieki šai īsajā laikā atcerējās daudz aizmirstu latvisku ieskaņu, ieguva jaunus draugus un mācījās saprast nometnes nozīmi latviskā gara uzturēšanā.

J. V.

CEĻA VĀRDI

Lielākās daļas cilvēku līdzjūtība izpaužas ziņkārībā un sava svarīguma apziņā.

H. Karossa

o

Smalkjūtīgu dvēseli nomāc apziņa, ka tā nevienam nav pateicību parādā; rupju dvēseli, turpretim, atbaida katra pateikšanās.

Nīčše

o

Ir ļoti maz cilvēku, kas otrā mīl tieši to, kas viņš ir, bet gan to, ko paši iedomājas un piedzejo.

Goete

o

Cik laimīga būtu daža laba cilvēka dzīve, ja tie par citu vainām interesētos tik pat maz kā par savējām.

Lichtenbergs

OSKARS PERTO

REAL ESTATE BROKER

Aktīvākais latviešu nekustamu īpašumu birojs Kanadā

BEZMAKSAS AIZDEVUMU SAGĀDE UN PADOMI MĀJU PIRKŠANAS — PĀRDOŠANAS JAUTĀJUMOS KATRĀ LAIKA

MU 1779

UN

JU 9865

HIGH PARK — masīva atsevišķa 10 ist. 3 stāvu dubultķieģeļu māja, priv. iebraucamais ceļš, ūdens-eļļas apkure, moderna gaiša virtuve, plašas telpas, ūdensvads līdz 3. stāvam, 10 g. obligācija, iemaksa apm. $5.000

ZIEMEĻRIETUMOS — liela atsevišķa 7 ist. + 2 saules telpas ķieģeļu māja, liela moderna virtuve, dārzs, prasa $15.200, ar apm. $3.500 iemaksu

HIGH PARK — liela 8 ist. dubultķieģeļu māja, 2 lielas garāžas, plati iebraucamie ceļi no abām pusēm, pagrabā atpūtas telpa ar bāru un izlietni, ērta satiksme un iepirkšanās, iemaksa apm. $4.500. Zvaniet steidzīgi

KANADIEŠU PIEKLĀJĪBA

VISVAIRĀK PARĀDĀS JĀTNIEKU POLICIJAS DARBĪBĀ.

Šī policija pastāv jau kopš Anglijas karalienes Viktorijas valdīšanas laika. Pastāvēšanas laikā tā ieguvusi pasaulslavenu vārdu. Tās moto ir: Jātnieku policisti vienmēr veic savu uzdevumu par biedinājumu katram likuma pārkāpējam. Līdztekus saviem tiešajiem uzdevumiem jātnieku policija ir vienmēr gatava pakalpot šīs zemes, kas sniedzas tālajos Kanadas ziemeļos, iedzīvotājiem.

Līdzīgi ārstiem, chirurgiem, veterinārārstiem tie likuma robežās uzņemas lielu atbildību. Plūdu gadījumos, kā arī izplatoties sērgām un epidēmijām, šie policisti ir vienmēr savu uzdevumu augstumos, nekad no pienākumiem neatsakās. Tālie ceļojumi uz ziemeļu apgabaliem, kur sniegi puteņo un temperātūra turas stipri zem nulles, prasa daudz pūļu un laika. Viņu dzīve ir neērta un bieži vienmuļa. Ja jums gadās būt mūsu galvaspilsētā Otavā, tur jūs redzēsit viņus: tie valkā sarkanus mēteļus. Protams, viņu darbs izliekas vienkāršs, bet tā tas vis nav. Tā ir tikai viena daļa, ko mēs redzam. Viņu pieklājība prasa palīdzēt ceļotajiem pa Kanadu. Jātnieku policists ir kā simbols visiem kanadiešiem, kas mīl savu zemi un brīvību, ko šeit baudām. Uz Kanadas jātnieku policistiem, runājot nepārspīlēdami, varam paļauties kā uz pieklājīgiem darba darītājiem.

Sludinājuma telpa rezervēta — Labatt's BREWERS SINCE 1832 — JOHN LABATT firmai

7 istabu dubultķieģeļu māja.
College — Dufferin rajonā. Eļļas apkure, cietkoka grīdas, liels dārzs, 2 virtuves. Cena $13.500. Iemaksa $3.600

Auto remontdarbnīca un benzīna tanks,
mūra māja, 5 ist, ūdens-eļļas apkure, 30 jūdžu no Toronto. Iemaksa $5.000

Labi ejošs puķu veikals Toronto austrumu daļā

LŪDZ ZVANĪT LL 3744, PRASOT

V. MUKTU

WM. BOLLAND REAL ESTATE

KEN WILLES, REAL ESTATE
173 DANFORTH AVE, TORONTO
Mājas pērkot un pārdodot jums palīdzību sniedz
Latviešu pārstāvis RAIMONDS ŠILDERS
Tel. darbā GE 1178 Tel. mājās GL 2155

UZMANĪBU!
Veic dažāda veida labošanas un lāpīšanas darbus —
vilnas, kokvilnas un zīda drānām, veļai, kungu virskrekliem (apkakļītes, aproces utt. arī zeķes)
Tel. WA 1-5398, zvanīt
no 7—9 rītā un no 4—8 pp.

Pieņemu labošanā visāda veida
PULKSTEŅUS
Garantēts darbs
O. BARONIŅŠ
553 Concord Ave, Toronto
Tel. LA 6139

IZĪRĒJAMA istaba ar atsevišķu virtuvi ar vai bez mēbelēm Sunnyside rajonā. Zvanīt pēc plkst. 6 vak. LA 2208. Toronto.

IZĪRĒJAMA nemēbelēta vai mēbelēta, gaiša, liela, saules pusē, otrā stāvā, tikko remontēta istaba pārim vai vieniniekam-cei ar vārīšanas iespējām. Parkošanas iespējas. Sunnysidē — King un Queen rajonā. Zvanīt vakaros pēc plkst. 6, tel. ME 5193, Toronto.

PRASIET!

Penmans

WARRANTED HIGH GRADE PENMANS KNIT-GOODS

Taupībai, komfortam un patīkamam siltumam. Labi valkājama, viegli mazgājama, ziemas periodam piemērota apakšveļa, dabisks merino fabrikāts. Šī augstvērtīgā apakšveļa ar pieņemamu cenu apmierina pilnīgi.

Krājumā krekli, bikses, rīta svārki vīriešiem un zēniem

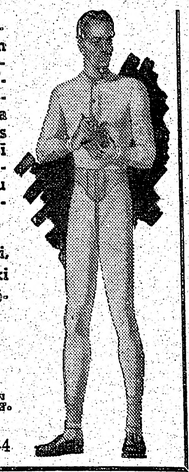

SLAVENA KOPŠ 1868. G.

71-FO-4

BALTIC GARAGE
445 KING ST. E. Tel. EM 8-8153, Toronto
Motoru, karoserijas labošana un krāsošana, lēts un garantēts darbs
AUTO TRANSPORTS
A. PURJE P. KURRE

„ROŽU BUĶETE"

TAM JAUNKANADIETIM, KAS KALPO VIŅA IZVĒLĒTĀS ZEMES SKAISTUMAM

Pirms pieciem gadiem, John Bakker*) no savas zemes vērsa skatus uz Kanadu... atstājot savu labi ejošo rožu audzēšanas pasākumu, lai šeit sētu sēklu tālākai karjērai. John Bakker paņēma līdzi dažus materiālus, viņa iedzimtās īpašības ir intelligence un uzņēmība... tās ir īpašības, kas pārspēj katru citu vērtību. Šodien, kā viena no sekmīgākiem rožu audzētājiem Kanadā, viņa zināšanas un spējas pievienojas mūsu demokratijas principiem, reizē ar to dodot viņam un viņa ģimenei nodrošinājumu un laimi.

Jūs, kā labu pavalstnieku, John Bakker rožu buķete iepriecina... Kanada laipni jūs uzņem šai krastā. Kanadieši sveic katru šādu pilsoni, kas no vecās pasaules paņem līdzi uz izvēlēto jauno zemi talantus un zināšanas. Tie ir nākotnes kanadieši... kas šodien saņem mūsu zemes privilēģijas... un tā darot tie akceptē noteikumus, kas iet roku rokā ar Kanadas pavalstniecību.

*) Bakker kungs ir J. C. Bakker and Sons Rosegrowers St. Catharines, Ont. prezidents

Weston's

Šī ir viena no George Weston Limited rakstu sērijām, kas publicēta uz vēlēšanos, lai gūtu vairāk skaidrības par Kanadu un Kanadas pavalstniecību.

AUGSTAS KVALITĀTES BISKVĪTU, MAIZES, KŪKU UN SALDUMU RAŽOTĀJI

20% LĒTĀK 20% LĒTĀK
S & G RIEPAS
459 Roncesvalles Ave., Toronto, tel. LA 2550
- 20% atlaide uz jaunām riepām 20%
- Pārdod Firestone, Dunlop un Goodrich augstākās kvalitātes riepas.
- Mēs vulkānizējam un atjaunojam jūsu vecās.

Zemas cenas. Stūres ass regulēšana Garantēts darbs
Runājam zviedriski un krieviski. Atvērts no pirmdienas līdz piektdienai līdz pl. 8 vak., sestdienās līdz pl. 6 vakarā.

KLAVIERU BŪVĒTĀJS
A. KĻAVIŅŠ
skaņo, labo, modernizē klavieres, dod lietpratēja padomus klavieru pircējiem
TORONTO, 90 LONDON ST,
Tel. KE 8609
Pastāvīgi krājumā lietotas klavieres (440)

FAIRBENKS-MORSE

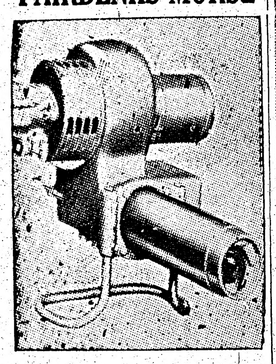

Laboju un iekārtoju pēc izvēles visu firmu eļļas apkures (burner)
sākot ar $320.00
uz nomaksu 6%
Gada garantija.
Tiem, kas vēlētos pasūtināt eļļu $5.00 PRĒMIJA
Iekārtoju un laboju visu veidu ūdens un gaisa apkures vecās un jaunās mājās. Garantēts darbs. Kanadas inženieru atbildība
A. LAGUNS
964 Bathurst St., Toronto
Tel. ME 6583

FAIRBENKS-MORSE

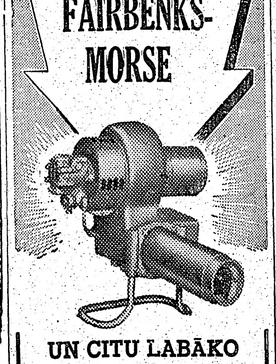

UN CITU LABĀKO FIRMU EĻĻAS APKURES
Par jūsu apkures problēmu
sniedzam paskaidrojumus latviešu valodā. Labojam un iekārtojam visu veidu ūdens, gaisa un tvaika apsildīšanas sistēmas, kā jaunbūvēs, tā arī vecajās mājās
GARNEY & Co
15 BARTON AVE
Toronto, ME 2554

GERALD H. MARSDEN
Advokāts un notārs
6 Adelaide St. E. Room 809
EM 6-9614
runā vāciski un krieviski
Mr. A. KERSON,
igaunu jurists,
mājās MA 0141, Toronto
(697)

Drēbnieks
J. Grīslis
188 Davenport Rd. Toronto
WA 3-5295
Agrāk: Rīgā, Berlīnē Stokholmā

MONTREĀLĀ
FOTO STUDIJA
OSKARS ASMENIS
1248 Mackay St., Apt. 1
Montreal, P.Q. Pilsētas centrā
Tel. WE 5543

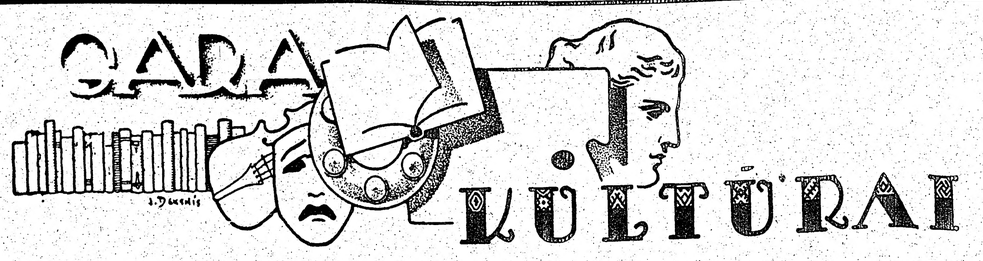

Cilvēks — nesamierināms meklētājs

Gētes Fausta I daļas uzvedumi Minsterē un Bāzelē

Visas modernās zinātnes nozares šodien met jaunu gaismu uz vecajām determinisma vai indeterminisma problēmām, jo katrs nopietns zinātnieks redz visuma būtībā metafizisku ievirzi. Determinisma metode cilvēku saistīja dabas likumības pavadā un nodeva cēlonības un dabiskas attīstības verdzībā, kas nozīmē cilvēka brīvās gribas un cilvēcības verdzību iepriekš aprēķināmu apstākļu sfairā. Arī indeterminisms cilvēkam kaltīgs, jo cilvēka brīvā griba tiecas uz īstās brīvības Sauli un nevis uz kaut kādām galējībām.

Gēte savā „Faustā" deva vistiešāko cilvēka cīņu, maldu un atpestīšanas traģēdiju, kas arī modernajā laikā tik moderna un nekad nenovecosies, kamēr vien pastāvēs kristīgā kultūra. Fausts kā nesamierināms meklētājs raksturīgs modernajam zinātniekam, ar vienu izņēmumu, ka pēdējais vairs nestudē teoloģiju un filozofiju, bet savā atklāsmes un piedzīvojumu kārē dodas visās briesmās un vilinājumos. Nīcšī varētu minēt kā moderno Mefistofeli, kas cilvēkam deva un solīja tik daudz fantastisku kārdinājumu, bet kas cilvēka dvēselei tomēr nedod miera, jo fantazijas ziedi nenes augļus. Faustā redzam nesamierināmo meklētāju reālajā pasaulē. Tas lieto visus iesp. līdzekļus, lai kļūtu pasaules valdnieks un pārveidotu tās seju pēc sava prāta. Bet dārgākais — dvēsele — viņam neko nenozīmē, lai sniegtos pēc iespējamām šīszemes baudām. Savā prāta visvarenībā pazaudēta ticība, un bez ticības „skaidrais saprāts" nevar iekļūt apslēpto patiesību.

Gētes Fausts var aizpildīt pat visu svētku spēļu repertuāru, un tas gandrīz katru gadu tiek uzvests uz kādas skatuves Rietumeiropā. Ja Rietumeiropa radīja faustisko cilvēku un arī pirmo sevis aizliedzēju, tad varam būt droši, ka viņa rādīs arī pirmo metafizikas jaunatradēju. Neminēsim vārdus, bet tagad tas jau noticis. Un apzinīgais cilvēks var uzelpot; kur brīvs cilvēks savā cilvēciskajā eksistencē staigā kādas augstākas gaismas izgaismotu ceļu, tur vairs nedraud metafiziskas briesmas. Fausts tiek atpestīts, bet viņam nepieciešama metafiziska atdzimšana. Šo atzinumu pārdzīvo katrs klausītājs Fausta uzvedumos, ja vien viņam pietiek drosmes un gribas ieskatīt cilvēka maldus un sniegties transcendentālismā.

Šovasar Fausta pirmo daļu uzveda Minsterē — Vācijā un Bāzelē — Šveicē. Šie uzvedumi izvērtās ne tikai par abu veco kultūras pilsētu tautas svētkiem, bet reizē arī rādīja Dienvideiropas gara tradīciju tālāku pārnešanu un varbūtēju atdzimšanu. Sevišķi pēdējos gados manāma dziļa gariga vērtība, kas izpaužas svētku spēļu, izstāžu un koncertu rīkošanā. Ir svarīgi, vai Rietumeiropas garīgais fainomens tiktu iedzīvināts un pārnests nākamām audzēm.

Minsteres svētku spēlēs Fausta I daļu uzveda Bad Hersfeldas svētku spēļu ansamblis, kas pirms gada rīkoja svētku spēles savā pilsētā. Brīvdabas izrādei gatavotā skatuve un darbības rāmju ietvars vairs neiederējās lielās Minsterlandhalles uzvedumā. Taču citādi uzvedums izdevās un necerēti satrauca katru skatītāju, jo Bad Heršfeldas ansamblis internacionāli pazīstams.

Bāzelē ceturto gadu notiek svētku spēles. Sākums bija ar slaveno Hofmanstāla treģēdiju par bezbēdīgo dzīrnieku, kas vēl pēdējā brīdī atrod glābiņu savā aizmirstajā vecajā ticībā: „Ikviens". Divos pēdējos gados valdīja Šekspīrs ar „Romeo un Jūliju" un „Vasaras nakts sapni". Šogad uz svētku spēļu skatuves nāca Gētes Fausta I daļa. Uzvedums notika brīvā dabā Bāzeles Minsteras laukumā. Pie uzveduma izpildījuma varētu daudz ko vēlēties, arī pats Fausts bija vairāk romantiķis kā īsts meklētāja tips. Arī no publikas varētu daudz ko vēlēties, kas gan Bazelē bija ļoti internacionāla. Tomēr, — pēc uzveduma beigām nolaidās svinīgs klusums pār visu laukumu; un, ejot gar Reinas krastu, tās viļņu saņā izskanēja ritmiska visuma ritēšanas mūzika pretī pieplidījumam, kas izteica saskaņu Lielā Darītāja noliktajā ritmā.

Gētes Fausts civēkam var daudz palīdzēt sevis un apkārtnes veidošanā, lai pārvarētu skaidrā prāta un jūtu diferences un sniegtos transcendentālā skatīšanā. Ne tikai skatīt un jaust, bet galvenokārt veidot un jaunradīt īstās brīvības gaismā, tas izsaka brīvā cilvēka eksistences ceļu un vienīgo tieksmi, jo tikai tad var cerēt uz atpestīšanu. Šeit jāatceras — kāpēc Fausts tika atpestīts." -is.

Operas viesizrādes Takomā un Sietlā

Mākslas cienītāji Vašingtonas valstī ar lielu interesi gaida Northwest Grand operas šīs sezonas sākumu ko ievadīs Karmenas un Madame Butterfly uzvedumi. Karmenas izrāde gaidāma 23. septemb. (Temple Theater) un Sietlā 7. oktobrī (Orpheum Theater). Madame Butterfly Takomā viesosies 6. oktobrī un Sietlā 11. oktobrī.

Tik reti šai „stūrī" ir kaut kas labs redzams un dzirdams no īstas mākslas. Pagājušā sezonā bija tikai viens uzvedums, bet šogad NG opera jau paspējusi sagatavot divus, par ko jāpateicas tās direktoram E. Lindenam. Galvenās partijas dziedās Metropolitena un Ņujorkas pilsētas operas zvaigznes, bet pārējie dziedātāji būs no Portlandes, Takomas, Olimpijas un Vankuveras Kanadā.

Karmenas lomai ir angažēta Regina Resnik, kura ir dziedājusi 33 galvenās lomas Metropolitena operā. Eskamillo dziedās Edvins Dunnings, kurš dziedājis radio, televīzijā, filmās un mūzikālās komēdijās. Vispazīstamākais ir Roberts Rounseville, kurš bija galvenā lomā angļu filmā Hofmaņa stāsti. Gabors Karelli, kurš pagājušā gadā dziedāja Bohēmā, šogad atgriezīsies ar Madame Butterfly Linkertona lomā. Čo-Čo-San partiju dziedās Tomiko Kanazava, kura ar šo lomu kļuvusi slavena. G. A.

Edmunds Zirnītis

LIETUS SONETS

Lietutiņš liepainē čalodams čabina,
Pagalmu peļķēm un pancelēm pludinot;
Steidzīgi strautiņi, mudīgi mudinot,
Puisēnus priecīgi pabradāt labina.

Vējbrāzmas vaļējās notekas klabina.
Pērkontēvs pamalē parājas dudinot,
Bargākiem bārieniem bijīgos budinot,
Gaŗākiem grāvieniem glāžķurvis grabina.

Lietgāzēs vētras brāž, tālumus tverdamas;
Zibeņu bultas krīt dižkokus sperdamas;
Zeme dreb pērkona grāvienu baigumā.

Negaisi tālumā, Zāle zeļ zaigumā.
Varavīksnes vizuļo, ūdeņus dzerdamas.
Pasaule paceļas rasainā svaigumā.

A. KALNĀJS IZDOS ĀRSTNIECĪBAS KALENDĀRU

CIEMOS PIE ROSĪGAJIEM ČIKĀGIEŠIEM

Man uz mēles deg svarīgs jautājums, tādēļ dodos uz Kalnāja grāmatu apgādu, 711 W. Willow St., un tūlīt noprasu:

— Kādēļ jūs izdodat notis vairāk nekā grāmatas?

— Tādēļ, ka pats esmu mūziķis. 1934. gadā beidzu Latvijas konservātoriju uz sitamiem instrumentiem un teorijas klasi, ilgus gadus darbojos simfoniskajā orķestrī, bet visvairāk gan strādāju uz mazajām skatuvēm. Esmu viens no Zemnieku drāmas teātŗa dibinātājiem. Pārējie bija: Zeltmatis, Tālis Mārtiss un Cīrule. Šai teātrī biju visu laiku mūzikālās daļas vadītājs. 1940. gadā atvēru Rīgā savu mākslas salonu un nošu izdevniecību. Gāja labi.

— Vai no salona paņēmāt arī ko līdzi, kad atstājāt Latviju?

— Uz Vāciju pārvedu 400 gleznu. No tām vēl palikušas 50 Zviedrijā un 20 te.

— Kur citas palikušas?

Citās Berlīnē sabumboja. Tur aizgāja bojā Purvīša Bērzi, Zeltiņa, Kalves, Hūna, Tones, Annusa un daudz vecmeistaru darbu.

— Vai pēc tam aizbēgāt pats no Berlīnes projām?

— Nē, nodzīvoju tur 4 gadus, strādāju kā mūziķis. un pastmarku speciālists.

— Kā no paša sākuma veicās šai zemē?

— Kad 1949. gadā ierados Čikāgā, tad strādāju kā sūpērs un pelnīju naudu, lai varētu iegādāties spiestuves mašīnas. Kad tās bija mājā, tūlīt sāku iespiest grāmatas.

— Kādas grāmatas no paša sākuma iespiedāt?

— Zentas Mauriņas, prof. Paula Dāles, prof. Z. Vītena filozofiskās apceres, Rabindranata Tagores Dārznieku, Gitandžāli, Mēnessirpi, Gāju putnus, Zelta laivu. Bet tik viegli negāja. Pašam vajadzēja strādāt 2 un 3 darbos, lai segtu izdevumus.

— Vai ienākumu nebija nekādu?

— Ienākumi? Te jau tās grāmatas plauktos guļ.

— Varbūt dārgas?

— Esmu izsludinājis vislielāko atlaidi, bet tas neko nelīdz, pie manis nenāk.

— Gan jau nāks. Ko pašreiz iespiežat?

— 100 tautas dziesmu skolu vajadzībām un korāļus, Latviešu tautas dziesmas 2. daļu klavierēm, Volfganga Dārziņa sabalsojumā. Padomā Ž. Vītena Nākotnes cilvēks, filoz. apcere. un prof. T. Celma Patiesība un šķitums — 2. izdevums, Pētera Ērmaņa dzejoļu krājums, kāds no agrākiem vai pēdējā laika, no periodikas. Filozofiski raksti un notis nerentējas, mēģināšu izdot ārstniecības kalendāru, kopā ar Dr. D. Bīskapu, 1955. gadam. Raksti jau visi gatavi, un oktobrī ceru laist klajā.

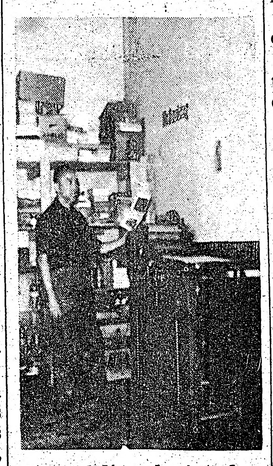

A. Kalnājs savā spiestuvē.

Mums trimdā neviena veselības leksikona nav. Nav arī citās valodās. Kalendārā būs visas nepieciešamās pamācības mājas ārstniecībai, un būtu veselīgi, ja katra ģimene to iegādātos.

— Vai jūs īsumā varētu raksturot kalendāra saturu.

— Tur būs tādas nodaļas: Ģībonis, Kafijas un tējas iedarbe, Galvassāpes, Arterioskleroze, Lipīgo slimību izplatītāji un vēl daudz citu derīgu pamācību.

— Cik maksās?

— $1.50. Tāpat kā citi kalendāri. Varbūt ieliksim arī apceres par literatūru, mūziku etc.

— Vai iespiežat tikai ofsettechnikā?

— Nē, man ir arī saliekamās mašīnas. Izpildu visāda veida pasūtinājumus. Iespiežu biedrībām afišas, programmas, biļetes, ārstiem, mācītājiem vizītkartes. Tikai ar latviešu patūtinājumiem vien par maz, jāņem darbs arī no amerikāņiem.

— Vai jūsu grāmatnīcā ir arī citu apgādu grāmatas?

— Man ir visu apgādu grāmatas, tikai, kā jau teicu, pie manis laudis nenāk.

— Tad jau beigās vajadzēs palikt tikai pie izdevniecības un spiestuves?

— Tā būs... grāmatnīcu mums daudz. Spiestuvē jau praktizējas arī mans dēls, reiz būs labs palīgs.

A. Kalnāja uzņēmums atrodas viņa paša mājā. Ja laudis pie viņa neiet pirkt grāmatas, tad gan laikam tādēļ, ka vieta ir tāda nomaļa, paklusa, kur latviešu sabiedrība neapgrozās ne darbdienās, ne svētdienās. Pēc situācijas viņa veikals iznāk „aiz stūŗa". Bet vai tad nu māju pērkot, visus apstākļus tik labi var paredzēt? Vai tad latviešiem naudas trūkst?

Amicus Auctoris

KONGRESS PRET NEIECIETĪBU UN EGOISMU

PAX ROMANA KONGRESS FLUELĒ, ŠVEICĒ

Pax Romana studentu kustībai, kas tagad aptver gandrīz visus brīvās pasaules katoļu studentus, nav nekas kopējs ar dažādo „miera organizāciju" idejām. Šīs miera kustības ideāls ir kristīgā sabiedrība, kas izriet no liturģijas spēka, reliģiskās inspirācijas un kristieša individuālās atbildības sajūtas. Pašreizējā pasaules kārtība rāda sajukumu un pilnīgas iziršanas briesmas; šīs stāvoklis jāpārveido un pasaule jānoved pie Kristus. Pax Romana studentu kustība krasi atšķiras no tās, ko dažkārt par studentu vārda nesējiem iedomājas. Protams, ka šīsdienas studenti atšķiras no saviem akadēmiskajiem brāļiem vecajos labākos laikos, jo modernais laikmets un pēdējā pasaules kara posts daudz ko pārveidojis. Taču kristieša ideāltips būtiski nemainās visos laikos, jo kristietība nav nekāds stiepjams jēdziens. Tāpēc Pax Romana ar neatlaidīgām pūlēm, ar piedzīvojumu, ideju un tautību pārstāvju izmaiņu, ir iespējusi radīt apzināti katoliskas jaunatnes tipu, kas izprot sava apostulāta misiju un nesavtīgi darbojas pasaules tautu tuvināšanā uz kristīgās tuvāku mīlestības bazes.

Ka tie nav tikai tukši vārdi, mīnēsim pāris piemēru: tika paveikti priekšdarbi Āzijas seminārам Madrā. Tas nākošajā pavasarī varēs sanākt uz savu pirmo sesiju, lai pirmoreiz Tālo Austrumu katoļu studējošā jaunatne varētu sanākt kopā, savstarpēji tuvinoties, saskaņot garīgās darbības plānus un tuvāk iepazīties ar Rietumeiropas kristīgās misijas domu Tālo Austrumu jautājumā; tika izstrādāts projekts Afrikas studentu organizēšanai un kristīgās misijas darbam. Jau tāpēc vien Pax Romana būtu vairāk kā nepieciešama. Būtībā Pax Romana kustība aptver cilvēces svarīgākās problēmas un cenšas visur ienest īstu kristīgo garu. Tas iespējams ar dažādo (mākslas, medicinas, jurisprudences, sociālo zin. u.c.) apakšsekretariātu darbību, kās darbojas pilnīgi patstāvīgi un savā darbības apjomā iesaista visas pasaules Pax Romana federācijas.

Kongresa sanāksmes vieta šogad bija izvēlēta sevišķi laimīgi, jo Fluele ir kļuvusi par Šveices svētceļotāju vietu, kurp nepārtraukti plūst ekskursantu un svētceļotāju pulki, kā tas bija pirms 500 gadiem, kad tur vēl dzīvoja un darbojās svētais brālis Nikolajs. Trīs reizes svarīgos un izšķirīgos brīžos svētais brālis Nikolajs glāba savu tēviju no kara briesmām. Uz viņa liktā pamata izauga Šveices brīvība, kas sevišķi pašreiz var noderēt par piemēru Eiropas vienībai, jo Šveicē dažādo rasu un valodu tautas dzīvo draudzīgā saticībā un mierā. Šveice ir arī Pax Romana studentu un vecakadēmiķu kustības dzimtene, kas tagad veic ievērojamu darbu pasaules vienošanā. (Vai šodien arī mums katram nevajadzētu domās aizstaigāt pie svētā eremīta un lūgties viņa starpniecību, lai Latvijas baznīcu zvani varētu iezvanīt mūsu dzimtenei brīvības dienas?)

Kongresa darbs ilga no 14.-22. augustam, taču būtībā šis laiks bija vēl par īsu, lai izdiskutētu visas svarīgās problēmas. Eiropas federācijas sanāca jau divas dienas iepriekš uz t. s. Eiropas dienām. Eiropas dienas un Eiropas komisija tika nodibinātas pirms diviem gadiem Pax Romana pārstāvju sanāksmē Gēmenē, Vācijā, lai sekmētu Eiropas vienotības radīšanu uz kristīgiem pamatiem. Izejot no pašreizējās situācijas, šie abi iestādījumi sekmē internacionālu domu izmaiņu starp Eiropas Pax Romana federācijām, un pēdējās savukārt strādā lokālā mērogā, ieinteresējot federāciju locekļus un sabiedrību. Kā pirmais temats federācijām bija „Eiropas apvienošana — kristīga nepieciešamība". Tas bija pirmais mēģinājums šīs domas popularizēšanā, un pēc divu gadu darbības šajā sanāksmē izteicās vienprātīga vēlme, ka Eiropas dienas jāturpina un jāmēģina izveidot ciešāka sadarbība dažādo federāciju starpā. Sanāksmē izskanēja doma, ka pašreizējais stāvoklis jāņem pavisam nopietni, jo mēs dzīvojam kā konkrētas būtes konkrētā pasaulē, kas liek steidzīgi radīt spēcīgu Eiropas forumu, jo pašreizējā draudīgā situācija apdraud Rietumeiropas kultūras pastāvību. Pax Romana nav politiska organizācija un arī Eiropas dienu darbība norit Pax Romana garā, taču nevar aizmirst patiesību, ka studentam jādebatē līdz sava laika politiskajā forumā. Eiropas dienas nedrīkst būt vienīgi Pax Romana studiju dienas par zināmu tematu, tām jākļūst par stūrakmeni visu Eiropas studentu sanāksmei. Jāatceras, ka studentiem ir zināma loma katras tautas garīgā un politiskā veidošanā un vadīšanā. Eiropas dienu galvenais uzdevums: darīt visu iespējamo pašreiz tik svarīgo problēmu virzīšanai pretī nepieciešamam atrisinājumam. Eiropas dienas nav radītas Eiropas vienības nodibināšanai, mūsu visu uzdevums strādāt šīs vienības domas interesēs un veicināt savstarpējo saprašanos.

Kongresa gaitā bez administrātīvām un sociālām darba sēdēm darbojās četras komisijas par tematiem: „Universitāte kā kopēja kultūrālā mantojuma centrs", „Ārzemju studenti", „Bēglu un eksila studentu problēma" un „Federācija kā tilts studentu un starptautiskās kopības veidošanā". Par katru problēmu tika izstrādāts un pieņemts speciāls ziņojums, lai federācijas tālākā darbībā varētu ar tiem vadīties un tādējādi veicināt šo problēmu iespējami labāku izkārtošanu. Protams, ka šajās sanāksmēs un darba sēdēs radās grūtības dažādo pdoblēmu risināšanā, taču kristīgās domas ierosmē studenti pārvarēja visus šķēršļus īstas saprašanās gribas un Pax Romana garā. Galvenais moments, meklējot atbildes uz svarīgajiem jautājumiem bija, lai dotu dziļa, kristīgā garā pilnas atbildes, kas arvien kalpotu cilvēces labklājībai.

A. Spoģis

PROMENĀDES KONCERTĀ TORONTO

Pagājušās ceturtdienas promenādes koncerts pulcēja ap 1400 klausītāju. Toronto simfonisko orķestri diriģēja sērs Ernests MacMillans, bet ar savu teicamo spēli sanākušos klausītājus iepriecināja pianiste Barbara Kustance. Sērs MacMillans torontiešiem jau ir labi pazīstams ar savu slaveno Mendelsona kori, bet pianiste Barbara Kustance ir mazāk pazīstama pašu zemē kā kaimiņu valstī ASV. Viņa ir arī jau pāris reizes apceļojusi Eiropu, koncertējot Vācijā, Francijā un Itālijā. Promenādes koncerts iesākās ar Mocarta operas Cosi Fan Tutti uvertīru. Pianiste Barbara Kustance kopā ar simfonisko orķestri spēlēja Saint - Saena koncertu N. 2 G minorā. Programmas otrā daļā viešņa spēlēja divus Brāmsa gabalus: Intermezzo N. 6, E mažorā (Opus 116) un Rapsodiju N. 1 B minorā (Opus 79). Šie atskaņotie darbi klausītājos guva nedalītu piekrišanu.

Sākot ar 26. oktobri Toronto simfoniskā orķestra koncerti notiks Meseja zālē. Jau uz priekšu sastādītajā programmā paredzēta daudzu ievērojamu Kanadas un ASV mākslinieku uzstāšanās. To vidū būs arī pasaulslavenais vijolnieks Jehūdi Menūhins, kurš noslēgs TSO ziemas sesonu ar koncertu Mesēja zālē nākošā gada aprīlī.

A. K.

KULTŪRAS APSKATS

Sakarā ar prof. L. Bērziņa 85 gadu jubileju, apgāds Sējējs, kuru vada māc. P. Kiploks, sagatavo izdošanai sirmā zinātnieka, literāta un mācītāja grāmatu „Mūža rīts un darba diena".

*

LNAK Kultūras un izglītības nozare savā pēdējā sēdē pieņēmusi lēmumu, sekmēt komponista V. Dārziņa pasākto tautas melodiju vākšanu, ko jau atbalsta arī ALA's Kultūras birojs.

*

Jaunās paaudzes apdāvinātais zīmētājs Kārlis Dzenis, piedalīdamies Nebraskas pavalsts gadskārtējā izstādē Linkolnā š. g. septembrī, ieguvis 2 pirmās un 3 otrās godalgas par darbiem eļļas, ūdenskrāsu, tempera un tušas technikās.

*

Parīzē nodomāts izdot grafika un gleznotāja Niklāva Strunkes darbu klāstu, vēsti Vācijā iznākošais latviešu laikraksts. Zinot N. Strunkes lielos darba panākumus, šāda veida nodomam reālizējoties, patīkami tiktu pārsteigta latviešu mākslinieku saime visos kontinentos.

*

Dzejnieks Andrejs Eglītis, kas dzīvo Zviedrijā, nākamā gadā iecerējis doties garākā ceļojumā pa ASV.

*

Diriģenta Teodora Reitera dēls Leons 6. oktobrī uzstāsies Stokholmas koncertnamā, vadot Koncertsavienības simfonisko koncertu. Jaunais, apdāvinātais diriģents uzņēmis programmā Haidna 95. simfoniju c-mollā un Bruknera 9. simfoniju.

*

Gleznotājs Jānis Induss paredzējis oktobrī rīkot gleznu izstādi Zviedrijā, Upsalā.

*

Zelta Ābeles apgādā Stokholmā drīzumā iznāks Ulža Ģērmaņa Latvijas vēstures grāmata, kas domāta galvenokārt jaunatnei.

*

Ņujorkā jau otro nedēļu izrāda krievu baleta filmu „Stars of the Russian Ballet". Jaunā filma rāda vairākus cēlienus no baletiem „Gulbju ezers", „Bachčisarajas strūklaka" un kāda pavisam jauna baleta „The Flames of Paris".

Soruden pirmoreiz ASV viesosies Eiropā plaši pazīstamais Amsterdamas simfoniskais orķestris diriģenta Eduarda Van Beinuma vadībā. Koncerti notiks 42 ASV pilsētās ar galveno koncertu Ņujorkā, Karnegī zālē, 13. oktobrī. Šai sakarībā arī Kolumbijas skaņu plašu firma uzņems lielajās platēs vairākus ievērojamus simfoniskos darbus.

Pirmā grāmata — ODZES ZEM PAPEŽIEM

Visas tiesības patur autore.

65. turpinājums

„Hm, te nu ir Prūsienes valstība," ņurdēja un ķiķināja gaļas rūpnieks Uškurs, bet Centrāltirgus dārznieks bija sadrūmis un rādījās ciemošanās priekos atsalis, tomēr turējās pārējiem līdzi. Viņi atvēra durvis un iegāja. Pirmā brīdī telpa rādījās it kā migla un tvana pilna, bet viņi zināja, ka tie bija tabakas dūmi, jo pie bufetes piezvēlušies dēdēja un dzēra daži ormaņi savos ziļajos mēteļos ar plecu kuli. Mēteļi vairs nebija nolāpīti un noplīsuši, kā senāk, jo ar pilsētas valdes rīkojumu ormaņi savus pasūgus nedrīkstēja vadīt kā lupatlaši. Pie maziem galdiņiem gar sienām un pie logiem un telpas garenajā dibenā sēdēja citi, ēda un dzēra un murdēja. Viss bija gandrīz pilns. Gaiss bija siltens, un dzēra un murdēja. Viss bija gandrīz pilns. Gaiss bija siltens, pievilcies ar alus un degvīna dvingu un ar ēdiena smaržām un stūrī pie loga, kur atradās kase, stāvēja pati Emmas kundze un skatījās uz ienākušajiem viesiem. Ādama Prūša draugi sveicinādami pacēla savas cepures un virzījās uz telpas vidu, kur nule atbrīvojās galdiņš un sēdekļi. Galdelis bija tik mazs un grīļīgs, ka četriem viriem neiznāca piesēšanās, bet viņi tomēr apsēdās un dārznieks devās pie īpašnieces ar pasūtinājumu, jo pārējie viņu arvienu stumdīja priekšgalā, kad bija kārtojamas neparastas lietas, un tā arī tagad viņš gāja kā pieradis zirgs zināmā ceļā.

„Labvakar, kundze," viņš laipns sveicināja, „kā jums klājas? Man rādās, ka te ir izdevīgs stūris, un tamdēļ mēs labprāt nogaršotu kādu pudeli konjaka uz jaunā kroga priekiem..."

Emmas kundze vēsa noskatījās runātājā, un viņš neveikls sevī noņēmās, ka te nekad vairs savu kāju neiesperšot.

„Lūdzu, kundze, pasniedziet mums vienu Dubois ar citronu un uzkožamos," it kā sapinies penterēja dārznieks.

„Labi," Emmas kundze augstprātīgi atbildēja, „es likšu pasniegt," un sakniebtu muti viņa noskatījās, kā dārznieks atmuguriski atkāpās uz galdiņa pusi. Tad viņa pagriezās un, klabinādama ar augstajiem kurpju papēžiem, pagājās pa nelīdzeno grīdu pret kādām durvtiņām un skarbi piedauzīja. Tūliņ iesteidzās ņipra apkalpotāja, un Emmas kundze viņai uzsauca:

„Paplāti ar zivi, cepeti, sieru un rasolu! Netūļājieties ilgi".

Viņas vārdi izskanēja labvēlīgos dzērāju važoņu smieklos un arī kaktos dažs iekrekstējās. Tad krodziniece bez steigas pasniedzās un paņēma no kāda plaukta konjaka pudeli un uzlika un sakārtoja uz paplātes kopā r citronu un glāzītēm un paplāti lika apkalpotājai aiznest viesiem. Viņa pati aprūpēja abus važoņus pie iegaldes un saņēma naudu.

Ādama Prūša draugi novēroja, ka krodzinieces izskats nebija pārmainījies, jo mati bija pa paradumam dziļi ieguldīti pierē un mākslīgi sacirtoti, un lūpas bija ieberztas tumšsarkanas, un vaigi kārtīgi apputināti ar pūderi, tikai viņas pasarkanais tērps ar zaļo kakla virkni bija neparasts un vairs neatgādināja Parīzes laikus, jo, izmanīgi nokāpusi dažus kāpienus lejup, Emmas kundze bija pietuvojusies apmeklētāju sabiedrībai.

Viņa neizrādīja nekādu tieksmi pietuvoties atšķirta vīra draugu galdiņam, kaut gan senāk arvienu bija piesēdusies, jo šie naudīgie tirgoņi un namsaimnieki viņai patika. Nu bija ienaida melnais kaķis pārskrējis pār ceļu, un draudzība bija vējā. Uz „amatnieku" galdeļa tagad bija čupā sabāzts ī konjaks, ī uzkožamie, un viņi nesaprata, kur savus pirkstus piedurt, līdz Ansis Brutāns atguvās un pārbaudīja auksto uzkožamo plati.

„Viss ir labs," viņš atzina, „labāks nemaz nav dabūjams ne Mazajā Vērmanītī, ne Romā."

„Nu, to viņa gan šiem kaktā sēduļiem nedod," teica Uškurs greizi raudzīdamies uz kaktu, kur dzīroja daži krietni iereibuši.

„Viņa dara tā, ka apstākļi prasa," pamācīja un atbildēja Ansis Brutāns, un viņš teica, „nokopsim žigli te visu un laidīsimies prom..."

Tā viņi arī darīja un noklausījās, kā Emmas kundze, neskatīdamās uz viņu galdiņu, saņēma naudu, izdalīja pavēles un mierīgā un izrīcīgā balsī aprunājās ar tādiem, kas jau bija pārāk ievilkuši un kam viņa vairāk nedeva. Drīz arī tuvojās krogus slēgšanas stunda, jo te nebija Parīze, un durvis bija jāslēdz agrāk. Kad konjaks bija izdzerts, dārznieks maksāja lēsi, un naudu no viņiem saņēma nevis Emmas kundze, bet ņiprā apkalpotāja. Kad četri draugi piecēlās un nolocīdamies devās uz durvīm, viņus pavadīja šņākoņa un Emmas kundzes ņīcīgās vīpsnas. Tiklīdz nepatīkamie viesi bija izgājuši, iekšā ietraucās kāda pamaža auguma kupla sieviete ar tumšu zīda lietsargu rokās un purinādamās aizlīda aiz iegaldes pie Emmas kundzes.

„Labvakar, mīļā," viņa sacīja, bet Emmas kundze šinī brīdī bija nevaļīga, jo vadīja pēdīgos viesus.

„Pagaidi," viņa atsaucās, „ieej virtuvē, iedzer kafiju, es tūliņ pabeigšu tirgoties."

Viešņa paklausīja un ietraucās virtuvē, kur pēc tam atskanēja smiekli un tērzēšana. Emmas kundze bija cieši nosprostojusi iegaldi un tagad stāvēja pretī piedzērušajam Jānim Gulbēriem un viņa biedram gelznotājam Nollem, kuŗi te bija sēdējuši kopš pusdienas.

„Tas gan man gods, ka Gulbēris nāk manā krogā dzert," ņirgājās Emmas kundze, „un neiet vis uz Parīzi, kā negāja savas muļķes sievas laikā."

Un paskatījusies uz lēsi, viņa nosauca tikai pusi no skaitļa, kāds bija uzrakstīts uz papīra.

„Es šorīt pārdevu gleznu," teica gleznotājs, „es samaksāšu."

Nākamajā reizē maksāšu es," Jānis Gulbēris cienīgi atsaucās un, pametis ar galvu, aicināja, „nāc man, draugs, līdzi uz manu lepno dzīvokli, tur varbūt kāds mūs gaida, kam ir nemierīgs prāts un droši sapņi..."

„Nemiers man ir krāsu sarenē un konjaka glāzē, bet visur citur — pilnīgs miers," ņurdēja gleznotājs un grīļojās prom.

Emmas kundze noskatījās uz abiem un jautāja:

„Ko dara Lelde?"

„Es nezinu," čukstus atteica Jānis Gulbēris, „es nezinu, jo viņai vairs pakaļ neskreju."

„Muļķis," nosauca Emmas kundze, „kamdēļ viņu atdevāt Ādamam?"

Gulbēris pagriezās un izsmējīgs teica:

„Jūs maldāties, kundze, Tīruma direktoram viņas nevajag, jo viņš tagad staigā pavisam citus ceļus..."

„Kādus?" Emmas kundze iekliedzās, bet vairs nesaņēma atbildi, jo Jānis Gulbēris bija atstājis viņas dzertuvi. Viņa brīdi raudzījās tukšajā telpā un tad apņēmīga un skarba devās virtuvē, kur ņiprā meiča smējās ar viešņu.

Krogus telpā iegāja tīrītāja ar slotu un ūdens spaini.

Virtuve bija silta un spodra, jo Emmas kundze mīlēja kārtību, un uz platā galda bija nokrauta nule no krāsns izvilktā dzeltenā rozīņu maize. Virtuviene kārtoja pieliekamā telpu un bija viešņai pasniegusi tasi ar karstu un smaržīgu kafiju.

„Šī diena ir galā," teica Emmas kundze, „un diena bija pavisam laba."

„Kas nu tavām dienām kaiš?" jautra un ļoti mīļiga vāvuļoja viešņa, „pati savs kungs un savs kalps."

(Turpinājums sekos)

Bruno Purins

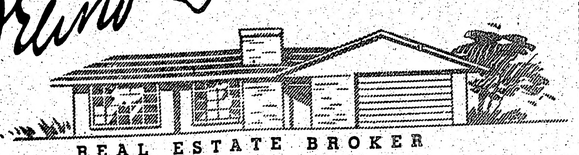

REAL ESTATE BROKER

Active Member of Toronto Real Estate Board

PIRMAIS LATVIEŠU NEKUSTAMO ĪPAŠUMU BIROJS KANADĀ

PĒRKOT: PIEDĀVĀJAM PLAŠĀ IZVĒLĒ MĀJAS, VEIKALUS, FARMAS UTT.

PĀRDODOT: 20 LABĀKIE AĢENTI JŪSU RĪCĪBĀ

FARMAS: ORANGEVILLĒ, SHELLBOURNĀ UN DUNDALKAS APKĀRTNĒ

AIZDEVUMU SAGĀDE LĪDZ $2.500 PAR 3% GADĀ

PĀRSTĀVJI FARMU LIETĀS

VALTERS GOBA. Tel. 94J13 Dundalk

NICK. BORISS, R.R.3. Waldemar, Ont.

GALVENAIS BIROJS **OL 7561**

1318 BLOOR St. W. Toronto. Birojs atvērts no pl. 10-10

Pārbaudiet mūsu pārdodamo namu sarakstu

GERRARD — EASTWOOD rajonā 6 istabu atsevišķa ķieģeļu māja ar garāžas iespēju. Prasītā cena $11.500. Iem. $2.000.

DUPONT — BATHURST rajonā 8 istabas divos stāvos. Atsevišķa ķieģeļu māja, eļļas apkure, 3 garāžas, privāts iebraucamais ceļš, pilna cena tikai $13.500. Iemaksa $3.500.

HIGH PARK rajonā 7 istabu atsevišķa ķieģeļu māja, ūdens eļļas apkure, garāža ar privātu iebraucamu ceļu. Iemaksa $5.000.

Tuvākai informācijai par augšminētiem un citiem īpašumiem zvanīt

E. PUĶĪTIM, OL 7561

LIELĀ IZVĒLĒ 1954. GADA

METEOR, MERCURY un LINCOLN

vieglo un vairāk kā 125 jaunu modeļu — katram darbam piemērotu — MERCURY smago automašīnu. Tāpat vairāk kā 100 visu firmu lietotu mašīnu izvēle

PUDDICOMBE MOTORS LIMITED

1543 BLOOR ST. WEST, TORONTO

Pārstāvis P. BĒRNĀTS

Tel.: darbā OL 7531, mājā LL 1470

O.E.CARSON

LTD.

REALTOR

MEMBER OF TORONTO REAL ESTATE BOARD

490 College St., Toronto WA 4-7121

LATVIEŠU AĢENTS

K KAMPE

Viena no lielākām un aktīvākām firmām Toronto piedāvā nekustamus īpašumus visos pilsētas rajonos par dažādām cenām un iemaksām.

MĀJAS PĒRKOT —

sagādā aizdevumus par zemiem proc. līdz 2 gadiem

PIEPRASIET KONSERVĒTUS

ŽĀVĒTOS ZUŠUS

un

ZUŠU GALERTU

Pasūtījumus lūdz adresēt

A. ROSE

10 WIDMER ST., TORONTO

Tel. EM 8-7000

O. E. CARSON

LIMITED REALTORS

1318 Danforth Ave, Toronto Tel. RI 7541

Sniedzu pilnīgu informāciju par visu O. E. Carson biroju sludinātām mājām vietējos laikrakstos.

...Vislielākā nekustamo īpašumu izvēle Toronto

...Palīdzība aizdevumu (mortgage) sagādē... Pakalpojam iemaksu sagādei līdz 2/3 no pilnas iemaksas.

Lūdz zvanīt latviešu pārstāvim darbā RI 7541

OSVALDS INDZERS

MĀJĀS HA 7881

SINGER SEWING MACHINE CO

SEZONAS IZPĀRDOŠANĀ PIEDĀVĀ

Jaunas šujammašīnas, kuŗas tika demonstrētas Kanadas nacionālā izstādē un lietotas, sākot ar 20 — 25 proc atlaidi

Lūdzu stājieties sakaros ar latviešu pārstāvi

H. VOITU, tel. EM 6-6292

346 Queen St. West, Toroto

Iris PUĶU VEIKALS

588 BLOOR ST. W. TORONTO. Tel. ME 5665

Gaumīgi ziedu sakārtojumi laulībām un citiem gadījumiem

Griezti ziedi, podu puķes, palmas, zaļumu stādi. Līdzīpašniece latviete — sējēja ar ilggadīgu praksi. Organizācijām rabats

---

UZ PASŪTINĀJUMU PAGATAVOJU KUNGU UN DĀMU APĢĒRBUS

V. KUČĀNS

387 Milverton Blvd. Tel. GE 6813, Toronto

Lielā izvēlē jaunākās un labākās angļu drānas, rudenim un ziemai. Rūpīgi pielaikoju, glīti nostrādāju, lietoju astru drēbi, kamieļvilnas audeklus, satīna oderes un labākos pārējos piederumus.

Ātrs pasūtinājuma izpildījums

Zemas cenas

Katru dienu no pl. 9-21, setd. no pl. 9-16

J. KREIĻA FOTO STUDIJA

Izdara uzņēmumus iekš- un ārpus studijas, izgatavo bildes pasēm, apliecībām, kā arī pārfotografē un palielina dokumentus un bildes.

Amatieŗu filmas attīsta un kopē

Uzņēmumus lūdzu iepriekš pieteikt

HA 3800. 445 Pape Ave

Visāda veida

RAKSTĀMMAŠĪNAS

ar un bez latviešu taustiņu iekārtām, uz visizdevīgākiem maksāšanas noteikumiem no krājuma piesūta bez kavēšanās

ALEKSANDRS KĀNBERGS

596 Sherbourne St., Toronto, Ont., (pie Bloor St.), tel. WA 1-7149

AUSTRAS ŠMITS

DĀMU FRIZIERSALONS

737 Bloor St. W. Toronto, tel. LL 6792 (pie Grace)

ARNOLDS BĒRZIŅŠ

GENERAL INSURANCE AGENCY

Automobiļu — mājas preť uguni — slimības un nelaimes gadījumu — zādzību — mēbeļu, kažoku apdrošināšana u. c.

227 Lauder Ave, Toronto. Tel. LA 6569

Radio un televīzijas technikis A. EGLĪTIS

pieņem labošanā visāda veida radio un televīzijas aparātus. Pārbūvē Eiropas aparātus. Izbrauc arī mājās. Garantēts darbs.

62 LANGLEY Ave Toronto. Tel. RI 6477

ELZA PĒRKONE runājama ik dienas

AMARYLLIS COSMETOLOGICAL INSTITUTE

61 Charles St., West., Toronto, tel. WA 1-9011

Sejas, galvas ādas, matu kopšana. Kalna saule, diatermija, galvanizācija. Ilgviļņi, matu krāsošana. Amaryllis preparāti.

Dr. JĀNIS KAROLS

LATVIETIS

Toronto, 404 Delaware Ave (pie Hallam St.) no pl. 9—11 un no 5—7, izņemot trešdienas. Tel OL 1681

Ar Harbord tramvaju vai Ossington autobusu

Dr. P. BĀRDIŅŠ

740 Spadina Ave (pie Bloor), Toronto

no plkst. 5—7 vak. Tel. kabinetā WA 1-7203, mājās MU 6324

Dr. ANNA LAUKS

86 BLOOR ST., WEST. TORONTO

Physicians & Surgeons Building, ieeja no sāniem, istaba 614, no plkst. 6—8 vakaros, sestdienās no plkst. 10—12 priekšpusd. Tel. kabinetā WA 2-8855, mājā LY 6349.

Dr. SILVIJA UZANS

BĒRNU, IEKŠĶĪGĀS UN ĀDAS SLIMĪBĀS

No pl. 6—7 ik dienas, izņemot sestdienas. Otrdienās, ceturtdienās, sestdienās arī no plkst. 12—1

52 Linsmore Cresc. (pie Danforth), tel. GL 2892

TORONTO

Dr. ROMAN PNIEWSKY

Ar ilggadīgu praksi slimnīcās Vācijā, Polijā un Šveicē

SPECIALISTS IEKŠĶIGĀS, SIEVIEŠU UN VENERISKĀS SLIMĪBĀS (158)

2537 PARK AVE, MONTREAL, P.Q., tel. HA 7623, Montreal

Runā vāciski un krieviski Pieņem no 3—9 vakarā

Dr. Inese Ziedins

ĀRSTE ZOBU SLIMĪBĀS

218 Greenwood Ave, Toronto, Ont. RI 2922

Pieņem no 1—9 katru dienu, sestdienās no 9—1

ZOBĀRSTE

ŅINA ČERNAVSKIS, Dr. med. dent. D.D.S.

pieņem pirmdien un trešdien no 2—9 vakarā, otrdien un piektdien no 9—5 vakarā.

660 Broadview Ave, Toronto, tel. RI 4643

Zobu ārsts Dr. N. NOVOŠICKIS

(LIETUVIETIS)

Diplomēts Vācijā un Kanadā

345 Bloor St. W. (tuvu Spadina Ave)

Zvanīt WA 3-2003 pēc norunas 9—5 pp. katru dienu

Runā vācu un slavu valodas Slēgts no 14. — 28. augustam

Dr. A. RATINOV

Bijušais slimn. ārsts Eiropā un Kanadā. Speciālists iekšķīgās slimībās, sevišķi sirds, kuņģa, astmas, reumatisma u. c.

Runā arī vāciski un krieviski

479 1/2 EUCLID Ave, WA 1-6702 TORONTO (552)

Dr. S. V. FEINMAN

Vinez universitātes ārsts-chirurgs

Tel. LL 5739.

Pieņem 6—9 vak., sestdien no pl. 2—7 vak.

251 CRAWFORD St.

(Dundas stūrī) Toronto.

Runā vāciski un krieviski

Dr. T. L. GRANOVSKY

ZOBĀRSTS-CHIRURGS

runā krieviski un vāciski

514 DUNDAS St., W.

Spadina stūrī.

Zvanīt EM 8-9038, Toronto (168)

Dr. med.

K ŽYMANTIENE

Ārste chirurģe sniedz dzemdību palīdzību 1189 Bloor St. W. Toronto (ieeja no 613 Brock Ave) Pieņem katru dienu no 1—4 un 5—8 un pēc vienošanās. OL 6851

Runā latviski un vāciski

Dr. Alexander Szalmari

nervu un noguruma slimībās

260 St. Clair Ave, W. Toronto

Runas stundas no 2—7 pp vai uz iepriekšēju norunu pa tel.

WA 1-0556 vai MA 5243

Dr. MICHAEL BALKANI

spec. sieviešu slimībās un dzemd. palīdzībā.

202 St. CLAIR AVE pie Avenue Rd. Toronto, pieņem slimniekus. Tel. WA 1-9632 un HU 8-7841

Dr. JĀNIS REKAI

chirurgs un dzemdību palīdzība

Dr. PAULS REKAI

iekšķīgās slimībās un Rentgena uzņēmumi

219 St. Clair Ave, W.

Toronto, Ont.

Iepr. telef. pieteikšanās

WA 3-2395

Dr. ERIKS GRABIS,

M.D., L.M.C.C.

ĀRSTS UN CHIRURGS

uzsāk praksi Hamilton, Ontario, 20 Emerald St. S.,

Kinga un Emeralda ielas stūrī

Tel. JA 8-7154 — ordinācijā, JA 8-1047 — mājās

Darbdienās no 12—2 un 6—8 izņemot trešdienās. Citā laikā pēc norunas

---

FRANK VASS, B.A.

ADVOKATS — NOTARS

455 Spadina Ave, Apt., 403

COLLEGE un Spadina ielu stūrī

Tel. birojā — WA 2-4989

Dzīvokli WA 1-9424

DAVID R. JOSEPHSON

R.O.L.B.E.O.

OPTOMETRISTS

336A BLOOR ST. W., TORONTO (Spadina Rd.) birojā WA 3-3634

Acu pārbaude Recepte

DĀMU

FRIZIERSALONS

MODEL

VIJA KRĒMANIS

109 Moberly Ave, Toronto

Tel. GR 0464

Danforth—Woodbine, 2. stāvā

Eiropas Dr. med.

Irena Coopersmith

Vispārīgā prakse: Sieviešu slimībās un dzemdību palīdzība

Pieņem no 1—3 pp. un 7—8 vakaros katru dienu. Ceturtdienās un sestdienās no plkst. 1—3 pp. vai arī pēc norunas pa tel. DO 1965

358 Labadie, Montreal

(5136 Park Ave. stūrī)

S. HEIFETZ, NOTARY PUBLIC

68 WELLINGTON W, (tuvu Bay St.) Toronto, Ont., tel. EM 6-6451

Vecākais ceļojumu un notariāta birojs Kanadā — 35 gadu pieredze. Pieredze immigrantu lietu kārtošanā, notariālu dokumentu, Kanadas pavlastniecības, vīzu un dokumentu tulkojumu lietas. Runā krieviski, vāciski, latviski (234)

Latviešu apavu darbnīca

Carmen Custom Shoes īp. K. Ruģelis, 866 Broadview Ave., tel. — GE 0994, Toronto. Apavus pagatavo un izlabo (396)

PUĶU VEIKALS

802 BATHURST IELĀ

(iPe Bloor ielas stūŗa)

Tel. KE 3884, Toronto

Lotus

Krāšņi ziedu sakārtojumi līgavām eiropiešu un kanadiešu stilā

Bagātīgā izvēlē griezti ziedi un istabas puķes. Latviešu daiļamatniecības izstrādājumi: keramika, sudraba rotas lietas, kokgriezumi, audumi utt.

Dabūjami latviešu laikraksti

Paplašināta veikala speciālpiedāvājums

Addison NORGE

REFRIGERATOR

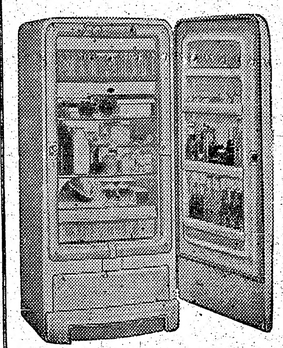

Mēs esam paplašinājuši mūsu veikalu par 50%

Mūsu cenas ir zemākās Toronto pilsētā

- Elektriskie leduskapji, sākot ar $95
- Guļamistabas iekārta, sākot ar $75.00
- Virtuves iekārta, sākot ar $45.00
- Krēsli
- Galdi
- Tepiķi
- Drēbju skapji
- Plītis
- Veļas mazgājamās mašīnas
- Dīvāni
- Lampas, u. c.

BIROJA MĒBELES

BURLACOFF'S FURNITURE

619 QUEEN ST. W., TORONTO, TEL. EM 8-6812

Tautieši, nemaksājiet velti īres!

JO AR MŪSU AIZDEVUMU SAGĀDI PAR 3% GADĀ UZ 2 GADIEM TAGAD JUMS IR IESPĒJAMS PAŠIEM IEGĀDĀTIES SAVUS ĪPAŠUMUS

V. PALMA

sniedz pakalpojumus latviešu valodā

MĀJU PIRKŠANAS-PĀRDOŠANAS LIETĀS

RI 3670

G. BATCHELLER, BROKER, 33 FAIRVIEW BLVD.

MŪSU REKLĀMA — IZDEVĪGS TIRDZNIECISKS DARĪJUMS!

Šinī nedēļā labākais piedāvājums:

DANFORTH — BROADVIEW 8 istabu atsevišķa dubultķieģeļu māja, cietkoka grīdas, eļļas apkure, garāža. Kopējā cena $14.800. Iemaksa $4.000.

NUPAT ATVĒRTA MODERNA MAIZES CEPTUVE MONTREĀLĀ

„ESTONIAN BAKERY"

3465 ST. DOMINIQUE ST., TEL. BE 6496, MONTREAL

Ražo un pārdod augstas kvalitātes maizi eiropiešu un kanadiešu gaumē, kā arī konditorejas ražojumus: Kāzu un dzimšanas dienu tortes, vārda dienas kliņģerus, īstu rudzu maizi, saldskābo maizi, kviešu rupjmaizi, tāfelmaizi, kā arī visāda veida konditorejas izstrādājumus un smalkmaizītes.

Pasūtinājumus kāzām, dzimšanas dienām un viesībām veicam ar vislielāko rūpību un visātrākā laikā, arī ārpus Montreālas

Lūdzu piezvaniet un pasakiet savu vēlēšanos, un mēs piegādāsim preces mājās. Pārliecinieties par mūsu augstās kvalitātes ražojumiem un pieņemamām cenām

Augstcienībā īpašnieks PAUL RAAB, iepriekš BALTIC BAKERY meistars un līdzīpašnieks

Nupat saņemts no Vācijas un atkal dabūjams Tilzītes siers.

Bez tam vācu, franču un dāņu camanderi, franču rokfori un brī, dāņu un sveiciešu ementāli un ēdenes, kā arī vietējie sieri.

LITTLE RIGA

343 RONCESVALLES AVE, TORONTO

Tel. OL 8974

LATVIEŠU APTIEKA

19 St. John's Rd. tel. MU 9543, Toronto

(pie Dundas un Clendenan ielas)

Īpašn. ELZA GALDIŅŠ, farm. mag.

Zāles pagatavojam pēc kanadiešu ārstu un eiropiešu receptēm. Krājumā: Medicīniskie preparāti, zāļu tējas, Celsija termometri, elastīgas zeķes, medicīniskas jostas. Sejas un matu kopšanas preparāti, smaržas un odekoloni. Attīsta un kopē filmas. Uz pieprasījumu izsūtām arī uz citām vietām ārpus Toronto

DIPLOMĒTA DĀMU FRIZIERE

ELZA ZĪRINA

ČIKĀGĀ, 5244 W. MADISON ST.

Tālr.: darbā COlumbus 1-6560, mājā TOwnhall 3-6111

Ilgviļņi rudens sezonai par stipri pazeminātu maksu, sākot ar $4.95; matu mazgāšana un veidošana — sākot ar $1.25

Ilgviļņi, matu krāsošana un balināšana, bojātu matu uzlabošana. Galvas un sejas masāžas. Uzaču un skropstu krāsošana. Visi modernie aparāti. Strādāju ar zinātniski pārbaudītām metodēm

Dāmas lūdzu pieteikt savas vizītes pa tālruni

ĀBOLUS un KARTUPEĻUS, kā arī latviešu gaumē MARINĒTUS GURĶUS piegādā katrā mājā.

Pasūtinājumus pieņem vakaros

GE 5688, K. PRĪVERTS Toronto

VECĀKA SIEVIETE MEKLĒ DARBU

pie bērniem vai arī kādu citu VIEGLĀKU DARBU

Zvanīt WA 2-2268 (284)

VECĀKA SIEVIETE

vajadzīga pie 1½ g. v. bērna.

Lūdz zvanīt no pl. 4—5 pp.

LO 7943, Toronto (282)

BĒRNUS UZRAUDZĪBĀ

pieņem par dienu intelligentā gimenē, Danforth — Broadview rajonā. Zvanīt RI 6735.

Kungu un dāmu drēbnieks

A. SILAVS

634 Ontario St., Toronto

Tel. WA 4-8855

Uzvalki un kostīmi, sākot ar $55

MEKLĒJU vienu nemēbelētu istabu tēvam ar 3.5 g. v. zēnu ar pilnu pansiju un iespējām bērna uzraudzīšanai. Zv. LL 4333. (269)

IZĪRĒJAMS nemēbelēts 5 istabu dzīvoklis ar visām ērtībām, nav iebildumu pret bērniem. Zvanīt LL 8268 pēc plkst. 5.30 vakarā. (270)

IZDODAMI divi divistabu dzīvokļi klusā rajonā. Ērta satiksme. Zvanīt RI 5217. (268)

HIGH PARKĀ, tuvu centra tramvajiem, izīrējamas 2 mēbelētas istabas (izlietne, plīts) 2 strādājošiem. Turpat liela mēbelēta istaba vienam vai diviem strādājošiem. Klusa, tīra māja, pastāvīgi karsts ūdens, veļas mašīnas lietošana, parkošana. Zvanīt pēc plkst. 6 vakarā. MU 5834, Toronto. (276)

HIGH PARK rajonā izīrējamas 2 mēbelētas istabas ar vārīšanas iespējām un vannu. Zvanīt pēc pl. 6 vakarā KE 0802, Toronto. (275)

HIGH PARK rajonā izīrējamas 2 lielas gaišas istabas, karsts ūdens, ledusskapja lietošana. Zvanīt vakaros HU 9-6983. Toronto. (289)

IZĪRĒJAMAS mēbelētas istabas 1 vai 2 personām, vārīšanas iespējas, pastāvīgi karsts ūdens. Ļoti laba satiksme un iepirkšanās vieta. WA 3-4842, Toronto. (207a)

S. VASARĀJA

TRANSPORTA UZŅĒMUMS

izdara pakaļošanu katrā laikā

ZVANĪT OL 1403, Toronto

IZĪRĒJAMA mēbelēta istaba uz vēlēšanos ar pansiju Sunnyside rajonā. Zvanīt pēc plkst. 6 vak. LA 2208, Toronto.

HIGH PARK—SUNNYSIDE rajonā klusā mājā izīrējama nemēbelēta gaiša istaba un saules istaba ar virtuves lietošanu. Zvanīt pēc 5 vakarā. LL 3589. (271)

BROADVIEW—GERRARD rajonā istabas ar un bez mēbelēm, tuvu satiksmei. Garāža. Pēc vēlēšanās pansija. Tel.: RI 3214. (283)

BROADVIEW—DANFORTH rajonā izīrējama liela nemēbelēta istaba ar saules istabu, un vārīšanas iespējām, vienai vai divām personām, uz vēlēšanos arī garāža. Zvanīt HO 0556.

HIGH PARK rajonā izīrējama liela labi mēbelēta istaba apakšstāvā ar vārīšanas iespējām un ladus skapja lietošanu. Zvanīt — MU 9402, Toronto. (286)

COLLEGE — BROCK rajonā izīrējama liela nemēbelēta istaba ielas pusē par $10.00 nedēļā. Pastāvīgi silts ūdens, garāža, Toronto, 35 Margueret St. (287)

IZĪRĒJAMA mēbelēta istaba divām personām ar virtuves, ledusskapja un veļas mašīnas lietošanu Gerrard — Church rajonā. Tel. EM 6-4528. (290)

Vajadzīgi nekustamu ĪPAŠUMU PĀRDEVĒJI

lielākajā Toronto nekustamu īpašumu birojā

Maksājam augstāko komisiju. Pieredze nav nepieciešama. Mēs palīdzam šo arodu iemācīties.

Pieteikties pie Mr. STRANGWAY

KEN WILES REALTOR

1460 Yonge St. pie St. Clair

Tel. WA 4-7407, Toronto

Apsveicu

DZIDRU UN LAIMONU VEISBERGUS

kopīgās dzīves gaitas uzsākot.

Labi glabāts noslēpums... J. Apiets

TORONTO LATVIEŠU KATOĻU DRAUDZES

GROZIŅU VAKARS

Sestdien, 25. septembrī, plkst. 7.30 vakarā, Toronto sv. Miķeļa katedrāles draudzes zālē Bond — Shuter ielu stūrī

Ievadam mākslinieciska programma ar mākslinieka A. ĶIVLENIEKA k-ga solo dziesmām, tad saviesīga pakavēšanās pie labas orķestŗa mūzikas. Visus laipni aicina

LATVIEŠU KATOĻU DRAUDZES KOMITEJA

IZĪRĒJAMI

ultramoderni 5 istabu dzīvokļi

JAUNĀ DZĪVOKĻU MĀJĀ

ar visām ērtībām, ieskaitot televīzijas antenas pievadu un garāžu.

Tikai 105 dolari mēnesī

Mountain Brow, Hamilton Windsor Court apartments

Tuvākai informācijai zvanīt

B. PURIŅŠ, Realtor, Toronto

OL 7561, 1318 BLOOR ST. W. TORONTO

REAL ESTATE LTD.

A. W. FARLINGER

MEMBER OF TORONTO REAL ESTATE BOARD

JUMS PIEDĀVĀ:

SPECIĀLPIEDĀVĀJUMS

BLOOR — RUNNYMEDE ar $2.500 iemaksu ir iespējams iegūt 6 istabu mūra māju ar 2 modernām virtuvēm. Tuvu satiksmei, labā īres rajonā.

GILMORE AVE. 10 istabu atsevišķa mūra māja ļoti labā kārtībā, eļļas apkure, garāža. Iemaksa $5.000.

ST. CLAIR — BATHURST 8 istabu mūra māja, ūdens eļļas apkure, garāža. Tuvu satiksmei un ērta iepirkšanās. Iemaksa $4.000.

PALĪDZAM AIZDEVUMU SAGĀDĒ

VOLDEMĀRS KĻAVIŅŠ

2475 BLOOR ST., W., TORONTO

Tel. MU 8151, mājās, MU 5836

BAZNICAS ZIŅAS

Nujorkas latviešu ev.-lut. draudze, 564 Second St., Brooklyn 15, N. Y.

26. septembrī Latvijas universitātes 35 gadu atceres dievkalpojums mācītāja R. Zariņa vadībā, dziedās solists. Pirms tam pl. 2.15 dievkalpojums bērniem.

3. oktobrī ar dievgaldu Pļaujas svētku noskaņā, pēc tam draudzes vakars.

Bronksā 175. ielas un Topping Ave stūrī starp Grand Concourse un Webster Ave.

26. septembrī dievkalpojums pl. 6 vak. māc. A. Ozols.

10. oktobrī Pļaujas svētku noskaņā ar dievgaldu pl. 9, dziedās Ellija Druva.

24. oktobrī pl. 6 bērnu dievkalpojums.

Port Vašingtonā dievkalpojumi katra mēneša pirmajā svētdienā pl. 2 dienā:

3. oktobrī,

7. novembrī un

5. decembrī Mūsu Pestītāja b. Church of Our Saviour) 8 Franklin Ave., netālu no dzelzceļa gala pieturas.

Māc. Treus, 101 Fairview Ave, Port Wašington, L.I., N.Y. Tel. PO 7-1690.

DIEVKALPOJUMI KANADĀ

Archib. pārstāvis A. Skrodelis (99 Herkimer St., Hamilton, Ont tel. 7-0136)

Prāv. A. Mitulis, 331 Argyle St. Port Arturā, Ont. tel. 40302.

Svētdien, 26. septembrī, plkst. 6.30 vak. dievkalpojums Trīsvienības (Trinity) baznīcā, Fort Viljamā.

Sestdien, 2. oktobrī, pl. 7 vak. Draudzes bazārs, 195 N. Cumberland St., Port Arturā.

Māc. V. Bēfers (65b Piccadilly Str., London, Ont.).

Londonā, 26. septembrī, pl. 9 no rīta Trīsvienības bazn. dievkalpojums.

Māc. E. Pavasars, 209 East 38th Street, Hamilton, Ontario.

Hamiltonā, latviešu draudzē, sv. Trīsvienības baznīcā (18 Victoria Ave S.), svētdien, 26. septembrī, plkst. 7 vakarā dzimtenes atstāšanas 10 gadu atceres dievkalpojums.

Sestdien, 25. septembrī, plkst. 7 vakarā dāmu komitejas sanāksme mācītāja mājā.

Ceturtdien, 30. septembrī, plkst. 6.30 vakarā jaunatnes sanāksme mācītāja mājā.

Māc. A. Cops (118 Isabella St., Toronto, Ont., tel. WA-3-1873, Toronto, Sv. Andreja bazn., Carlton un Jarvis ielu st., tel. WA 4-1563.)

Svētdien, 26. septembrī, pl. 11. dievkalpojums.

Pēc dievkalpojuma pl. 12.30 draudzes locekļu pilnsapulce. Darba kārtībā: 1955. gada budžeta projekts. Dažādi jautājumi.

Māc. A. Lūsis (50 Dawson St., Toronto, Ont., tel. LO 2510)

Māc. A. Briedis (413 Dovercourt Rd., Toronto tel.: OL 8171.

26. septembrī, plkst. 4 p. p. dievkalpojums Sv. Jāņa baznīcā — māc. A. Lūsis.

Māc. H. Kušķis (4571 Coolbrook Ave, Montreal, P. Q., tālr.: DE 6394).

Montreālā, Debesbraukšanas baznīcā, Outremont un Blair Ave stūrī.

26. septembrī, plkst. 1 pp. — Jaunatnes iesvētīšanas dievkalpojums ar dievgaldu. Iesvētes mācības sākums 15. sept. plkst. 8 v. mācītāja mājā.

Māc. Edg. Lange, 73 Putman Ave, Apt. 3, Ottawa, Ont.

Māc. K. Avotiņš, 1174 West 13 Ave., Vancouver, B. C., Vankuverā.

Māc. E. Caune, 10166 - 107 Str. Edmonton, Alta, tel.: 41890.

Edmontonā, svētdien, 26. septembrī plkst. 4,00 p. p., sv. Jāņa baznīcā dievkalpojums Latvijas universitātes atcerei.

Sestdien, 10. oktobrī, plkst. 4.00 Pļaujas svētki. Draudzes bazārs.

Kalgarijā, svētdien, 3. oktobrī, plkst. 3.00 p.p. Pļaujas svētki Pirmā luterāņu baznīcā.

Māc. E. Bērziņš, 5833 — 45 Ave Red Deer, Alberta. Tel. 2918. 218 Selkirk Ave Winnipeg, Man.

Vinipegā, 26. septembrī, plkst. 3 pp. bībeles sv. dievkalpojums Immanuela baznīcā, McKenzie un College Ave stūrī.

Red Dīrā, 3. oktobrī, plkst. 7 vakarā Pļaujas sv. dievkalpojums ar dievgaldu Mt. Calvary baznīcā.

Kalgārijā, 10. oktobrī, plkst. 3 pp. Pļaujas sv. dievkalpojums Mt. Calvary baznīcā, 3 St. un 4 Ave W. stūrī.

Māc. Ed. Ķerģis, 153 Bancroft Dr., Sudbury, Ont., tel. OS 3-3284.

Māc. Fr. Ruperts, 159 Maryland St., Winnipeg, Man. Dievkalpojumi notiek Sv. Pētera baznīcā, Ellice un Sherbroke ielu krustojumā.

26. septembrī dievkalpojums pl. 2 pēc pusdienas.

Māc. Arturs Voitkus, 87 Jackson St., W., **Hamilton**, Ont. tel. Ja. 8-2259.

Kristus ev.-lut. latviešu draudzē (Pāvila ev.-lut. baznīcā) introdukcijas dievkalpojums svētdien, 26. septembrī plkst. 2 pp. Pēc deivkalpojuma draudzes tējas vakars. Introdukciju izdarīs Kanadas sinodes prezidents, māc. Alb. Jakobi. Dievkalpojumā piedalīsies māc. Ed. Pavasars, P. Eydt, Alb. Datars, Aug. Kivissikk un F. C. Mueller. Dziedās Alma Skudra-Kārkliņa.

A. VAN GIEZEN, REALTOR

Member of Toronto Real Estate Board

956 DANFORTH AVE, TORONTO, Tel. HA 2193

LATVIEŠU PĀRSTĀVIS

NIKOLAJS GEGERIS

Tel. mājā GE 9742

Mums ir piemērotas mājas lielām vai mazām ģimenēm:

PILSĒTAS RIETUMU DAĻĀ 6 istabu māja ļoti labā kārtībā, eļļas apkure, moderna virtuve, tuvu satiksmei. Iemaksa $2.500. Pilna cena $10.900.

ST. CLAIR — EAST RAJONĀ moderna pusotra stāvu māja, 3 lielas guļamistabas, eļļas apkure, 4.5% obligācija, $3.000 iemaksa.

RIDOUT REAL ESTATE LIMITED

Labākā zīme!

VIENALGA,

pērkot vai pārdodot

MĀJAS — APBŪVES GABALI — UZŅĒMUMI — RŪPNIECĪBU ĪPAŠUMI — FARMAS —

Zvaniet jūsu pārstāvjiem

Toronto — ARNOLDS BĒRZIŅŠ WA 4-5761 birojs 1172, Bay St. mājās tel. LA 6569

Hamiltonā — EDUARDS BALIŅŠ LI 9-4121 birojs 913 Main St. E. mājās LI 9-9877

RIDOUT

REAL ESTATE LIMITED

Biroji visā Ontario — Kanadas plašākais Realtors

Kanadā Jūs iepriecina RUNAS BRĪVĪBA

Tiesība katram individam izteikt savas domas ir viena no iecienītām Kanadas pavalstniecības brīvībām. Protams, ka runātājam nav jāgrauj mūsu valdības vai citu autoritāšu prestižs, bet runātājs var individuāli brīvi izteikties un viņa piederīgiem par to nav jābaidās.

Runas brīvība ir viena no lieliskajām tiesībām, kas mūs iepriecina Kanadā. Izlietojiet šo tiesību katrā laikā.

O'Keefe's

O'KEEFE's BREWING COMPANY LIMITED

100.000 KILOMETRU PLĀNS

BRĪVĀS PASAULES BRĪDINĀŠANAI

No Irkutskas izbēdzis lietuvietis stāsta par komūnisma briesmām

42.730 kilometrus pa 18 Eiropas un Āzijas zemēm bija jau nosoļojis lietuvietis Stanis Urmans, kad tas pirms neilga laika ieradās Hamburgā. Šo ceļa gabalu viņš veicis 5 gadu laikā, uz īsāku vai ilgāku laiku apstādamies lielās un mazās pilsētās, lai atklātos priekšlasījumos iepazīstinātu brīvās pasaules ļaudis ar notikumiem un apstākļiem Baltijas valstīs un padomju koncentrācijas nometnēs Sibirijā. „Es stāstu tikai patiesību par padomju iekārtu. Man nav vajadzīgs savu piedzīvojumu stāstu kuplināt ar izdomājumiem, lai parādītu boļševisma zvēra seju," saka enerģiskais lietuvietis.

Savus priekšlasījumus un paskaidrojumus preses ļaudīm Stanis Urmans sāk ar 1940. gada jūnija Baltijas tautu Bērtuļu nakts atteļošanu, allaž uzsverot, ka Lietuvā, Latvijā un Igaunijā komūnisti šajā laikā noslepkavojuši ap 50.000 sieviešu, vīriešu un bērnu. Kremļa režīma nezvēriem krituši par upuriem arī Urmana vecāki, trīs brāļi un četras māsas. Viņš pats, toreiz 25 gadi vecs, aizvests uz Maskavu, kur ieslodzīts slavenajā Lubjankas cietumā. Vienpusīgā tiesas sēdē Urmanam piespriests nāves sods, uz kuŗa izpildīšanu tas gaidījis veselu gadu bezlogu kamerā. Tad nāves sods pārvērsts mūža spaidu darbos un viņš aizsūtīts uz kādu dzīvsudraba raktuvi Sibirijā pie Irkutskas. Strādāt vajadzējis 16 stundas dienā ļoti grūtos apstākļos. Dzīvsudraba dubļi ar laiku sākuši vārda tiešā nozīmē saēst Urmana un citu spaidu darbos notiesāto miesu. Lai izbēgtu lēnai, drausmīgai nāvei, 1947. gada oktobrī viņš kopā ar 20 citiem smagā likteņa biedriem izbēdzis un laimīgi nokļuvis Mandžūrijā, bet gadu vēlāk toreiz vēl nacionālo ķīniešu rokās esošajā Pekingā. Palīdzīgi franči nogādājuši Urmanu uz Franciju, kur viņam gandrīz gadu nācies pavadīt slimnīcā, ārstējot dzīvsudraba dubļu ievainoto miesu.

Slimnīcā gulēdams Urmans devis pats sev svētu solījumu darīt visu iespējamo, lai iepazīstinātu brīvās pasaules ļaudis ar komūnistu neģēlībām. Ar lietuviešu trimdinieku vadītāju Romā izgatavotu pasi viņš jau apceļojis Franciju, Beļģiju, Holandi, Dāniju, Norvēģiju, Angliju, Skotiju, Īriju, Spāniju, Portugali, Grieķiju, Turciju un citas zemes, bet pašreiz ierodas Rietumvācijas lielākās pilsētās, visur tikai tādēļ, lai stāstītu patiesību, par padomju iekārtu. Labprāt Urmans diskutē ar komūnistiem, kuŗus pārliecināt viņam gan nenākas viegli. Tā Milānā, kādā atklātā sanāksmē stāstot par Sibirijā piedzīvoto, komūnisti apmētājuši viņu tomātiem. Kādam sarkanajam fanātiķim Urmans piedāvājis sagādāt dzelzceļa biļeti uz padomju „paradīzi", ko itālietis noraidījis ar neveiklu aizbildināšanos, ka Pad. Savienībā viņam neesot paziņu.

Urmans „maršē" pa brīvās pasaules ceļiem amerikāņu virsnieka uniformā, ko viņam Zalcburgā uzdāvinājis kāds ASV armijas vīrs. Enerģiskā lietuvieša nākošais ceļa mērķis ir Austrālija, kur viņš turpinās savu pretkomūnista misiju.

Viņš vairākkārt dzirdējis, ka viņu nosauc par fantastu. Ja arī tā būtu, tad nav jāaizmirst, ka šis fantasts ir Padomju Savienībā valdošās netaisnības un necilvēcības radīts, kas arī brīvajā pasaulē jau daudzas reizes cietis izsalkumu tikai tādēļ vien, ka apņēmies veikt kādu paša izvēlētu pienākumu, nosoļojot savā komūnistu atmaskošanas gājienā ne mazāk kā 100.000 kilometru. -is

Vēl dominē mazās cepures

TLB dāmas pašu namā svētdien, 19. septembŗa pēcpusdienā, rīkoja kārtējo Martas Švernes salona rudens dāmu cepuru skati. Biedrības dāmas ar L. Krasta kundzi priekšgalā bija gaumīgi klājušas galdiņus. Bija laba kafija, garšīgi cepumi un augļi. Tos iebaudot un skatot Parīzes un Ņujorkas rudens jaunumus dāmu cepuru tirgū, viesi jutās mājīgi, omulīgi un jautri.

Kad mūsu līdzstrādniece griezās pie cepuru salona īpašnieces pēc vajadzīgās informācijas, M. Šverne lūdza apciemot viņu salonā, 850 Bloor ielā, kur informācija nākšot pati par sevi. Salonā, kur tik daudz spoguļu, lai pircējas varētu sevi apskatīt gan sēdot, gan stāvot, noskaidrojās, ka arī šoruden vēl dominē mazās cepurītes, gan ar tendenci uz konusa veidu, gan bereti. Cepures ar platām malām tagad būs vairāk pie vakara tērpiem. Materiāls — zīda velvets, vilnas un zīda velūrs, filcs, spīdīgais cilindru pans, zīda satīns. Krāsas — korallsarkans, vecrozā (ar tendenci uz violētu), sūnu zaļš, melns. Dažāda veida putnu spalvas un sieviškīgie plīvuŗi un tīkliņi arvien vēl ir modē, bet kā rotājumi nāk klāt spīduļi un akmeņi. Izrādot salonā esošās cepures, M. Šverne paskaidro, ka tie visi ir oriģinālmodeļi, pagatavoti pēc Parīzes un Ņujorkas paraugiem, un pārdošanā ir tikai 1 eks. Šie modeļi tika rādīti TLB dāmu komitejas rīkotajā skatē. Lielā dažādība, labā kvalitāte un bagātā izvēle, kā arī cena, dod iespēju katrai dāmai iegādāties savām prasībām un gaumei piemērotu laba fabrikāta cepuri. Katra dāma, kas rūpējas par savu labo izskatu, var palauties uz M. Švernes lielo pieredzi un labo gaumi, un, iziedama sabiedrībā, būt drošā pārliecībā, ka viņa ir comme il fout.

Josefīne.

Nedzirdēta denunciācija mūziķu aprindās

NEKRIETNĀ DENUNCIĀCIJA PAR BALTIEŠU STĪGU KVARTETA KONCERTU ŠĀ GADA 8. MAIJĀ ATKLĀTA. SŪDZĪBAS IESNIEDZĒJS BIJIS LATVIEŠU BRĀČISTS PAULS ZARIŅŠ.

VAI KANGARS TIEŠĀM NEMIRSTĪGS?

Toronto mūzikas draugiem vēl labā atmiņā būs nepatīkamais pārsteigums, kāds tos sagaidīja 8. maijā, ierodoties uz sirsnīgi gaidīto Baltiešu stīgu kvarteta koncertu, kas — tomēr nevarēja notikt. Mūziķi — Ingus Nāruns, Žanis Dumpis, Viktors Ziedonis un Endems Kalams ar plakātu paziņoja, ka spēlēt nedrīkst ne noti, jo to, uz „kādas sūdzības pamata", aizliegusi Toronto mūziķu arodbiedrība. Kaut satraukums bija liels, vainīgo toreiz neizdevās noskaidrot, jo arodbiedrība liedzās izdot sūdzētāja vārdu. Gaisā karājoties palika tikai baumas un minējumi, bet koncerta apmeklētāji jutās iznerroti un apcelti — tāpat kā mākslinieku kvartets.

Tas bija pirmais gadījums, kad Toronto mūziķu arodbiedrība noliedza kādu latviešu koncertu. Ne rīkotāju, ne mākslinieku pieredze nezināja līdzīga gadījuma, jo vietējie koncerti — kad latviešu mākslinieks viesojās savu tautiešu kolonijā, nekad nav pieteikti arodbiedrībai. Tie vienmēr uzskatīti par labdarības koncertiem, jo mākslinieku atalgojums bieži vien nav sedzis tālā ceļa izdevumus. Tādēļ par minēto starpgadījumu bija pārsteigti kā Baltiešu stīgu kvarteta mūziķi, tā arī rīkotāja — Toronto latviešu biedrība.

Protams, mūziķi arodbiedrības negaidīto rīkojumu **ievēroja, koncertu atcēla, un nozīmēja dienu nākošam: 22. maijā, 1954. g., nekavējoties izpildot un iesniedzot līguma anketas Toronto mūziķu arodbiedrībai.** Minētajā datumā koncerts arī notika, bet 25. maijā Toronto latviešu biedrības pārstāve, līguma parakstītāja B. Senkēviča, saņēma Toronto mūziķu arodbiedrības paziņojumu, ka 22. maijā paredzētais koncerts netiek atļauts. Diemžēl, tas jau bija izskanējis, un viņa minēto paziņojumu nosūtīja Baltiešu stīgu kvarteta organizētājam Viktoram Ziedonim.

Bet pārsteigumi ar to vēl nebeidzās. Jaunākais un „izcilākais" notikums šai koncertu atcelšanas lietā ir nesen Ingum Nārunam ASV mūziķu arodbiedrības piesūtītā vēstule, kur norakstā, starp citu, lasāms melns uz balta:

2. augustā, 1954. g.

„Ar šo paziņoju, ka uz 22. maiju 1954. g. Viktora Ziedoņa un viņa kvarteta jums pieteiktais koncerts tika pārcelts uz 29.V.54.g., un noteikti notika (definitely took place) Latviešu baznīcā, Karlton un Džarvis ielu stūrī, Toronto.

Pauls Zariņš (paraksts)

Pēc šī ziņojuma Toronto mūziķu arodbiedrība ierosinājusi sūdzību pret Baltiešu stīgu kvarteta mūziķiem.

Labs simts klausītāju, kas 22. maija vakarā Džarvis kollēdžas zālē noklausījās minēto koncertu par šādu izrīcību būs tikpat pārsteigti kā Baltiešu stīgu kvarteta mūziķi, kas divreiz mēroja tālo ceļu no Indiānāpoles . . .

Kas gan Toronto mūziķu arodbiedrības biedru, latvieti Pauli Zariņu varēja pamudināt ziņot arodbiedrībai par 8. maiju, 1954. g. paredzēto koncertu, un, kas viņu pamudinājis iesniegt apmelotāju ziņojumu, ka legāli pieteiktais koncerts uz 22. maiju būtu noticis 29. maijā, pie tam klūdaini minētā vietā? Minot nepareizu, resp. vēlāku datumu, ziņotājs pārliecinājis arodbiedrību, ka baltiešu mūziķi tīši ignorējuši arodbiedrības atkārtoto aizliegumu, ar to izpelnoties īpšu bardzību. Atliek tikai jautāt, kāda maizes naida vai Kangara gara urdīts Pauls Zariņš rakstījis šos ziņojumus sev un saviem tautiešiem par kaunu? —

Varbūt Baltiešu stīgu kvarteta mūziķi atbildēs savām arodbiedrībām samaksājot naudas sodu, un viņu, mākslinieku vārdiem, ASV mūzikas dzīvē tas daudz nekaitēs. Tikai, ja šos mākslinieku nākotnē neredzēsim Kanadā, zināsim — latviešu Kangara meli tos pamudinājuši mums uzgriezt muguru. Zaudēsim mēs, klausītāji, un zaudētāja būs mūsu tautas dzīvā, brīvā daļa. Jo, kas zina — varbūt arī turpmāk Pauls Zariņš vai kāds cits, viņam rada, paša neveiksmju sarūgtināts vai skaudības dīdīts, parakstīs līdzīgu sūdzību vai viltus liecību un vēl vairāk sarežģīs latviešu mākslinieku ceļu pie tautiešiem, ja mēs nesauksim vainīgos vārdā un netiesāsim melus un jaunumu.

Bet, kas un kā gandarīs apmelotos Baltiešu stīgu kvarteta mākslinieku? —

VĪRI, KAS NOTEIC PASAULES LIKTEŅUS (3)

EIZENHAUERS PRET ĀRIŠĶĪBĀM UN SMĒĶĒŠANU

Otrs valstsvīrs, ko daudzina blakus Čerčilam, ir tagadējais ASV prezidents D. Eizenhauers. ASV pašlaika ir noteicēja pasaules lielvara, no kuŗas tagadējā politiskajā situācijā atkarīgs visas pasaules liktenis.

Ne bez pamata mēdz sacīt, ka amerikāņu valsts prezidenta amats ir nogurdinošākais un smagākais pasaulē. Nevien tas, ka viņam pakļauts valsts aparāts ar pāri par divi miljoniem ierēdņu dažādās valdības iestādēs, ka viņš vada arī politisku partiju un ka Kongresam bieži jāsniedz ziņojumi par valsts budžetu, nodokļu politiku, simtiem likumprojektu — viņam jāinformē arī amerikāņu sabiedrība par iekšun ārpolitikas jautājumiem. Viņš ik dienas caurmērā paraksta ap 300 dažādu rakstu un nedēļā izdara ar augstiem valsts ierēdņiem pāri par simts sarunu par izšķirīgiem jautājumiem. Bez visa tā prezidentam jāatrod arī laiks, lai daudzajiem apmeklētājiem paspiestu roku.

Prezidents Eizenhauers strādā tikai dienā. Viņš atzīst, ka nakts darbs cilvēku padara gurdenu un nākamajā dienā kavē izšķirt svarīgus lēmmus. Eizenhauers darbā ietur stingru laika iedalījumu. Viņš ceļas plkst. 6 rītā un nepārtraukti strādā apm. 12 stundas. Tomēr prezidents nekad nejūtas saguris, viņš ir ieradis visu padarīt, cik ātri vien iespējams. Bārdas skūšanai prezidents patērē tieši pusi tā laika, kāds parasti vajadzīgs citiem vīriešiem. Viņš apģērbjas tik ātri kā jauneklis, kas bīstas nokavēt svarīgu satikšanos. Arī pie maltīšu galda un golfa spēlē viņš attīsta apbrīnojamu ātrumu, un viņa diktēšanas temps sekretārei liek atmiņēties automatisko ieraču uguni.

Eizenhauers ir neparasti ātrs domātājs. Preses konferencēs viņš žurnālistiem dod skaidri formulētas un īsas atbildes, kuŗās tomēr daudz pasaka. Viņš nemīl tukšas formalitātes ne darbā, ne privātā dzīvē. Ne labprāt viņam patīk durvju atvēršana vai mēteļa pasniegšana, ko arī atzīst par lieku formalitāti. Visi apbrīno prezidenta lielās koncentrēšanās spējas. No konferenču galda viņš mierīgi pieceļas, lai saņemtu kādu apmeklētāju, pēc kam atgriežas un turpina savas runas domu gājienu bez kādiem traucējumiem tālāk. Kad viņa diktāta laikā ieskanās tālrunis, prezidents izdara sarunu, pēc kam atkal turpina savu diktātu tālāk. Sekretārei nekad nav viņam jāatkārto pēdējais teikums, lai domu gājienu nepārtrauktu.

Smēķēšana Eizenhaueram ir nevajadzīga laika nosišana, kaut gan viņš agrāk izsmēķējis 40 cigarešu dienā. Pēc Otrā pasaules kara viņš smēķēšanu pārtraucis un to nav atjaunojis vēl šodien. Savu galvu viņš ilgi neapgrūtina ar smagām problēmām, bet ātri panāk izšķiršanos un iet tālāk. Bet tas tomēr nenozīmē, ka viņš pieņem viegli prātīgus lēmumus. „Kā militārists, es visas lietas pamatīgi apsveru un pārdomāju," saka Eieznhauers, „bet kā prezidentam man šīs lietas vēl rūpīgāk pārliekamas." Visas svarīgākās sarunas viņš iekārto priekšpusdienā, jo vairums cilvēku šinī laikā ir modrāki. Pēcpusdienu viņš atstāj darbam ar savu personisko ierēdņu kadru, vai pāliek viens jaunu problēmu pārlikšanai. Precizitāte viņam ir dzelzs likums, jo militārista pagātne mācījusi, ka pāris zaudētās minūtes var pazaudēt arī izšķirīgas kaujas iznākumu. Prezidenta konferences ar vadošiem parlamentāriešiem, Nacionālā drošības padomē vai kabinetā sākās ar minūtes precizitāti, kaut arī klāt vēl nebūtu visi dalībnieki. Diskusiju vadīšana atrodas prezidenta rokās. Viņš pārtrauc iekarsušas diskusijas, ja tās kļūst neauglīgas un dod vārdu citam, vai pāriet uz gluži jaunu tēmu, lai veco atsāktu pēc tam, kad sakarsētie prāti jau nomierinājušies.

Kaut gan prezidents nemīl liekas formalitātes un ārišķības un kā karavīrs nekautrējas arī no „stiprāku vārdu" lietošanas, viņš atzīst, ka apspriedēs ieturams pēc iespējas augsts garīgs līmenis, kas darbu var tikai veicināt. Ja viņš atļaujas kādu no labākajiem anekdotiem, tad arī tikai kādas sekojošas debatēs iztirzājamās temas apspriešanai. Personīgās sarunās Eizenhauers ir uzmanīgs klausītājs, ciktāl sarunas partners ir savas lietas kursā un to kodolīgi izsaka. Prezidentam nav vajadzības starp sevi un līdzstrādniekiem ieturēt kādu respektējamu distanci; katrs var viņa darba istabā ierasties netraucēti. Viņš bombardē savu stābu ar vienkāršām zīmītēm, kas parakstītas tikai diviem burtiem: „D. E.", bet nekad necietīs otrās šķiras darbu. Viņš katrreiz „izmazgās galvu" vainīgajam līdzstrādniekam, bet darīs to tikai zem četrām acīm.

Ar lietām, kas nozīmē „firmas nauda", prezidents apietas ārkārtīgi taupīgi. Prezidenta stāba līdzstrādniekiem dots mājiens saviem pilsētas braucieniem lietot „taksi" uz sava rēķina, ne valsts mašīnas. Prezidenta pavadoņu skaits izbraucienos reducēts līdz iespējamam minimam, un ja pēc viņa domām kāds ceļojums galvenokārt kalpo partijas politiskajām interesēm, tad prezidents atzīst, ka ceļa izdevumi jāsedz republikāņu partijai un nevis Finanču ministrijai.

Pēdīgi vēl atzīmējami apstākļi, kas dod iespēju kāpināt prezidenta darba spējas: viņš strikti noraida darba un brīvlaika sajaukšanu! Sarunu pie golfa spēles, kas neattiecas uz pašu spēli, viņš uzskata par nodevību. Pie bridža partijas ir tas pats: Eizenhauers pierāda sevi kā pavisam nobriedušu spēlētāju, kas spēlē piedalās ļoti apdomīgi, bet arvien vairāk iekarst spēles cīņā, lai uzvarētu. Jo dedzīgāk viņš kādā cīņā iedziļinas, jo uzvaru saskata tuvāk. Gluži tas pats saskatāms arī D. Eizenhauera politiskajā cīņā. Viņš sāk visu ar apdomu, nekad nespēlējot „par visu banku", ja uzvara nav droša.

Pasaules cīņu arēnā pašlaik satikušies divi galvenie spēlētāji — Eizenhauers Rietumos un Maļenkovs Austrumos. Trešais spēles partners — Čerčils — jūtas jau saguris un tam grūti aptvert situāciju, lai spēles galdā neizsviestu savam sabiedrotam nederīgu karti, ko savai uzvarai varētu izmantot Austrumu spēlētājs. Šādos apstākļos Eizenhaueram cīņa nav viegla, bet viņam šī cīņa jāuzvar. „Armijā mans darbs bija cīņa ar ienaidnieku, bet tagad kā prezidentam man kaut kas jādara amerikāņu tautai," teicis Eizenhauers. Patiesībā šis jēdziens ir viens un tas pats, jo ienaidnieks uzglūn arī amerikāņu tautai. Lai to pasargātu, jācīnās pret šo pašu ienaidnieku, vienalga — kā karavīram vai kā prezidentam!

Dzelzceļa katastrofa Toronto

20. septembŗa rītā Toronto notika dzelzceļa katastrofa, kuŗā cietušas 22 personas. Desmit cietušie nogādāti slimnīcās, bet vieglāk ievainotajiem palīdzība sniegta uz vietas. Nelaimes gadījums noticis nepareizi atvērtas pārmijas dēļ. Sadursme notikusi ziemeļos no St. Clair avenijas stacijas, kad CNR pasažieru vilciens, iebraukdams pa nepareizi atvērto sliežu ceļu, sadūries ar uz blakus sliedēm manevrējošo preču vilcienu.

SPORTS

KOMANDAS LATVIEŠU

meistarsacīkstēm futbolā līdz pieteikt līdz 1. oktobrim pie A. Grīnberga, 227 Lauder Ave., Toronto, tel.: LA 9040.

VĒL VIENA IZDEVĪBA

Svētdien, 26. septembrī, plkst. 3,00 Withrow laukumā notiks pēdējā šī gada sacensība Kalev — DV. Mūsu vienpadsmits būs papildināts ar Raitu un Litaunieku, kas dos vairāk stabilitātes uzbrukumos. Uz igauņu ierosinājumu, lai rastu līdzekļus ziemas treniņiem telpās, spēles laikā tiks izdarīta ziedojumu vākšana skatītāju rindās. Katram ziedotājam izsniegs zīmīti, lai laukumā nebūtu jāziedo vēlreiz. Ja katrs skatītājs ziedotu tikai 50 centu, tad mūsu futbola vienībai ziemas treniņi būtu nodrošināti. Katras vienības savāktie ziedojumi paliek pašiem.

Igauņi jau pārdevuši 200 zīmītes un cer šo skaitu dubultot.

Arī latviešu futbolisti cer uz skatītāju atsaucību.

PAR LIELĀM LIETĀM UN NOTIKUMIEM

Līdz ar pirmām krītošām lapām naglu kurpes un futbola zābakus „ziemas guļā" noliks mūsu vieglatlēti un futbolisti, tad treniņi un sacensības sāksies zālēs. Basketbols, volejbols un galda teniss atkal būs visu notikumu degpunktā. Vasaras notikumu frontē vēl piedzīvosim 2. Kanadas latviešu meistarsacīkstes futbolā, spēlējot Toronto DV un TLSK vienpadsmitiem. Varbūt Bīča laukumā vēl kādas reizes pulcēsies vieglatlēti, bet, šķiet, izpaliks Kanadas latviešu meistarsacīkstes tenisā, kas pirmoreiz notika pagājušā gadā.

Sezonas lielākais sporta sarīkojums neapšaubāmi bija 1. Z-Amerikas kontinenta latviešu meistarsackstes vieglatlētikā, tenisā un galda tenisā, kas, par spīti sasteigtam organizācijas darbam, izdevās labi. Par to norisi ļoti apmierināti viesi — mūsu ASV sportisti, kas atvadoties izteica vēlējumu, lai nākošā gadā sacensības notiktu atkal tepat Toronto. „Mēs atkal brauksim uz Toronto," teica vistālākā ceļa mārotājs vidusdistančnieks sietlietis Kazimirs Upenieks, kuŗa domām pievienojās arī citi sportisti.

*

Kādus ievērojamus notikumus piedzīvosim ziemas sezonā? Šķiet, sarīkojums Nr. 1. būs ASV austrumu piekrastes, vidējo valstu un Kanadas izlašu spēkošanās basketbolā, kas paredzēta 26. un 27. novembrī. Par šo spēļu termiņu attiecīgās sporta pārvaldes jau vienojušās. Sarīkojumu organizē Latviešu sporta apvienības Kanadā basketbola nozares vadītājs Raimonds Bulte. Pirmās ziņas vēstī, ka spēles paredzētas Hamiltonā. Reizē ar abām ASV izlasēm viesosies jaunā ASV latviešu basketbola meistarvienība Mineapolē, lai sacenstos ar Kanadas meistaru — Toronto DV. Šīs būs tiešām lielas un ievērojamas spēles, kuŗās redzēsim visus mūsu labākos basketbolistus šajā kontinentā. Par jauno ASV meistarpiecnieku Mineapoli mūsu basketbola lietpratēji ASV raksta, ka tik augstvērtīga vienība Vācijas trimdas laikā latviešiem nav bijusi. Tas labi saprotams, ja zinām, ka mūsu jaunās paaudzes spēlētāji basketbola spēles māku apguvuši tā dzimtenes — ASV kollēdžās, labu amerikāņu treneŗu vadībā. Līdz šim Toronto redzētās mūsu ASV vienības bijušas līdzvērtīgas mūsu Kanadas spēlētāju sniegumam. Vai godam spēsim pastāvēt arī šajā lielajā turnīrā, rādīs pašas spēles.

Marija Liepiņa

RAINIS UN ASPAZIJA

1. turpinājums.

Plekšānu Jānis: Klausoties šai dziesmā, sirds nodreb. Cik tagad dzīve nabaga, cik maz tai ļaba, kur nu vēl cēla! Bet latviešu dzīve jāpārrada! Zeme sauc pēc brīvotāja, zeme sauc pēc tāda, kas norautu smago nostu, atrastu sauli, atgainītu nakti. Tad brīvi atelpos bāru bērni, kas garos mūžos slāpuši pēc saules! (sajūsmā.) Ak, ja es ar šīm savām rokām visus varētu iecelt saulītē un visiem atnest jaunu dzīves rītu!

(Ienāk Marculis.)

Marculis: Jaunskungs aizmirsis savus svārkus.

Plekšānu Jānis: Marculi, ja tu zinātu, kāds brīžiem nemieru domas manī drūzmo! Un tad es jūtos stiprs!

Marculis: Jauneklim jābūt drošullim, pārgalvim!

Plekšānu Jānis: Jā, Marculi, ne žēloties, ne gaust, ar spēku šauro loku lauzt, ar elkoņiem pret loku spiest, I ledus brakš, kad upe briest (skaļi smejas.) Vai tu mani saproti, Marculi!?

Marculis: Tādam spēkam pēc mana prāta ir liela vara . . .

Plekšānu Jānis: Vecais Marculi, nu es saprotu. tu esi liktenīdzēsmu, tu pirmais man liki nojaust, ka tik dienā saule smejas.

Marculis: Esmu viens kā koks, kam gan citam nesu sirdī visus savus labos vēlējumus, ja ne jums, jaunskungs . . .

Plekšānu Jānis: Kā es tevi iemīlēju, veco Marculi, un tu mani, bet par visu mīļākas man tavas dziesmas.

Marculis: Tika bija tā prieka, kad jūs pārradāties no skolas un dzīvojāt pie mums muižā. Tad ikdiena pārvērtās par svētdienu. Vai kāds ar mani runā tik labi kā Jūs?

(Atskan dzidri smiekli pagalmā.)

Marculis: Apsēnu mamzele atbraukusi.

Plekšānu Jānis: Kad viņa smejas, tad liekas, it kā strautiņš tek zaļās pļavās čalodams.

Marculis: Skaista un ku' bagāta! (Vēl skaļāki smiekli.)

Plekšānu Jānis:

„Smiekli bez gala
Ritoši trīso,
Līdz agram rītam
Līksmība laistas."...

Marculis: Kur jūs raujat tik skaistas peršas? . . .

Plekšānu Jānis: Tās manī pašā dīgst un plaukst.

Marculis: Jaunskungs vienmēr dzen jokus ar mani. (aiziet.)

(Ieskrien Dorīte un Ida.)

Dorīte: (Jāņa jaunākā māsa.) Rau, Jāni, kādu viešņu es atvedu, kaut gan ar lielām pūlēm.

Plekšānu Jānis: Kādēļ tā, Ida? Vai tu neturi labu prātu uz mani?

Ida: (bikla.) Nepavisam ne, tikai negribēju tevi traucēt.

Plekšānu Jānis: Es taču esmu vaļā no visiem eksāmeniem, varu lidināties kā brīvs putns pa gaisu. „Sirds man tik līgsma, sirds man tik pilna, es visu pasauli mīlēdams apskautu." . . .

Dorīte: Kāds neesot peršu kalējs. Taisni jānosarkst par tādām pulciskām rīmēm. It kā tu prātīgāki nevarētu runāt?

Plekšānu Jānis: Piedod, māsiņ, es pats, nezinādams, bieži aizrauju.s un caurt to liekos citiem smieklīgs. (apskauj Dorīti.) Tu tik cēla, augsta, ai, cik zems es tavā priekšā!

Dorīte: Kad tu āksties, tad man pietiek . . . 42

(izskrien laukā.)

Ida: Kam tu tik savāds, Jāni?

Plekšānu Jānis: Ne savāds, bet mīļš, . . . bet jūs esat lepnas, un man nav neviena, kas palīdzētu manām ilgām un sapņiem nokļūt augstākās tālēs. Saki, Ida, kur ir mans īstais dzīves mērķis?

Ida: Ko es zinu, nieka meitene?! Tu esi skolots, gudrs, redzējis plašo pasauli, tu jau esi savu mērķi sasniedzis.

Plekšānu Jānis: (nicinoši.) Vai tas jau mērķis? Brīžiem sirds tik līksma, brīžiem tā tik smaga, asaru līdz malām pilna. Kā nokratīt šīs sāpes, kā iegūt savu piepildījumu, savu vērtību? Saki, mīļā, esi mana gaišā zvaigzne manā gara logā.

Ida: Tu labi par mani domā, bet es tāda neesmu, es neprotu tevi mierināt, bez tam man liekas, tu jau visu esi ieguvis.

Plekšānu Jānis: Ak, tas viss ir nieks! Dvēsele bez sapņiem, bez cerību tvikst mokās, es gribu kļūt dzejnieks! (kā ekstāzē.).

„Būtu man vārdi,
Būtu man zīmul's,
Būtu man zibens
Ātruma roka,
Kad mani murgi,
Kad manas domas
Veļas visātrāk
Tad viņas zīmēt.
Jaukākie murgi
Nomodā izklīst,
Domas vislabākās
Aizlido aši,
Kam tos vārdus
Gribi vēl satvert,
Kamēr vēl slinkā,
Roka tos zīmē!" — —

Ida: Man liekas, studēts vīrs ir augstāks par visiem . . . arī par dzejnieku . . .

Plekšānu Jānis: Izglītoti laudis ir bieži kā aizlauzti zari, nesaaug ar savu apkārtni, aizklīst no savas tautas. Vai tas tev patiktu?

Ida: Tu esi jauns, ass palicis . . .

Plekšānu Jānis: Es zinu, tu esi citāda . . . silts maigums izstaro no tevis, bet es nevaru tāds būt. Es gribu saviem drošiem, asiem vārdiem aizdedzināt cilvēku sirdis, saliet tajās visu to daiļumu, kas tik sāpīgi slēpjas manā dvēselē. Es to gribu, palīdzi man, mīļā, trauslā meitenīte! (apskauj viņas plecus.) Kur beidzas vīru prāts, tur sievām padoms.

Ida: Tavs izvēlētais ceļš ir nedrošs un grūts. Tu visu savu laimi grībi aizmest nezināmam mērķim.

Plekšānu Jānis: (pārtrauc viņu.) . . . bet lielam. Un es gribu to sasniegt, es gribu veidot tādu dzīvi, kas uzveic visu jaunu, netaisnu. kas liek patiesībai atmirdzēt tūkstots brīnumainās krāsās. Bet ja man zudīs šī ticība, tad pagalam ar mani.

Ida: Nerunā tā! Nesāpini mani!

Pelkšānu Jānis: Jel nedusmo! (pacel to gaisā.) Cik tu esi viegliņa, kā sniega pārsliņa.

(Dzirdamas balsis.)

Ida: Laid; Jāni, vaļā.

Plekšānu Jānis: Nelaidīšu!

Ida: Kāds nāk, ieraudzīs!

Plekšānu Jānis: Lai redz, kāda man tur bēda!

Ida: Cik tu esi pārgalvīgs, laid! (izrāujas un aizmūk.)

(Ienāks Plekšānu tēvs, Plekšānu māte un Māteru Juris.)

Māteru Juris: Māters atkal ir klāt!

Plekšānu Jānis: Mīļu viesi vienmēr gaida!

Māteru Juris: Diez' vai būs mīļš, ja tik bieži apciemo.

Plekšanu Jānis: Jo biežāk, jo labāk . . .

Pelkšānu tēvs: Tu, māt', gādā viesim krietnas vakariņas.

Plekšānu māte: Ja . . . ja . . . tikai mazliet paciešieties..

(aiziet.)

Plekšānu tēvs: Zini, Jāni, Māters sadomājis izdot jaunu laikrakstu.

Plekšānu Jānis: Tas taču jauki! Un kā sauksies laikraksts?

Māteru Juris: „Baltijas Zemkopis". Laikraksts centīsies aizstāvēt nonicinātās zemniecības intereses.

Plekšānu tēvs: Tas varen jauki!

Māteru Juris: Arī dzejai būs sava vieta, vai tev, Jāni, nav kāds piemērots dzejolis uzrakstīts?

Plekšānu Jānis: Ir jau, bet nav nekāds lāgais.

Māteru Juris: Izlasi, tad redzēšu . . .

Plekšānu Jānis: (izvelk no galdiņa atvilktnes.) Kauns jau pat priekšā lasīt . . .

Māteru Juris: Nebaidies nekad kritikas . . .

Plekšānu Jānis: (lasa.) „Zemnieks."

„Smagi zemnieka lēnie soļi
nodun
Kad viņš darbojas laukā sūros
sviedros.
Kad viņš atpūtā, svētku dienās
staigā,
Steigties nākotnei pretim nav
viņš radis.
Skats tam atpakaļ klīst aizvien
uz druvām
Cieti ieaudzis stāv viņš savā
zemē,
Lidot nejauzdams augstos zilos
gaisos
Spēkus sūkdams iz krūtīm,
zemes
Tīrais milzeņa bērns, tik liels
un lempīgs
Bet kad celsies, viņš rokām
lāčus plēsis!"

(Nobeigums sekos).

Romāns ar smiekliem un smeldzi

Līgavu mednieki atgādina paraksta teātŗa simbolu — smejošo un skumīgo dubultmasku. Vienu pamatlīniju romānā ievelk smiekli — mēļošana Grizeldas Surģenieces salonā, Jonasa Prigas ālēšanās, notikumi korporācijas pagrabā, otru — dziļa, sāpīga smeldze, kas visvairāk saistās ar Epalta likteni. Agrāk, Līgavu mednieku lasot, mēs parasti smaidījām un iekšēji liksmojām. Tagad skaŗuves aparātūra pagriezusi mums pretim otru masku. Smieklos iejaucas rūgtums, pamazām tos nomāc skumjas un grūtsirdīgas atmiņas. Tās Rīgas, ko rādījis Eglītis, vairs nav. Varbūt mēs vēl dzīvosim citā Rīgā, bet šī ir zudusi — nogrimusi kā Atlantīda, ko, pār ūdeņiem žēli sakliegdamies, velšā meklē putni, kas reiz tur mājojuši. Vēsti par tās pēdējiem gadiem glabā šis romāns, ap kuŗu tēliem un ainām jau šaudās teiksmas aŗspīdumi.

Tā raksta literātūrvēsturnieks Andrejs Johansons par Anšlava Eglīša romānu Līgavu mednieki, kas nupat iznācis jaunā Daugavas izdevumā un dabūjams pie Kanadas latviešu grāmattirgotājiem ($2.75, ies. $3.30).